1901. HARMINCZÖTÖDIK ÉVFOLYAM. 43. SZÁM. BUDAPEST, KEDD, FEBRUÁR 12.

SZERKESZTŐSÉG:
BUDAPEST, IV. PAPNÖVELDE-UTCZA 8.
Telefon száma 55—88.
KÉZIRATOKAT NEM KÜLDÜNK VISSZA.
CSAK BÉRMENTES LEVELEKET FOGADUNK EL.
ELŐFIZETÉSI DIJ:
Vidékre postán v. helyben házhoz hordva,
Egy évre . . . . 40 kor. | Egy negyedévre 10 kor.
Egy fél évre . . 20 kor. | Egy hóra 3 kor. 60 fil.
Külföldre: 3 hóra Németországba 13 k. 40 fil. Franczia-, Olasz-, Orosz-, Török-, Görög-, Spanyolországokba, Svájcz-, Románia- és Szerbiába, valamint amaz országokba, melyek a postaszerződéshez tartoznak, negyedévre 18 k. 40 fil.
Egy szám ára 12 fil.

EGYETÉRTÉS

KIADÓHIVATAL:
BUDAPEST, IV. PAPNÖVELDE-UTCZA 8.
Telefon száma 51—66.
HIRDETÉSEKET ÉS NYILTTERBE VALÓ KÖZLEMÉNYEKET FELVESZ A KIADÓHIVATAL.
Párisban főügynökségünk: John F. Jones & Cie. 31 bis. Faub. Montmartre.
Londonban főügynökségünk: Teleki József 11. Bloomsbury Square.
Frankfurtban a/M: Németországi kizárólagos vezérképviseletünk Daube G. L. és Társa. valamint összes fiókjai.
Bécsben: Danneberg I., I. Kumpfgasse Nr. 7. Dukes M. utódai, I., Wollzeile Nr. 6—8. Haasenstein es Vogler. I., Wallfischgasse 10. Mosse Rudolf Seilerstätte Nr. 2. Oppelik A., Stubenbastei Nr. 2. Schalek Henrik, I., Wollzeile Nr. 14.
Zürichben: Orell, Füssli & Co.
és valamennyi hirdetési iroda.

Mai számunk főbb közleményei:
Vezércikk: Milán halála.
Országgyülés. (A képviselőház ülése.)
A marosvásárhelyi vérengzés.
Milán király meghalt.
A transzváli háborn.
Zavargások Spanyolországban.
A főváros rendkivüli közgyülése.
Közgazdaság: Külkereskedelmünk 1900-ban.
Tárcza: Milán.
Regény: Titok.

Milán halála.

Meghalt egy király, ki kétes és bukott alak volt az életben és problematikus alak leszen a történelemben. Meghalt ugy, hogy élete bus hajótörést jelentett és királyi volta furcsa parodiává, bohózatos maskarává alakult. Meghalt olyan végezettel, a melynél szomorubbat és gyászosabbat uralkodói sorsban nem is képzelhetünk. Férfikora javában, elhagyottan a távol idegenben, megfosztva trónjától, számüzve hazájából, meghasonlásban családjával és népével, üldöztetve a hozzá legközelebb állók által és kigunyoltatva az egész világ által, régtől fogva teljesen kiszolgáltatva a bukott existenciák közönséges viszontagságainak: igy fejezte be Milán, Szerbia volt királya földi pályáját. És a legszomorubb, hogy annyi sorsváltozás, megpróbáltatás és csalódás után bizony még telve volt ama szenvedélyes vágyakozással a léha örömök után, a mely életének és hivatásának fatumalkotó erejévé vált. Halálos ágyán is azt fájlalta szegény, hogy negyvenhét éves korában kell itt hagynia ezt a szép földi világot. Utolsó filozófiájával is ugy vélekedhetett, hogy trón nélkül, ország nélkül, biztositott jövedelem nélkül is érdemes lett volna még néhány évig elmulatnia a siralmak bibliai völgyében.

Emberileg véve felette érdekes, szinte drámai szerep az, mit Milán király korunk szinpadán betöltthetett. Egészben véve az ő egyéniségének képét, afféle zseniális, nagyra hivatott ember volt, a kit közönséges vérbeli gyarlóságok, fegyelmezetlen ösztönök hivatása sodrából kivetnek és mindinkább teljes züllésbe hajtanak bele. Gyakran találkozunk ilyen alakokkal a polgári életben, csakhogy itt a viszonyok és a müködési kör korlátoltsága mindjárt az ifju üzdelmek idején szokták a teljes alámerülést előidézni. A zabolátlan természetben rejlő halvégzetet vitte Milán abba a majdnem abszolut hatalomba, melyet trónjával örökölt. Ennek a végzetnek annál biztosabban kellett kifejlődnie, mert egészen rendkivüli előzmények után tizenhárom éves korában váratlanul emelkedett Szerbia fejedelmi székébe, a nélkül, hogy hozzávaló nevelésben részesült volna. Az uralkodáshoz való tehetségeit semmiestre sem lehet kicsinyelni. Alighanem ő volt a legokosabb ember egész Szerbiában. A szerb politika szükségeit legalább senki sem értette nála jobban, és a helyes belátáson kivül birt még sok olyan tulajdonsággal, melyek a java uralkodót formálják: gyors elhatározási képességgel, örök biztos lélekjelenléttel, a gondolat és szó készségével. Sorsának tragikuma, az események logikája, folytonosan botránkoztató magánélete bármi ferde viszonyba hozták is a szerb néphez, bárha időnkint mérhetlen gyülölet vihara zúdult is fel ellene: mégis csak ő tudta legjobban a módját, hogyan kell ezt a még jórészt primitiv természetü, a modern állam feltételeihez nem szokott népet vezetni, tulcsapongó hajlamait a kellő korlátok közé szoritani. Ha még oly válságosra fordult is helyzete, markában tudta tartani a gyeplőt. Az örökös koczkavetés között is, mely az ő kormányzatának ép ugy, mint magánviselkedésének uralkodó vonása volt, sikertelenség, trónlemondás, számüzetés után is, -- ő maradt Szerbiának egyetlen igazi tekintélye. Szerencsétlen háborut viselt Bulgária ellen, a mikor általánosan hitték, hogy mint vert hadvezérnek menthetlenül el kell merülnie a közelégületlenség legmélyebb örvényében. Legnagyobb ellenségeinek, a radikálisoknak engedte át az országot és kiskoru fiát, trónjának utódját. Végül mindig felülkerekedett és bebizonyitotta, hogy alapjában valami oly közvetlen, személyes erejü kapocs füzi népéhez, melyet az események logikája sem tud széttörni.

El kell mindezt ismerni róla a komor birói szék előtt, mely elé a halál most az ő bemocskolt képét, léhán elvesztegetett életét állitotta. Tudott ő népet kormányozni, de annál kevésbbé tudta kormányozni önmagát. Urrá lettek fölötte és romlására váltak azok a bünök, melyek nem ritkán az erős tehetséggel és hatalmas akarattal egy közös tőből fakadnak. A mikor a trónon ült is, az európai „chronique scandaleuse“ leghirhedtebb alakjává vált, mondhatni páratlan házassági és családi botrányok körül fordult meg Szerbia politikai sorsa. És a mióta az uralom felelösségét a magánélet könnyebbségével cserélte fel, csak afféle vidám bonvivantnak, királyi korhelynek képe vésődött be a kortársak emlékezetébe. Ebben a felfogásban kétségtelenül van nagy igaztalanság is. Nem az uralom megunása és minden komoly munkától való idegenkedés birták őt arra, hogy trónjáról lemondjon, a mi annak idején a világot annyira meglepte. Inkább nagy értelmének tanusága az is, hogy ismerte önmagát és kellő konzekvencziát tudott belőle levonni, nagy hatalomszeretete mellett idejében be tudta látni, hogy saját megvetendő szenvedélyei, melyeket legyözni nem tud, veszedelmére válhatnak fia jövő uralmának. Ugy gondolta, hogy mint fiának első alattvalója jobban szolgálhatja a dinasztia érdekét és Szerbia fejlödését. Itt következett be a legnagyobb csalódása és sorsának legigazibb tragikuma. Mert a botránynak végzete, melyet ő önkéntes lemondásával a trónról el akart háritani, vérével együtt átöröklödött fiára. A családi botrány krónikája betetözödött a fiui hálátlansággal, és Milánnak meg kellett érnie és értenie, hogy Sándor király Szerbiájában az ő szolgálatjaira semmi szükség nincsen.

A szegény exkirály és kitagadott apa halálos ágyán ugy látszik azt gondolta, hogy élni mindenkép jó és ő is el lehetne Szerbia nélkül. Szomoru halál volt az övé, és sirba hanyatló alakjára csak a kétes emlékezet és a rossz hir szövétnekei vetik fakó világosságukat. Ám nagy kérdés, hogy Szerbiának nem kell-e az ő letüntét saját gyászos veszteségének tekintenie, és vajjon az Obrenovics-dinasztia nem vesztette-e el benne az egyetlen mentő erőt, melyre válságos fordulat idején számitania lehetett? És nekünk magyaroknak is van okunk Milán halálának hirét mély megilletödéssel fogadni. Nagy politikai értelme, az európai viszonyok felől való tiszta itélete Milán királyt tette legállandóbb és legmegbizhatóbb támaszává annak a politikának, mely Szerbia és az osztrák-magyar monarchia között az érdekkapcsolat szálait keresi és folyton erősiti. Akármit tartsanak is az ő sajátosan érdekes egyéniségéről, mi magyarok öt nemcsak az érdekesség, de az érdekeltség optikai szögletéből néztük. Épen Szerbiának jelenleg oly ingataggá, sőt gyanussá vált kormányzati szelleme figyelmeztet arra, hogy Milán letünte tátongó rést hagy külpolitikai biztositékaink rendszerében.

Budapest, február 11.

A képviselőház holnap délelőtt 10 órakor tartandó ülésében folytatja a földmivelési költségvetés tárgyalását.

A fiumei kormányzó Budapesten. Gróf *Szápáry* László fiumei kormányzó ma *Fiuméből* Budapestre érkezett és délután hosszasan konferált a miniszterelnökkel a fiumei ügyek dolgában.

A szászok központi bizottsága. *Nagy-Szebenből* telegrafálják: A szász központi bizottság tegnap dr. *Wolff* Károly helyébe, a ki egészségi okokból lemondott, dr. *Bruckner* országgyülési képviselőt választotta meg ideiglenes elnökké. A választás csak azért ideiglenes, mert remélik, hogy Wolff ujra elfoglalja az elnökséget, ha egészsége helyreáll.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése február 11-én.

I.

Ma végre *Darányi* Ignácz földmivelésügyi miniszter is elérkezettnek látta az időt, hogy beszámoljon tevékenységéről és megtegye megjegyzéseit a vitában felhozottakra. Lehetőleg tárgyilagosan, sőt mondhatni szárazon ismertette, vagyis inkább csak vázolta működésének eredményeit és a jövőben maga elé kitüzött czélokat és módokat, a melyek által az ország mezőgazdaságának és földmivelésügyének előmozditását reméli. Érdekes adatokkal világitotta meg a baromfitenyésztés, tejtermelés, lótenyésztés, majd a borforgalom és borértékesités terén ujabban elért eredményeket; hangoztatta a mezőgazdasági ipar fejlesztésének szükségét, majd a munkás és szocziális kérdéssel foglalkozott részletesebben. Igen figyelemreméltó dolgokat mondott el a telepités ügyére vonatkozólag, s egyben bejelentette, hogy a telepitési akczió sikeres keresztülvitele szempontjából telepitési törvényt szándékozik alkotni. Végül az önálló vámterület kérdéséről nyilatkozott. E nyilatkozatban azonban, hasonlóképen a miniszterelnök és kereskedelmi miniszter előbb tett nyilatkozataihoz, a régi unott dalt zengedezte ő is, hogy ma még nem látja elérkezettnek az időt az önálló vámterület megteremtésére. Egyébiránt biztositotta a házat, hogy gondja lesz rá a kormánynak, hogy az uj autonóm vámtarifában egyenlő védelemben részesüljön az ipar és a mezőgazdaság. A minisztert különben beszéde végeztével a többség, különösen a volt nemzeti párt, a szokásos éljenzésben részesitette.

Az ülés elején *Magyari-Kossa* Géza fejtette ki nézetét a dohánytermelésről és különösen a dohánytermelők helyzetéről, mig a végén *Visontai* Soma sürgette meg a minisztert az olasz borvám felemelése iránt, minthogy addig, a mig az olasz bor a mostani olcsó tarifák mellett szinte előzönli az országot, szőlőtermelésünk felvirágzása lehetetlenné van téve.

II.

Elnök: *Dániel* Gábor.

Jegyzők: gróf *Esterházy* Kálmán, *Lázár* Árpád, *Buzath* Ferencz.

A mult ülés jegyzőkönyvének hitelesitése után

Elnök: Bemutatja Bedőházy János a marosvásárhelyi 2-dik választókerületben megválasztott országgyülési képviselő megbizó levelét. Bemutatja továbbá Székesfehérvár város feliratát, a nemzetiségi egyenjogusagról szóló 1868: XLIV. t.-czikk módositása iránt; Csikvármegye feliratát, a hazai ipar védelme tárgyában; a csurgói függetlenségi olvasókör kérvényét, az általános szavazati jog és a tiszta közigazgatás ügyében: a somlóvideki ag. hitvallásu tanitó-egylet kérvényét, a felekezeti tanitók nyugdija és szolgálati ideje tárgyában.

Következik a napirend: a *földmivelésügyi tárcza költségvetésének folytatólagos tárgyalása.*

Magyary-Kossa Géza: A mezőgazdaság egyes ágaival és első sorban a dohánytermelők helyz.tével foglalkozik. Különösen a termelési engedelyek kiszolgáltatása körül talál sok hibát. Szóló a termelési engedélyt a talajviszonyokhoz kötné. Csak ott engedné meg a dohánytermelést, a hol a talaj megfelelő. Ennek az intézkedésnek meg volna az az előnye is, hogy kincstári beváltásra sokkal jobb dohányminőségek kerülnének, mert csak természetes dolog, hogy megfelelőbb talajon, megfelelőbb minőséget lehet termeszteni. Foglalkozik ezután a jótenyészitéssel, majd a gazdaságban eloforduló betegségek elharitásának szükségességéről szól. A visszabályozásra terve, annak helyes alapon való megoldását igen fontosnak tartja mezőgazdaságunkra nézve. A költségvetést elfogadja. (Helyesles jobbról.)

Darányi Ignácz földmivelésügyi miniszter: Első sorban Bezerédj Pálnak a selyemtenyésztés körül kifejtett nagy érdemeiről szól, azután Magyarynak a dohánytermelésről mondott szavaira reflektálva, kijelenti, hogy a mig a dohány állami monopolium, addig nem vehető ki a pénzügyminisztérium ügyköréből, de gondoskodás történik a magtermelés nemesitése iránt s a beváltás árának emelésére. A pénzügyminiszter ugyanis a közelmultban is emelte a dohánybeváltási árakat, és a mint szóló tudja, a dohánybeváltási árakat ujabban megint emelni szándékozik. (Helyeslés.)

A földmives-iskolákban elrendelte, hogy a növendékek földmivesruhában járjanak; általában az alsófoku gazdasági oktatásra nagy sulyt helyez, ezért hozta be és fejlesztette a vándortanitói rendszert. Van már 19 tanitó- és lelkészképezdén vándortanár, a mi azt jelenti, hogy évenkint 2312 jövendő tanitó és lelkész képeztetik ki gazdasági irányban. (Helyeslés jobbfelől.) Ezek a vándortanárok a mult télen 476 községben tartottak 580 előadast 49.441 embernek. Téli tanfolyamot tartottak 24 el 6731 résztvevőnek. Összesen a mult télen 1540 községben tartottak 3980 előadás 572 előadó által 318 87 résztvevővel. (Eljenzés.) Téli tanfolyam 181 tartatott 16 471 résztvevővel, és ezek közt népszerü könyv és füzet kiosztatott 177.556 darab.

A baromfitenyésztés és a tejtermelés kérdését nem szabad kicsinyelni, a haladás részben a különböző tojás-, tej és egyéb ily szövetkezetek érdeme. Tojásszövetkezet volt 54, tejszövetkezet 246. Hogyan állunk ezen a téren? Ugy, hogy mig 1895-ben a kivitel volt összesen 43,352.646 korona, baromfi és ezzel kapcsolatos dolgok, tojás, ágytoll stb.; 1900-ban 71,967.967 korona (Eljenzés a középen.), a mi arra utal, hogy ez az ágazat fejlödésképes; ez meginl a legalsóbb néprétegek javára szolgal. (Igaz! Ugy van!) Ott vagyunk, hogy ma a baromfikivitel mar tulhaladja buzakivitelünk értékét. A ej, vaj és ezzel kapcsolatos termékek kivitelénél pedig azt látjuk, hogy mig 1895-ben a kivitel tej- és vajnemüekben volt 5,015.334 korona, 1900-ban az 12.399.025 korona. (Eljenzés a középen.) Haladás mutatkozik a gyümölcstermelés teren is, mert mig 1894-ben volt 91 kat. hold gyümölcsfaiskola, addig ma van 431 kat. hold, tehát közel ötször annyi és ennek folytán évenként a szegénysorsu földmivesek közt négyszer annyi gyümölcsfaoltványt és csemetét osztanak ki, mint eddig.

Tetemesen javitották az erdőtisztek fizetését és előléptetési viszonyait is. Az erdészeti alkalmazottak fizetésének javitása évi 530.000 korona pluszt képvisel. E javitás eredménye mutatkozik is már, mert például mig az előtt a selmeczbányai akadémián, mikor az előléptetési viszonyok kedvezőtlenek voltak, nagy csökkenes allott be a tanulók számában, most a kedvezőbb előléptetési viszonyok mellett, a tanulók Selmeczbányán megint nagyobb számban jelentkeznek.

Attér ezután a szőlő és azzal kapcsolatosan a bor kérdésére. (Halljuk! Halljuk!) Alláspontja a viharágyukat illetőleg az, hogy az állam kötelessége e részben tanulmányokat tetetni, az állam kötelessége mindenkinek segélyére lenni, de ezen költségeket mind az állam terhére róni nem lehet. De ha jelző-állomásokat kivánnak szervezni, annak költségeihez az állam is hajlandó hozzájárulni (Helyeslés jobbfelől.) A borkezelés tekintetében nálunk még nagyon primitiv viszonyok vannak nemcsak a kisgazdáknál, hanem még néhol a középbirtokosoknál is. (Igaz! Ugy van! a jobboldalon.) Ezért gondoskodott szóló arról, hogy a borkezelésről népszerü könyvek irassanak, ezért gondoskodott vándorpinczemesterekről is, a kik az ország különböző részeiben gyakorlatilag vezessék be a szőlőgazdákat a borkezelésbe. (Tetszés és helyeslés a jobboldalon.)

A borkereskedelem és a borforgalom is javul, mert mig a kivitel volt 1899-ben 601.443 mm.; 1900-ban 726.631-re emelkedett. A behozatal 1897-től kezdve folytonosan csökken; és pedig a legutolsó évben nagyon tetemesen. 1897-ben volt 1,286.410 mm.; már 1900-ban 891.269 mm. Ha azt vesszük, hogy mennyivel hoznak be többet, mint a mennyit kivisznek, látjuk, hogy mig az előző években 5—600.000 mm. volt a behozatal többlet, az utolsó évben már csak 164.638 mm. volt. És mig Ólaszországból 1898-ban behoztak 917.459 mm.-at, addig 1900-ban már csak 473.531 mm.-at; tehát a csökkenés nagyon lényeges. De azért a bor értékesitési és a borforgalmi kérdésekkel ezután is a legkomolyabban kell foglalkozni.

Hogy mikep állunk a vidéken a borértékesitéssel, arra nézve 27 szőlészeti felügyelőtől bekérte az adatokat. Ezen jelentéseknek kivonata a következő: Az egyik körülmény, a mely konstatáltatik az, hogy a borárak általában javultak a mult év óta, de szüret óta is, nehol 25%-kal, kiveve azokat a vidékeket, melyek nehezebb borokat teremnek, például a Hegyalját, a dunántuli vármegyéket és az ország egyes mas helyét. (Zaj a szélső baloldalon.) A másik az, hogy a kereslet és az értékesités mindjárt a szüret után kedvező volt. A termésnek legalább 60%-a eladatott nemcsak hazai vevőknek, hanem számos osztrák, számos idegen vevő is a helyszinén jelentkezett.

Nagy gondot kiván forditani a mezőgazdasági ipar fejlesztésére, mert erős meggyőződése, hogy Magyarországon magas fokon álló gazdasági viszonyok mindaddig nem lesznek, mig nagyobb mérvben nem fejlődik gazdasági iparunk. (Helyesles balfelől.) Épen azért rajta

MILÁN.

Milán, mint egy trónjától megfosztott duodéc uralkodó unokaöcsének a fia 1854. augusztus 10-én született Romániában, tehát idegen földön Jászvárosban, a moldovai dunai fejedelemség akkori fővárosában. Az Obrenovics-dinasztia számkivetettségében pillantotta meg a napvilágot Milán, a ki mint Szerbia első királya mondott le 1889. márczius 6-án a trónról. Atyja Milos volt, egy egyszerü paraszt, Obrenovics Efraim fia, anyja pedig Catargi Mária, moldovai bojárnő. A fiunak nagyon örömtelen ifjukora volt. Hat éves volt, mikor az atyja árván hagyta s Milán egészen magára hagyatva, nélkülözések közt serdült ifjuvá egy öreg eseléd kezei alatt. Paraszt gyermekek voltak a játszótársai s egy czigányfiu az alárendeltje. A viruló szépségü anya nem sokat törödött gyermekével s alig teltek le a gyászhónapok, az özvegyi fátyolt Cusa Sándor hospodár udvarhölgyének diszruházával cserélte fel. A keleti nagyur, ki Romania herczegévé emelkedett a saját erejéből, koronát nem tehetett Catargi Mária szép fejére, mert magát is a házasság bilincsei nyomták. Megelégedett hát azzal, hogy Milán anyját szive királynéjává emelte.

Ezek a szép napok is véget értek vajmi hamar, s az 1866-ik év egy szép tavaszi éjszakáján Cusa herczeget és Milán anyját minden sok formaság nélkül vendégül hivták meg külföldre. Román csendőröket rendeltek melléjük diszkiséret gyanánt. Anya és gyermeke csak évek multán Párisban látták egymást viszont. Obrenovics Mihály ugyanis, a kinek Hunyady Julia grófnővel kötött házassága gyermektelen maradt, két évvel azelőtt érdeklődni kezdett Milán iránt, s kilátásba helyezte örökbe fogadását. Igy került Milán Párisba, a hol Huet Ferencznek a bölcselet tanárának házába adták nevelés végett. Ennek felügyelete alatt látogatta Milán Nagy Lajos liczeumát s már-már kifogástalan franczia ifjuvá nőtte ki magát, mikor a topesideri vadaskertben lejátszódott tragédia váratlanul Szerbia fejedelmi székére emelte.

Mihály fejedelem 1868 julius 2-án vérzett el egy orgyilkos banda jatagánjától és kevés nappal azután Mihály herczegnek a szkupstina által proklamált fogadott fia Huet professzor oldalán bevonult az ünnepi diszt öltött Belgrádba. A tizennégy éves herczeg habozva lépett arra a földre, melyet nagybátyjának vére áztatott, de aztán legyőzte félelmét s néhány nap mulva már meglepte az alattvalóit férfias fellépésével. Szép termetével, széles vállaival és rózsas, egészségtől kicsattanó gyermekarczával pompás látványt nyujtott a párisi gimnazista, ragyogó szerb uri öltözetében. Az uralkodas és vezérlés mesterségében nem nagyon volt jártas az ifju fejedelem és sokat kellett még tanulnia az engedelmesség kemény iskolájában, hogy a parancsolás müvészetét elsajátithassa. Katonai szigorral tartotta őt *Blaznavac* ezredes, az első régens, mig *Risztics*, a második régens — a ki utóbb Sándor király mellett is régens volt — kiméletlen, sőt sokszor nyers tanitó volt. Sok verejtéke folyt el Milánnak az iskola padjain. Milán a trónraléptekor alig tudott szerbül. A szerb nyelvvel és szerb irodalommal Pozza Orsato, a hires szlavista ismertette meg.

Négy évvel utóbb az ország valódi fejedelme lett s Blaznavac, Risztics és Gavrilovics — az addigi régensek — 1872 augusztus 22-én a régensségtől visszaléptek. Milán nagy pompa közt tette le az esküt a szerb alkotmányra s a nép diadalmasan kisérte utjában az egész országon keresztül s Milán két évvel utóbb akkori szuzerénjét Abdul Aziz szultánt is meglátogatta.

Ezalatt Szerbiában vad pártküzdelmek dultak. Egyik miniszterium a másik után bukott meg s a huszonegy éves Milán nem valami kedvező auspicziumok közt vezette oltárhoz 1875. október 17-én Kecskó Natáliát, Kecskó orosz ezredes leányát. Az ifju part néhány héttel az esküvő előtt jegyezték el Bécsben az „Arany bárány“ szállodában. A boldogság rövid hetei után sulyos balesetekben gazdag esztendő következett, mely Milán trónját összedöléssel fenyegette. Oroszország által felizgatva és annak titkos segitségével 1876. juliusában Montenegróval egy időben minden ok nélkül háborut kezdett Törökország ellen, mely haboru azonban csak balsorsot és vereségeket hozott számára. Zajczárnál Ozmán basa, Javornál Mehemed Ali, a Morava mellett Abdul Kérim mértek megsemmisitő csapásokat Milán seregeire. Egyik Golgota a másikat követte Milán számára s e komor időkben egyetlen verőfényes napja 1876. augusztus 14-dike volt, mikor fia, Sándor király megszületett. A vereségekért jórészt Milán is felelős volt, mert mig a határon verték a seregét, azalatt ő Paracsinben vadászgatott. Seregeinek vezére Csernajev, egy tehetségtelen orosz tábornok volt, a ki alatt ugyszólván megsemmisült az egész szerb haderő. Csernajev a vereségeken kivül még kompromittálta is Milánt, mert 1876. szeptember 15-én királylyá proklamáltatta.

Maga Szerbia is kaczagott e csiny felett, melyet a harczteren szenvedett vereségek nem igen tettek elfogadhatóvá, a külföld meg teljesen ignorálta és Milán megmaradt a mi volt, egyszerü hübéres fejedelem. Szerbia az oroszok által magára hagyatva, csak Anglia segitségével tudta a portától 1877 márczíusában a békét kieszközölni. Mindamellett már 1877 deczember végén ujra kezdte a haborut és annak szerencsétlen folytatása daczára a berlini kongresszus felmentette Milánt a hübéresség alól, neki adta Pirot és Nis várát s országát Ó-Szerbia területéből mintegy 15 ezer négyszögkilométerrel megnagyobbitotta. De a czár e naptól fogva levette Milánról a kezét s Szerbia kezdett Ausztria-Magyarországhoz simulni.

Milán a nagyhatalmak helybenhagyásával 1882 márczius 6-án felvette a királyi czimet. A szerb szkupstina meglepte a világot, mikor egyszerüen, minden előzetes figyelmeztetés nélkül — sans crier gare — kikáltotta Milán fejedelmet Szerbia királyának. Egy héttel azelőtt a bukaresti „Romanul“ már pedzette, hogy Milánnak királylyá való kikiáltatása küszöbön áll. Akkor a hirt senki sem vette komolyan, s mégis beteljesedett. Mikor a szkupstinában a proklamáczió megtörtént, az egész szkupstina Milanhoz ment, hogy vele a „nemzet akaratát“ tudassa. A fejedelem kijelentette, hogy teljesiti a nemzet akaratát. A szkupstinában *Popovics* elnök tette az inditványt „az ország régi történelmi jogai alapján“ s felszólitotta a szkupstinat, hogy akaratát a szerb nemzet nevében jelentse ki a fejedelem előtt. Zsivió és taps harsant fel viharosan és a képviselők ugy indultak el a fejedelmi konakba, hol a fejedelem, a fejedelemné és a trónörökös fogadták őket. A proklamálás elfogadása után Natália „királyné“ elérzékenyülten emelte fel a kis Dusan herczeget, hogy a szkupstina tagjait köszöntse. Azután az utóbbiak visszatértek a gyülésterembe s ünnepélyesen aláirták I. Milánnak Szerbia királyául való elismertetését. Igy kapott Szerbia is királyt, s a szerbeknek nem kellett többé irigy szemmel nézni a palankon keresztül a szomszéd udvarba, hol a gazdát, az előbbi Károly fejedelmet felséges urnak és királynak czimezték.

Trónjának nem sokáig örülhetett s uralkodása alatt ő is, Szerbia is, nagyon szerencsétlen volt. Az ország sulyos gazdasági válságok alatt nyögött, pénzügyileg a csőd szélére került, hozzájárult ehhez a szerencsétlen kimenetelü szerb-bolgár haboru. De ő maga még sajnálatra méltóbb volt, mint királysága, mert házas élete majdnem példátlanul boldogtalan volt. Még 1884-ben nagy ünnepséggel fogadta Milán is, Natália is, Rudolf trónörököst és nejét Belgrádban, akkor még nagyon jó volt köztük a viszony, de utóbb mindjobban elhidegült, s ennek nem volt egészen Milán az oka. Natália gyülölte Milánt s gyülölte Szerbiát. Senkit és semmit nem szeretett, csak Oroszországot s egész befolyását abban az irányban érvényesitette, hogy Szerbiát orosz befolyás alá hajtsa. Milán és neje közt ezzel kezdődött a rossz viszony s a válóperben végződött. Mikor Milán látta, hogy közte és neje közt kiegyezés létrejöhessen, valamint azon merev visszautasitásra, melyben minden közvetitő javaslat részesült, a szinódus vonakodására, a konzisztórium törvényellenes magatartására, s hangsulyozva a „minden alkalmakra fentartott királyi előjogokat“, a dinasztia érdekeit, kérte a metropolitát, hogy az örökös nyugtalanság megszüntetése végett s az állam érdeke szempontjából a rendelkezésére álló jog és hatalomnál fogva e házasságot bontsa fel.

A szerb hivatalos lap 1888 október 24-iki számában közölte a metropolita döntését, a melyben a király kérésének elég tétetik az 1875. évi október hóban a belgrádi székesegyházban az ó-hitü ritus szerint történt egybekelés Milán és Natália között felbontottnak jelentetik ki s az elvalas kimondatik. Indokul ezen okiratban felsoroltatnak a király vallomásai, hogy a házas élet folytatása a fenforgó körülmények közt lehetetlen, továbbá az a tény, hogy minden fáradozás a kibékülés kieszközlésére hajótörést szenvedett s végül Krisztus mondása: „a mi a földön köttetett, az az égben is együvé tartozik; a mi a földön felbontatik, az égben is feloldott lesz“; hivatkozik továbbá a metropolita az apostoloknak s ezek utódjainak, tehát az autokefal szerb egyház főpásztorának adott hatalmára is. Egyuttal az uralkodó szentségére, elmozdithatlanságára, felelősségre nemvonhatására, a dinasztia és az egyház érdekére hivatkozik, a melyek okvetlenül tekintetbe voltak veendők s mindezek alapján a házassagot főpasztori aldással felbontottnak s Milánt és Natáliát elválasztottnak jelentette ki.

Milán élete azonban tönkre volt téve, pártja elhagyta, a hangulat az országban mind ellenségesebb lett vele szemben, a mit egyrészt Natália és Oroszország szitott, másrészt a gazdasági válság növelt s nehogy országát forradalomba kergesse, 1889 márczius 6-án, tehát épen hét évre azután, hogy magát királynak kiáltatta ki, fia javára lemondott a trónról.

Lemondasa sok helyen megdöbbenést keltett, mert öt tartották a legalkalmasabbnak, sőt az egyedüli embernek, a ki a Balkán békéjét biztositani tudta. Milán azonban tudta mit tett akkor, mikor lemondott.

Igazi, mély melancholia szól azokból a szavakból, melyekben néhány nappal lemondása után az „Egyetértés“ belgrádi tudósitója előtt ezt a lépését indokolta: „Lemondasom miatt sokat ócsárolnak; árulónak tartanak. Ezek elfelejtették, hogy

van, hogy a mezőgazdasági szeszgyártás minél jobban felvirágozzék.

Az állategészségügy államositása meg fogja könnyiteni állatforgalmunk lebonyolitását és nagyobb erősséget ad nekünk a közeli állategészségügyi egyezmények tárgyalásánál. (Ugy van! Ugy van!) Előadja, hogy a husértékesités dolgában a külföldre tanulmányozás végett szakembert küldöttek ki és általában ezt a kérdést a megoldáshoz közelebb szándékozik vinni. De hogy a kérdést megoldhassuk, ahhoz szükséges, hogy a termelőkben is legyen bizonyos üzleti szellem, mert utoljára ilyen kérdéseket teljesen és kizárólag az állam nem végezhet. (Általános élénk helyeslés.) Sertéskivitelünk is lassankint lendületnek indul, mert péld. a mig 1897-ben netto kivitelünk csak 18 millió koronát tett, addig 1900-ban már 48 millióra rugott, tehát fokozatos emelkedés jeleit észlelhetjük. (Tetszés jobbfelől) De még kedvezőbbek az adatok akkor, ha a disznózsir és a szalonnakivitelt tekintjük; mert péld. 1897-ben és 1898-ban disznózsirban nagyobb volt a behozatal, mint a kivitel. 1899-ben a kiviteli többlet 61.688 métermázsát, 1900-ban 115.757 métermázsát tett, a szalonnakivitelben pedig 10 év alatt az 1900. év volt a legkedvezőbb, mert akkor a kiviteli többlet 51.056 métermázsát képviselt.

A lótenyésztés ügyéről szólva, kijelenti, hogy az a nézete és azt a szempontot követi, hogy a kisbéri ménesnél a kvantitást csökkenteni, a kvalitást pedig emelni kell. (Általános helyeslés.) Ezen átalakitást fokozatosan eszközli is. Sulyt helyez az arabs tenyésztésre, mert ha valahol, akkor Magyarországon kell az arabs tenyésztésre nagy sulyt fektetni. Az arabs lótenyésztés fejlesztése szempontjából gondoskodott arról, hogy azon a kongresszuson, a mely őszszel e kérdésben Oroszországban Rostowban tartatott, mi is képviselve legyünk. Arábiába egy pár év előtt expedicziót küldött és most is, mihelyt az ottani viszonyok megengedik, ujabb expedicziót szándékozik inditani Arábiába. (Általános élénk helyeslés.) Kijelenti továbbá, hogy tenyészkerületeket alakit s a kanczaanyag fejlesztését dijazással szándékozik előmozditani.

Felhozták a katonai lóértékesités kérdését is. A mi a katonaló-árakat illeti, megjegyzi, hogy a honvédlovak ára jelentékenyen emelkedett, mert mig 1869-ben 340 korona volt egy honvédló átlaga, addig az 1892-ben már 650 koronára emelkedett. A közös hadseregnél a katonaló ára nem emelkedett, de indirecte van bizonyos emelkedés annyiban, a mennyiben a csikólegelőket létesitették. A csikólegelőre tudniillik nem négyéves korukban, de hároméves korukban ugyanazon árban veszik a lovakat. A csikótelepekre mindig fokozottabb mérvben szerzik be az anyagot, ugy, hogy mig például 1894-ben a beszerzett anyagból 15% esett a csikótelepekre, már 1900-ban ez a % 30-ra rug. Felhozatott a lókereskedelem kérdése is. (Halljuk! Halljuk!) Erre nézve csak annyit mondhat, miszerint a kereskedelem teljes kiszoritását és félretételét sehol sem tartja sem helyes, sem okos dolognak. (Élénk helyeslés jobbfelől.) A fődolog az, hogy tulságos sok közvetitő közeg a termelő és a fogyasztó között ne legyen. (Élénk helyeslés.) A mi különösen a katonaló beszerzést illeti, óhajtandónak tartja, hogy a katonai kincstár minél közvetlenebbül szerezhesse be a termelőtől lószükségletét. (Élénk helyeslés a jobb- és baloldalon.) Különben a közös hadügyminiszter nem zárkózik el a csikólegelők fejlesztésétől. (Élénk helyeslés.)

Azt is mondták, hogy a lótenyésztésben bizonyos visszaesés vagy stagnálás konstatálható. Megengedi, hogy vannak a részletekben hézagok és hiányok is, de hogy visszaesés vagy stagnáczió volna az egész vonalon, és nemcsak egyes részletekben, ezt állitani nem lehet; sőt igen veszedelmes volna állitani, mert könnyen ellenünk fordithatnák. (Helyeslés jobbfelől.) Tény az, hogy a lóállomány Magyarországon emelkedett. Lókivitelünk az utolsó évben négyszer akkora volt, mint néhány évvel ezelőtt. Az a 10.000 pót-ló, a mire a katonaságnál és a honvédségnél szükség van, könnyen előteremthető. Katonasági pot-lovaink kitünőségét nemcsak a katonaság és a honvédség, hanem a külföldi hadseregek is elismerik, és abban a helyzetben vagyunk, hogy háboru vagy mozgósitás esetére majdnem kétszer annyi lovunk van, mint a mennyi szükséges a hadsereg rendelkezésére. Ily viszonyok közt lótenyésztésünk visszaeséséről nem lehet beszélni. (Élénk helyeslés. Ugy van! Ugy van! jobbfelől.)

Áttérve a munkás és szocziális kérdésre (Halljuk! Halljuk!) első sorban köszönetet mond a ház tagjainak azért az áldozatkészségért, a melylyel a munkás-segélypénztárba, mint alapitók beléptek. Ez jele annak a jóakaratnak és őszinte rokonszenvnek, a melylyel a magyar képviselőház a becsületes munkásosztály iránt viseltetik. (Tetszés.)

Ratkay László: Jogot is adjanak neki!

Darányi Ignácz földmivelésügyi miniszter: Ezen alapitványhoz közel jár József főherczeg alapitványa, (Éljenzés.) a ki mindig elől jár ott, a hol a magyar gazdának vagy a magyar munkásnak sorsán kell enditeni (Élénk éljenzés és helyeslés.) és épen most vette a hivatalos értesitést, hogy Frigyes főherczeg is 5000 koronával járult hozzá e czél biztositásához. (Élénk éljenzés.)

A mi a munkáspénztárt illeti, ez a pénztár 1901 január elsején lépett életbe. Alapitó van körülbelül 300. 1901 január elsejétől kezdve a nélkül, hogy egy krajczárt fizetett volna, 500,000 ember biztositatott baleset ellen.

Az önkéntesen belépő tagok is szaporodnak. Jó példával a kincstár jár elől. A kincstár tudniillik minden cselédjét teljes mérvben biztositotta. (Élénk helyeslés.) Reméli, hogy a kincstár példáját mások is követni fogják. Azt hiszi, hogy a hol a községi elöljáróságok hivatásuk magaslatán állanak és megmagyarázzák a munkásnépnek, hogy miről van szó és ott, a hol a birtokos osztály patriarchális módon érintkezik a néppel, ott lesz eredmény s a munkássegélypénztár fejlődése fogja leginkább megmutatni, hogy mely vidéke az országnak az, a hol egészséges szocziális viszonyok vannak.

Megemliti, hogy ma már az országban van 852 munkáskönyvtár, munkaközvetitőintézet van szervezve 59 megyében és 38,500 munkásnak közvetitettek kenyeret. Községi segélyalap van 53 megyében és ezek 262,300 kor. támogatásban részesülnek. Cselédet jutalmaztak 240-et, munkást 185-öt; olyan cseléd, a ki 40 évet egy helyen töltött s érmet kapott, ebben az évben 139 volt.

Áttér ezután a telepités kérdésére. (Halljuk! Halljuk!) Összesen 14.663 kataszteri holdat jelöltek ki telepitésre és 612 telephelyet alkottak, a melyekből 416 be van töltve. Épitkezés történt 407, ebből 49 középület; jövőre pedig, még ebben az évben szándékoznak épiteni 45 tantermet, 35 tanitólakást, 5 templomot, 3 kisdedóvót.

Az uj telepek sikerülteknek mondhatók. Ez onnan is látszik, hogy azelőtt alig jelentkezett telepitésre valaki és ugyszólván kötéllel kellett fogni az embereket, most pedig ezer és ezer számra jelentkeznek jóra való, jómódu emberek. De onnan is látszik a siker, hogy fejlődnek és gyarapodnak és az állam iránt való tartozásuknak pontosan eleget tesznek. Az uj telepesek csak az utóbbi időben 385.000 korona tartozást fizettek le.

Ezenkivül vásárolt Sztancsófalván Temesmegyében 4707, Detrehemben Torda-Aranyosmegyében 2121, Bunban Kis-Küküllőmegyében 1165, Bálinán Krassómegyében 535 és Fehéregyházán Nagy-Küküllőmegyében 1350 holdat. Ezen vásárlásokból Erdélyre jut 9902 katasztrális hold. Azt hiszi, az ottani viszonyokat ismerve, a ház csak helyeselni tudja, hogy a legnagyobb sulyt Erdélyre fekteti. (Általános élénk helyeslés.) Erdélyben a Küküllő vidékén kivül, hol a székelységet kell erősiteni, nagy sulyt helyezett a Mezőségre. A Mezőség a telepitésre legalkalmasabb, mert a népesség kevés, a talaj kedvező és a régiók ott érintkeznek, vagyis a telepeseknek van hová támaszkodniok. Most is van folyamatban egy tárgyalás gróf Andrássy Gyula képviselővel, a kinek 2326 katasztrális hold maros-ludasi és maros-bogáti birtokait 120 forintért, magyar holdankint pedig 90 forintért megvenni szándékozik.

A telepités Maros-Ludason, mely a Mezőségnek a központja, a mely fejlődő és emelkedő város, hová a telepités támaszkodhatik, nemcsak szükséges, hanem az az ár is, melyet adni kivan érte, méltányos, és pedig nemcsak az állam szempontjából, hanem a jövendő telepek szempontjából is. (Helyeslés jobbfelől.)

Ezenkivül Erdélyben egy földbirtokot is vett Fogaras megyében Kercsisorán, a mely kincstári erdők közt fekszik és 4613 kat. holdat tesz. Kevés ez a nagy czélhoz és feladathoz képest, mely előttünk áll; de azért kicsinyléssel ezen működésről nem lehet szólani. (Ugy van! Éljenzés jobbfelől.)

De ha azt akarjuk, hogy a telepitési akczió terén gyökeres lépést tegyünk előre, akkor intézményes megoldásról kell gondoskodni. Nem egy pár évre terjedő munka ez, hanem kell, hogy a nemzedékek egymásután konzekventer egy irányban dolgozzanak. Ezért szükségesnek tartja szóló a telepitési törvény megteremtését, mely a parczellázás miként való indirekt elősegitéséről is fog intézkedni. (Helyeslés jobbról.)

De hogy bizalom van a telepitési akczió iránt, arra két körülményt hoz fel. Az egyik az, hogy Dezső Ádám magánalapitványi birtokát a csanádi káptalan 20 esztendőre szóló kezelésére bizta. A birtok kitesz 2985 kat. holdat. Czélja az, hogy ezen kötött birtokon kisérletet tegyen a bérleti telepitéssel. (Élénk helyeslés.) A másik az, hogy egy magában álló birtokos, a ki a 64-ik életévet elérte, levelet intézett szólóhoz, a melyben azt irja, hogy ő a telepités nagy hazafias eszméje által vezéttetve 1400 kat. hold mezőségi birtokát felajánlja az államnak akkép, hogy nem kiván egyebet, mint attól az összegtől, mely a rajta fekvő kölcsön levonása után tiszta vételárként fenmarad, és a mi 206.000 koronát tesz, a mig él, a kamatát, halála után pedig a 206.000 koronát az államnak telepitési czélra felajánlja. (Éljenzés. Felkiáltások: Ki az?) Ez Eczgen Sándor földbirtokos (Éljenzés.), az első, a ki telepitési czélra ily alapitványt tesz. Ezen alapitvány sulyt és fontosságot nyer azáltal, hogy ő látja és érzi, a mi körülötte történik és hogy nem ismer magasabb czélt, mint a telepités előmozditását. (Helyeslés és éljenzés.) Emeli áldozatát az, hogy ez az ő vagyonának egy jelentékeny, nagy része; de mutatja ez azt is, hogy bizalommal vannak a telepitési akcziónak sikere és jövője iránt. (Igaz! Ugy van! a jobboldalon.)

Rátér meg a vám és kereskedelmi kérdésekre is. (Halljuk! Halljuk!) A miniszterelnöknek volt alkalma kijelenteni, hogy mi de jure az önálló vámterület jogállapotában vagyunk és hogy a szabad kezet magunknak fentartottuk. Igaz, hogy de facto a vámközösség állapota áll fenn, azt tartottuk fenn 1907-ig az 1899 iki XXX. törvényczikkel a viszonosság reményében és feltétele alatt. Megjegyzi, hogy minél inkább elzárkózik a külföld a mi nyersterményeink elől, annál nagyobb sulyt kell fektetnünk az osztrák piacz megtartására (Igaz! Ugy van! a jobboldalon.), másfelől az is igaz, hogy Ausztria minél nagyobb versenynyel kénytelen iparczikkeivel a Keleten megküzdeni, annál inkább van és lesz utalva a magyar piaczra. (Igaz! Ugy van! a jobboldalon.) Tudvalevő, hogy a vámok érvényesülése akkor kezdődik, mikor valamely terület az illető czikkre nézve megszünik kiviteli állam lenni. Már most, mi évek hosszu során át ragaszkodtunk a közös vámterülethez akkor, mikor gabonanemüekben nagy kiviteli többletünk volt. Most kezd lassankint előállani az, hogy gabonanemüink tekintetében megszününk kiviteli terület lenni vagyis most kezdődnék a vámok érvényesülésének hatása, most tehát fontos ok nélkül, az események kényszere nélkül feladni a vámközösséget abban a perczben, mikor a vámok hatályossága kezdődik, szerinte koczkázatos dolog volna. (Igaz! Ugy van! a jobboldalon.)

A mi magunktartását illeti, ugy az autonóm vámtarifát, mint a kereskedelmi szerződéseket illetőleg, meg van a mi programmunk: az az 1899-ik évi XXX. t.-cz. Ebben a törvényben benne vannak mindazok a garancziák, a melyek az ország gazdasági érdekeinek és jogainak megvédésére szükségesek. Benne van az, hogy egészen uj autonóm vámtarifával helyettesitendő a régi vámtarifa. (Egy hang a szélső baloldalon: Milyen alapon?) Nem azt mondja a törvény, hogy a régi vámtarifát módositani kell, hanem annyira meg nem felelőnek tartja az eddigi vámtarifát, (Igaz! Ugy van! jobbfelől.), hogy egészen uj, érdekeinknek mindenben megfelelő és fokozott védelmet nyujtó autonóm vámtarifát állapit meg. (Helyeslés és tetszés jobbról.)

Azt kérdi Kossuth, hogy mi lesz az iránya ennek az uj autonóm vámtarifának. Az iránya az lesz, a mi a törvényben foglaltatik, tudniillik, hogy a mezőgazdaság s az ipar ezen uj vámtarifában egyenlő védelemben kell, hogy részesüljön. (Tetszés és helyeslés jobbról.) Ez más szavakkal azt jelenti, hogy a mezőgazdaság védelme az ipari védelemnél sem kisebb, sem gyengébb nem lehet. (Tetszés és helyeslés jobbról.)

De megvan a törvényben ezen uj autonóm vámtarifának a garancziát képező sanctiója is. Mert meg van mondva, hogy mielőtt a külfölddel kereskedelmi szerződési tárgyalásokat kezdenénk, az előtt ezen uj autonóm vámtarifát meg kell állapitani. Gondolkodás történt a törvényben az iránt is, hogy egyoldalu kivánatra, tehát bármely állam kivánatára a kereskedelmi szerződések akár birnak azok lejárattal, akár nem, felmondhatók legyenek.

Világos tehát az irány, világos a sorrend, a mely szerint eljárni tartozunk. Ezen iránynak, ezen sorrendnek idő előtti nyilatkozatokkal elébe vágni a kormány nem kiván. (Helyeslés jobbfelől.) Nem az a czélja, hogy ephemer sikert érjen el, hanem az, hogy az ország boldogulásának, az ország gazdasági fejlődésének állandó feltételeit megadja. Nem azért nem mond a kormány többet, mintha nem volnának megállapodott nézetei, mintha nem volnának álláspontjai; hanem azért, mert nem volna helyes, ha ennél többet mondana, akár itt, akár másutt történnék az — nem volna az ország érdekében. (Helyeslés a jobboldalon.)

Rátkay László: Hát a közvélemény? (Mozgás a szélső baloldalon. Halljuk! Halljuk! jobbfelől.)

Darányi Ignácz földmivelésügyi miniszter: A kormány tagjai az erős közvélemény megnyilatkozásának sem ezen, sem más kérdésben utját sohasem állják. Az ország gazdasági érdekei mellett szilárdul meg fognak állani s ezen törekvésükben számitanak a ház tagjainak együttes támogatására. (Élénk tetszés és éljenzés jobbról és a középen.)

Elnök: Az ülést öt perczre felfüggeszti.

Szünet után.

Gróf Széchenyi Aladár: Félreértett szavait igazitja helyre.

Visontai Soma: Helyesli a miniszter azon eljárását, hogy a szakképzés fejlesztésére kiváló gondot fordit. A szakképzés első sorban nagy hasznára és könnyebbségére válik a föld népének, másrészt könnyebbségére van a kultuszkormánynak, s ennek feladatát lényegesen csökkenti. Sajnálja, hogy a miniszter beszédében nem terjeszkedett ki bővebben szőlőtermelésünkre s vele kapcsolatosan az olasz borra. Mert a mi szőlőtermelésünknek rákfenéje az olasz bor. Azelőtt, régebben, mikor nálunk a filloxera oly óriási károkat okozott, kénytelen-kelletlen szoktunk rá az olasz borra, most, hogy a baj elmult s kezdjük kiheverni azt az óriási csapást, azért az olasz bor nem szünt meg hóditani a magyar földön. Ennek a meggátlását kell czélul maga elé tüznie a kormánynak. A hármas szövetségnek megvannak a maga hátrányai. Egyrészt Németország hihetetlen magas vámtarifával védekezik a magyar termékek ellen, másrészt mi az olasz terményeket érdemen fölül, saját veszélyünkre dédelgetjük. Ez nem gazdálkodás!

Felhozza azt a szomoru esetet, hogy az agrár-kölcsönök miatt napról-napra szaporodnak a liczitácziók. Felhivja a kormány figyelmét, hogy ezen a bajon segitsen. A költségvetést nem fogadja el, noha a miniszter iránt bizalommal viseltetik. (Helyeslés a szélső baloldalon.)

Elnök: Az ülést bezárja.

Az ülés végződik délután 1 óra 25 perczkor.

Az ákosfalvi kerület választói Légrády Károlynál. Az ákosfalvi kerület választói ma adták át képviselőjüknek, *Légrády* Károlynak, a tegnap Ákosfalván tartott választói gyülésről szóló jegyzőkönyvet, mely a Légrády iránt való teljes bizalom kifejezését, érdemeiről való megemlékezést és azt az óhajtást tartalmazza, hogy Légrády Károly az ákosfalvi kerület mandátumát a jövő országgyülésre is vállalja el.

A marosvásárhelyi vérfürdő.

— *Az Egyetértés tudósitójától* —

Az a vegyes bizottság, melyet a marosvásárhelyi vérengzés ügyében kiküldtek, megkezdette a működését, mely előreláthatólag hetekig el fog tartani.

Egyébként ez a szomoru ügy se mulhatik el lovagias affér nélkül. Mikó Árpád főispán, a ki Budapestre érkezett, ma provokáltatta *Pichler* Győző orsz. képviselőt, a ki a maga részéről szintén megnevezte segédeit. Az ügy azonban békés elintézést nyer.

Mai értesüléseinket a következőkben közöljük:

A marosvásárhelyi özvegyeknek és árváknak.

A marosvásárhelyi vérengzés áldozatainak özvegyei és árvái, valamint a sebesültek részére a következő adományok érkeztek ma szerkesztőségünkhöz:

Dr. *Tasnády* Antal gyüjtése a szentesi jótékony nőegyesület társasestélyén . . . . 20 korona 60 fillér
Névtelen (Budapest, I. Csaba-u. 2.) 4 » — »
Beliczey Rezső (B.-Csaba) . . . 10 » — »
B. J. (Budapest) . . . . . . 4 » — »

Összesen: **38 korona 60** fillér

Ezt az összeget rendeltetési helyére juttatjuk.

A Marosvásárhelyen 1901 február 6-án elesettek és megsebesültek családjainak segélyezésére a képviselőházi gyüjtőiven e hó 9-én és 11-én a következők adakoztak:

Fáy István 20 kor., Tóth János 20, Papp Elek 20, Endrey Gyula 20, Kubik Béla 20, Oláh József 20, Beniczky Árpád 20, Barta Ödön 20, Putnoky Mór 20, Olay Lajos 20, gróf Benyovszky Sándor 20, Jeszenszky Ferencz 20, Kállay Lipót 20, Rigó Ferencz 20, Thaly Ferencz 20, Balogh László 20, Csávolszky Lajos 20, Kiss Albert 20, Brázay Kálmán 20, Leszkay Gyula 20, Graefl Arnold 20, Dienes Márton 20, dr. Förster Aurél 20, Kossuth Ferencz 20, Legrády Károly 20, Török Gyula 20, Sturmán György 20, Küszler Henrik 20, Széll Kálmán 50, Plósz Sándor 20, Lévay Lajos 20 dr. Neumann Ármin 20, Szabó Imre 20, Hentaller Lajos 10, Berzeviczy Albert 20, Zeyk Gábor 20, Gencsy Albert 20, gróf Széchenyi Aladár 20, Hegedüs Lorant 10, Thaly Kálmán 10, Justh Gyula 20, gróf Andrássy Gyula 20, Pulczner Jenő 10, Buzáth Ferencz 10, Tallián Béla 20, Papp Géza 10, Kobek István 20, Radvanszky György 10, Weisz Berthold 50, Szluha István 20, Wolfner Tivadar 20, Makfalvay Géza 20, Kende Béla 10, Polónyi Géza 20, Sturm Albert 10, ifj. gróf Zichy János 20, Meszlény Pál 10, Szentiványi Gyula 10, Horánszky Nándor 10, Korniss Ferencz 10, Szentiványi Árpád 10, Ragályi Lajos 10, Konkoly Thege Sándor 20, Szájbély Gyula 20, Maudel Pál 40, Gajári Géza 10, Rosenberg Gyula 20, Förster Ottó 10, Lázár Árpád 10, Darányi Ignácz 40, Hegedüs Sándor 40, Daniel Gábor 10, Piukovits József 20, Hieronymi Károly 20, Lánczy Leó 20, Gajári Ödön 20, Janicsary Sándor 20, Ágoston József 10, Vietorisz Miklós 10, Radocza János 20, báró Harkányi János 20, Chabada József 10, Pildner Ferensz 10, Münnich Aurél 20, Wlassics Gyula 20, Ugron Gábor 10, Sámuel Lázár 20, Mohay Sándor 10, Falk Miksa 20, Antal Pál 10, Ratkay László 10, Gromon Dezső 20, Komjáthy Béla 20, Heltay Ferencz 40, Enyedy Lukács 20, Tisza Kálmán 20, gróf Nákó Kálmán 20, Bornemissza Ádám 10, Somsich Andor 20, Bogyay Máté 10, Dokus Ernő 20, Magyary Kossa Géza 10, Szaplonczy Miklós 10, Bauer Antal 10, Szmialovszky Valér 10, gróf Serényi Béla 20, Telegdy József 10, Kohner Henrik 20, Rakovszky Géza 20, Szilágyi Dezső 10, Justh Ferencz 10, gróf Teleky Géza 10, Köszeghy Sándor 10, Klobusiczky János 20, Konkoly Thege Miklós 20, Fest Lajos 20, dr. Werner Gyula 20, Matlekovits Sándor 50, Lukács László 40 korona, összesen 2180 korona.

Február 11-én déli 12 óráig összegyült 2180 koronát *Tóth* János képviselő, február 9-én 1600 koronát, február 11-én 580 koronát részben táviratilag, részben postautalványon elküldte Marosvásárhely két országgyülési képviselőjének azzal a kéréssel, hogy vagy az illetékes hatóságnak, vagy a segélyezés végrehajtására alakult, vagy alakitandó bizottságnak adják át.

A Mikó—Pichler-affér.

Mikó Árpád, marostordavármegyei főispán, a ki Marosvásárhelyről a fővárosba érkezett, egyrészt, hogy a marosvásárhelyi vérengzés ügyében személyesen tegyen jelentést a miniszterelnöknek, másrészt pedig, hogy a *Pichler* Győző orsz. képviselővel felmerült ügyét elintézze, ma *Gajári* Ödön és *Zeyk* Gábor orsz. képviselők utján provokáltatta Pichlert azokért a kifejezésekért, melyekkel őt a képviselőházban illette.

Pichler a maga részéről *Rátkay* László és *Tóth* János képviselőket nevezte meg.

A segédek ma este tanácskozásra ültek össze. Minthogy konstatálták, hogy Pichler már beszédében is kifejezte, hogy a mit mond, az nem a főispán személyének, hanem az általa képviselt politikai iránynak szól, az ügyet békésen intézték el.

A vegyes bizottság.

Sélley miniszteri tanácsos és *Slesser* csendőrfelügyelő-helyettes még tegnapelőtt elutaztak Budapestről Marosvásárhelyre, hogy a vérengzés ügyében a marosvásárhelyi csendőrkerületi parancsnokkal egyetemben meginditsák a vizsgálatot.

A képviselőházban szombaton kijelentette a miniszterelnök, hogy a bizottságban egy helyet még azonkivül föntart a marosvásárhelyi ellenzék egy tagja számára.

Mint értesülünk, ez a tag dr. *Sebesi* Emil, a *Székely Ellenzék* czimü marosvásárhelyi lap felelős szerkesztője lesz.

Dr. Sebesi ma Budapesten járt és a képviselőház miniszteri szobájában hosszasabban konferált a miniszterelnökkel.

Milán király meghalt.

Milán király, Szerbia volt uralkodója nincs többé. A délutáni órákban jelentette ezt a telefon Bécsből. Szivós természete, a mely oly erős ellentállást tudott kifejteni, az utolsó betegséggel már nem tudott megbirkózni. Az influenza, a mely nemrég megtámadta, véget vetett életének: Milán király ma délután *3 óra 55 perczkor meghalt.*

Az orvosi tudomány minden eszközét mozgósitotta, hogy a volt uralkodó életét megmentse. De sorsának könyvében meg volt irva, hogy ne élhesse tul a 47 életévet s mivelhogy az ő sorsa benső kapcsolatban van Szerbia sorsával, a sokat szenvedett kis ország végzete is az volt, hogy Milán élete negyvenhét éves korában bezaruljon.

Miképen fogadják Szerbiában a gyászhirt, ebben a pillanatban nem tudjuk, de hogy az egész világon, az összes európai udvarokon, valamint Európa népei közt igazi megilletődéssel fogadják, az bizonyos. Nem épen erényeinél fogva, a melyekről a világnak megvan a maga véleménye, hanem egyéniségének határozott érdekességénél fogva. Sajátságos életnézete volt; szerette tagadhatlanul az örömöket, hódolt is azoknak, nem törődvén a világ nézetével és itéletével, de még örömhajhászataiban is genie volt s minden cselekedete, szava a genie határozott jeleit viselte magán.

Égő gyülölet és égő rokonszenv kisérte utját. Talán többen gyülölték, mint a mennyien szerették, de ő sem a gyülölködőkkel nem törődött, sem a rokonszenvezők szavára nem hajtott. Ment a maga utján, a mely mindenképen csodálatos volt. Kalandosabb ifjusága, férfikora, házassága, uralkodása és visszavonulása az ujabb korban alig volt fejedelemnek, mint neki. Számüzetésben született; mint gyermek az utcza porában játszott; fejedelmi trónra jutott, királyi koronát szerzett hozzá és végül mégis számüzetésben halt meg. Hogy hazájában sokan gyülölték, azt nem uralkodói hibáinak kell tulajdonitani, hanem tisztán politikájának, a mely rokonszenvezett eleitől végig monarchiánkkal, és ama cselszövényeknek esett áldozatul, a melyeket szőttek ellene azok, a kik monarchiánkat gyülölik Szerbiában.

Es igy most sirba szállt. Az örökké jókedvü, vidám geniális boheme-király, a ki egyéniségének és életének rendkivülisége folytán hazáján kivül az egész világon népszerü volt. A krónikásoknak bizonyára még sok nemzedéken át fog anyagot szolgáltatni Milán király.

Halála körülményeiről a következő táviratokat kaptuk:

Bécs, febr. 11.

Milán király ma délután 3 óra 55 perczkor Johannes-gassei lakásán *meghalt.*

Milán már délóta agoniában volt és az ágya körül összegyülekezett orvosok ugy vélekedtek, hogy emberi számitás szerint a katasztrófát már nem lehet elháritani s hogy Milán király a mai napot aligha fogja tulélni.

Bécsben már napok óta tudták, hogy ez exkirály betegen fekszik a Johannesgasse-ban levő pompás lakásában, de baját muló gyengélkedésnek tartották, a melynek senkisem tulajdonitott komolyabb jelentőséget. Maga a király talán legkevésbbé. És épen ez volt a baj, ez okozta, hogy a betegség oly végzetessé vált. Bécsben már hetek óta szedi áldozatát az influenza, mely az idén a megszokottnál nagyobb erővel lépett fel. Vagy két két héttel ezelőtt Milán király is influenzába esett, de bajával nem törődve, gondtalanul folytatta megszokott életmódját. Orvoshoz nem fordult, bajának orvoslására a legcsekélyebb figyelmet sem forditott. Igy esett, hogy állapota egy héttel ezelőtt annyira rosszabbodott, hogy már nem tudott talpon maradni és kénytelen kelletlen le kellett feküdnie.

Pénteken a királyon a tüdőgyulladás szimptómái mutatkoztak. *Neusser* egyetemi orvosprofesszor, a király régi orvosa konziliumot hivott össze és a doktorok kimondották, hogy a beteg állapota nagy aggodalomra ad okot. Tegnap pedig Neusser tanár konstatálta, hogy a beteg felgyógyulásához nincs remény.

Maga Milán király, a ki folyton eszméletén volt, már három napja teljesen tisztában volt válságos állapotával. Szombaton ágyához hivatta Neusser tanárt és a meghatottságtól remegő hangon igy szólt hozzája:

— *Érzem, hogy meg kell halnom.* Mégis nagyon szomoru dolog, ha az embernek 47 éves korában meg kell halnia.

Egyuttal azt a kivánságát fejezte ki, hogy még egyszer látni szeretné fiát, *Sándor* királyt, és arra kérte dr. Neussert, hogy távirati uton értesitse Sándor királyt arról a veszedelmes fordulatról, mely atyja betegségében beállott.

Szombaton ágyához hivatta titkárát és több levelet diktált neki, amelyekben elbucsuzik szeretteitől, a többi közt fiától is.

Vasárnap Milán király állapota nem változott. a tegnapról mára virradó éjjelt álmatlanul töltötte. A csekély táplálkozás következtében szivmüködése nagyon gyönge. A délelőtt 11 órakor

---

hol élek? A Keleten vagyok, a hol a politikai viszályok nemcsak a pártokat, hanem a fejedelmeket is gyorsan elhasználják. Görögországnak megvan a maga trónfosztott Ottója, Romániának Cusája. Bulgaria a győzelmes Battenberget elüzte. Szerbiát Milos szabaditá meg, s mint hálálták azt meg neki? S Karagyorgyevics Sándornak és Obrenovics Mihálynak jobb sorsot adtak-e, mint nekem, kinek nincs más választásom, mint hogy menjek, ha országomat, politikámat és dinasztiámat a legveszélyesebb ingadozásoktól meg akarom menteni. Utazni fogok — monda — utazni, a milyen messzire csak lehet, Keletre vagy Spanyolországba. Belgrádban nem maradhatok, ha csak azt nem akarom, hogy kicsufoljanak, hogy idegen regensségnek az árnyékában kipihenem magamat."

Élete azonban a lemondása után még szomorubb lett. Mint Ahasverus bolyongott egyik országból a másikba, hol Parisban, hol Bécsben élt s haza Belgrádba csak ritkán mehetett. Sándor király házassága óta egészen számüzött lett, s fia a hivatalos lapban tette közzé a rendeletet, hogy ha apja átlépi az ország határát, melynek egykor királya volt, a hatóságok tartóztassák le.

Kegyetlen vég ez olyan ember számára, kinél zseniálisabb kevés ül trónon, s a ki mindenkitől megérdemelte volna, hogy vele ugy bánjék el, a hogy elbánt, csak a fiától és a hazájától nem.

Negyvenhét évet élt, s pályája egyike a legtüneményesebbeknek, és feltétlenül a legregényesebb azok közt, melyek szemeink előtt lejátszódtak. Tiz éves koráig számüzetésben ugy nőtt föl, hogy irni és olvasni sem tudott ekkor egy szerencsés véletlen folytán trónörökös s utóbb első királya lett Szerbiának; uralkodása alatt Szerbia volt a keleti politika konyhája, s ő volt a Balkán ura, kinek beleegyezése nélkül egy sas sem repülhetett át a Haemuson; egyszerre megtörött pályája, kénytelen volt elhagyni poziczióját, levetni biborát, letenni koronáját, elhagyni országát. Idegenben mint számüzött született, idegenben mint számüzött halt meg. Mint koldus kezdte a pályáját s mint kivert kutya pusztult el.

Nincs szomorubb halál, mint számüzött királyé!

TITOK.

— ANGOL REGÉNY. — 39

MÁSODIK RÉSZ.

VI. FEJEZET.

Mr. Munder a birói székben.

— Igen, hogy merészelsz ilyet? — tette hozzá mr. Munder, követve mistress Pentreathot.

— Vizet! — kiáltott harmadszor az öreg. Kicsit hátrahuzta hugát, ugy, hogy felső testével a falhoz támaszthatta. — Vizet! Vagy összerugom ezt a korhadt fészket itt a fejetek fölött! — kiáltott, dühében és türelmetlenségében lábával toporzékolva.

— Engedjen meg, sir, de tudja bizonyosan, hogy csakugyan az idegen hölgy az, a ki ott fönt fekszik? — kérdezte Betsey, és reszketve közeledett a pohár vizzel néhány lépésnyire.

— Hogy bizonyosan tudom-e?! — kiáltott József bátya, és lement elébe a lépcsőn. — Micsoda ostoba kérdés? Ki lehetne más?

— A kisértet, sir — szólt Betsey, mialatt mégis lassan közelebb jött. — Az északi szárny kisértete.

József bátya elébe ment a remegő cselédnek, és megvető mozdulattal vette át tőle a pohár vizet, melylyel aztán visszasietett hugához.

Mialatt Betsey megfordult, hogy visszavonuljon, pillantása ráesett a kulcscsomóra, mely ott feküdt a márvány-padlón. Kis habozás után összeszedte magát annyira, hogy fölemelte a kulcscsomót, és a hogy csak a lába birta, oly sebesen hagyta el az előcsarnokot.

József bátya ezalatt megnedvesitette vizzel huga ajkait és meglocsolta homlokát. Pár percz mulva Sarah lassan, bágyadtan kezdett sóhajtani, arczán könnyü rángás futott végig, és fölvetette szemét. Ijedten nézett az öreg emberre, mintha meg sem ismerné.

József bátya néhány kortyot itatott vele és biztató szavakat suttogott. Igy lassankint mégis magához téritette.

Első szavai ezek voltak:

— Ne hagyj el!

Első mozdulata, a hogy képes volt rá, az volt, hogy szorosabban simult hozzá.

— Ne félj semmit, gyermekem — szólt csititólag — itt maradok nálad. Mondd, Sarah, miért ájultál el? Mi ijesztett ugy meg?

— Oh, ne kérdezz! Az istenért, ne kérdezd!

— Na, na . . . akkor hát nem mondok semmit. Még egy korty vizet? . . . . No még egyet. . . .

— Állits talpra, bátyám . . . hadd próbálom meg, tudok-e állni.

— Még nem . . . még nem . . . várj még egy kicsinyt.

— Oh segits, segits! Nem nézhetem ezeket az ajtókat! Csak el tudnék jutni a lépcsőig! . . . Mindjárt jobban lennék.

— Ugy, ugy — szólt József bátya, mialatt talpra segitette. — Várj most kicsit, és vigyázva lépj! Támaszkodj reám, csak nehezkedj a vállamra, a hogy akarsz. Elbirlak én, ne félj, ha kicsi is vagyok. . . . Voltál a szobában? — tette hozzá suttogva. — Megvan a levél?

Sarah keserüen sóhajtott, és fáradt kétségbeeséssel fektette fejét bátyja vállára.

— Hogyan, Sarah!? — szörnyedt fel az öreg. — Olyan soká voltál itt és nem jutottál be a szobába?

Sarah fölkapta fejét, megrázkódott, és aztán megkisérlette, hogy József bátyát a lépcső felé vonja.

— Soha sem fogom viszontlátni a mirtusszobát . . . . soha, soha! — szólt. — Gyerünk, már tudok járni, ismét erős vagyok. József bátya, ha engem szeretsz, vigy ki innen ebből a házból, akárhová, nem bánom. Csak már friss levegőn, napvilágon volnék, csak már ne látnám Porthgenna Towert.

Bámulatában József bátya kérdőjelekké ránczolta szemöldökeit, de semmit sem kérdett többé, és lesegitette a lépcsőn hugát.

Sarah oly gyönge volt, hogy a lépcső lábánál meg kellett állnia, mig lélekzethez jut, és összeszedi magát József bátya ezért, mikor annyira közeledett mr. Munderhez és mistress Pentreath-hoz, hogy megérthették, azt kérdezte, hogy nincsenek-e valami erősitő cseppjeik, melyeket hugának adhatna.

Mistress Pentreath igennel felelt. A hangja ugyan nem volt valami nagyon barátságos, de annál gyorsabban indult meg. Kétségtelen volt, hogy az első alkalmas ürügyet ragadja meg most, melynek leple alatt visszatérhet a kastély lakott részébe.

— Jöjjön utánam, majd hozok a házi gyógyszertárból — szólt és végigsietett a folyosón szobája felé.

József bátya, nem hallgatva Sarah szavaira, hogy rögtön hagyják el a kastélyt, karján Sarahval, némán követte.

Mr. Munder fejcsóválva és teljesen magánkivül maradt utolsónak mindaddig, mig bezárhatta mögöttük az összekötő ajtót. Aztán átadta a kulcsot Betseynek, hogy vigye vissza a szobába, aztán a maga részéről visszavonult. Ez a visszavonulás azonban veszedelmesen hasonlitott a futáshoz.

Mikor azonban kivül volt már az északi előcsarnokból, csodálatos gyorsan nyerte ismét vissza önuralmát.

Lassabban ment, összeszedte kissé magát és kétségtelenül tökéletes önmegelégedéssel lépkedett a csoport mögött. Mikor belépett a házvezetőnő szobájába, már visszanyerte szokott tetszelgő, ünnepélyes komolyságát.

Mint a nagyon buta emberek tulnyomó többsége, ő is gyönyörüséget talált abban, ha önmagát hallotta beszélni. Most pedig rögtön felismerte az alkalmat, hogy a történtek után ennek az élvezetnek oly mértékben engedheti át magát, a minő ritkán kinálkozik.

Mr. Munderben fölébredt a boszu gondolata és eltökélte, hogy a két idegenen gyakorolni fogja képességét, a mennyiben magyarázatot követel tőlük magokviseletéért.

Mikor a szobába lépett, József bátya hugával ott ült a szoba egyik sarkában és azon iparkodott, hogy valami erős szeszt keverjen vizbe. A szoba másik végében a házvezetőnő állt, kicsiny gyógyszeresládikóval maga előtt.

Mr. Munder a szoba e része felé irányitotta komoly lépteit, karosszéket tett az asztalhoz, és gondosan széthajtva kabátja szárnyait, leült. . . . Ebben a perczben mintául szolgálhatott volna az országbiró lordnak.

Mistress Pentreath rögtön látta ezekből az előkészületekből, hogy valami rendkivüli fog történni. Leült ő is, a kulcsár mögé. Betsey fölakasztotta a szögre a kulcsot és épen szerényen vissza akart vonulni.

— Várjon, kérem — szólt a kulcsár. — Mindjárt alkalmunk nyilik, hogy vallomástételre szólitsuk önt föl, fiatal nő.

Betsey engedelmesen várt az ajtó közelében. Szörnyen megijedt attól a gondolattól, hogy valamit helytelenül csinált és hogy a kulcsárnak törvényes hatalma van rá, hogy kihallgassa, elitélje, és rögtön meg is büntesse.

(Folytatása következik.)

kiadott orvosi jelentés szerint a király állapota állandóan rosszabbodik. Érverése 130, gyönge, kihagyó szivműködése is gyönge, a tüdővizenyő pedig növekszik.

Délben a királyon *collapsus* vett erőt, a melyet azonban két óra tájban javulás követett, olyannyira, hogy egy csésze csirkelevest vett magához és lapokat kért; az orvosok azonban tudták, hogy ez az *életerő utolsó megnyilatkozása.*

Három órakor Milán állapota hirtelen rosszra fordult, fél négy órakor beállt a halálos küzdelem, mely tekintettel az elhunyt erős szevezetére, *borzasztó látvány volt.* Ekkor körülötte voltak báró *Schiessl*, a kabinetiroda főnöke, *Kállay* közös pénzügyminiszter, a belga követ és báró *Chlumetzky.* A halálhirt azonnal megtáviratozták *Sándor* királynak Belgrádba és *Natáliának* Biarritzba.

Sándor királyt Bécsbe várják.

Milán király haláláról gróf *Zichy* Jenő a Magyar Távirati irodának a következő táviratot küldötte:

Bécs, febr. 11. Milán király négy óra 20 perczkor meghalt. Egy igaz barátjával van kevesebbje nemzetünknek. *Zichy Jenő.*

A halálhir Budapesten is mély megilletődést keltett. A szerb konzulátuson kitűzték a gyászlobogót, ugyszintén az Angol királyné-szálloda is gyászdiszt öltött. A budapesti szerbek már elhatározták, hogy a temetésen küldöttségileg vesznek részt.

A mi a *temetést* illeti, a Pol. Ért. jelentése szerint, *Milán* királyt — életében gyakran hangoztatott kivánsága szerint — minden valószinüség szerint *Magyarországon fogják eltemetni* és pedig előreláthatólag a ravanicai kolostor templomában, a hol *Lázár* szerb király hamvai nyugszanak. Milán király temetésén *Brankovich* patriárcha fog czelebralni.

Bécs, febr. 11.

Milán királynak halála utolsó perczéig sejtelme sem volt arról, hogy élete komoly veszedelemben forog. Még néhány nap előtt is utazasi terveket emlegetett. Beszélte környezetének, hogy Abbaziába fog menni, de az orvosok már szerdán táviratoztak Sándor királynak, hogy Milán betegsége komoly és katasztrófa fenyeget. Nisben néhány nap óta külön vonat áll készen Sándor király számára.

Tegnap délben Milán király még tengeri rákot és osztrigát evett. *Petrovits* érseknek, a kit Sándor király küldött atyja betegágyához, azt mondotta Milán:

— *Ne féljenek. Az orvosok aggodalma tulzott, 3—4 nap multva felgyógyulok.*

Bogicsevics, berlini szerb követ, ma délben beszélt még Milán királylyal, a ki azt mondotta:

— Influenzám van, de nincs baj.

Bogicsevics azonban sejtette, hogy közelg a katasztrófa és sirva ment ki a szobából.

Natáliától szükszavu telegramm érkezett, a mely igy szólt:

„Segithetek valamit a királyon? Tehetek valamit érette?

Negyed őtre járt az idő, a mikor Milán palotájából jelentették, hogy a király meghalt.

Milán lábai nagyon erősen megdagadtak. Érverése tegnap óta alig volt érezhető. Halála előtt husz perczezel még magához tért, de csak pár pillanatra. Az agónia nagyon rövid volt. A király halotti levelén az orvosok a halál közvellen okául *pneumonia crouposat* jelölnek meg.

A király halalat siettette, nagy szivgyöngesége. A szív degenerációja már régi keletü és akkor fajult el, mikor Milán Palesztinában utazgatott s a májbetegség nagyon gyötörte. Milán titkolta szivbajat, de utóbbi időben gyakran szenvedett lélegzési nehézségekben és nagyobb vadászatokban már nem is vett részt.

A halottas szoba mellett levő sarokszalonban délutáni 4 órakor jelen voltak: *Konstantinovics* ezredes, gróf *Zichy* Jenő, *Krisztics*, *Bogicsevits* berlini szerb követ, Wladan *Gyorgyevits* volt miniszterelnök. *Revreaux* márki franczia nagykövet ép akkor jött, hogy tudakozójék Milán állapota felől.

Ferencz József király lovag *Schiesslt* küldötte kérdezősködni. Ott voltak továbbá: báró *Berggrove* belga követ, gróf *Montecuccoli*, a Länder-bank igazgatója, *Weitler*, a szerb nemzeti bank igazgatója, báró *Chlumetzky* és gróf *Ghyka.* Az egész társasag együtt volt, a mikor a mellékszobából berohant a komorna és jelentette az uraknak, hogy a király meghalt. Erre valamennyien bementek a halottas szobába. Milán király teste még utolsót vonaglott, de pár percz mulva konstatálták az orvosok, hogy a halal beállt.

Rövid idő mulva jött Ferencz József király egy adjutánsa és *Petrovits* ezredestől a temetés felől tudakozódott. Milán király ugyanis a közös hadseregben ezredesi rangot viselt, tehát katonai pompa illeti meg. *Petrovits* ezredes azt felelte, hogy az intézkedést fenn kell tartania Sándor királynak, a ki nyilván még ma Bécsbe érkezik.

A holttest a király halószobájában marad. Mahagóni butor és vörös plüs függönyök vannak ebben a tágas szobában. Az ágy fölött baldachin borul és tetejében királyi korona ékeskedik.

A baldachin belső részén három Krisztus-kép függ. Piros selyembársony takaró fedi a holttestet egészen nyakig. A király összekulcsolt kezében rózsakoszoru van. Az ágy mellett kétfelől két lakáj all.

Beszélik, hogy Milán királyt Magyarország déli vidékén fogják eltemetni, a hol nagyon szeretett vadászgatni. Állitólag ez volt utolsó kivánsága. A temetés szuverént megilletö pompával fog végbemenni.

Bécs, febr. 11.

Este 5 és fél órakor a király nevében Dietrichstein herczeg szárnysegéd megjelent Milán lakasán és kifejezte ő felsége részvétét. Milan elhunyta alkalmából az udvari tánczestély (Soirée dansante), a melyet e hó 13-án tartottak volna meg, elmarad. A tánczestély február 16-án és a bál az udvarnál február 19-én lesz.

Nis, febr. 11.

Milán király halálának hire délután fél öt órakor érkezett a konakba. A szkupstinából azonnal a konakba hivatták a minisztereket, a kikkel a király mélyen megrendülve közölte a halálhirt. Öt óra után a miniszterek ismét megjelentek a szkupstinában. A tárgyalást azonnal félbeszakitották. *Jovanovics* Alexa miniszterelnök fölemelkedett és vele együtt az összes képviselők. A miniszterelnök a következő beszédet mondotta:

A szkupstina eredményes munkásságát fájdalmas esemény szakitotta meg. Milán király Bécsben délután 4 órakor meghalt. Az elhunyt érdemeit a történelem fogja megitélni, mi azonban mindannyian emlékezünk azokra. Szerbia teljes függetlensége és területnagyobbodása az ő nevéhez füződik. Az utóbbi idő politikai viszonyai az ország elhagyására inditották őt. A multban szerzett érdemei azonban felejthetetlenek maradnak. Béke hamvaira!

Nesztorovics elnök azt inditványozza, hogy a szkupstina testületileg vegyen részt a belgrádi temetésen. Az inditványt egyhangulag elfogadják. A határozat kimondása után a szkupstina ülésszakát királyi ukazzal berekesztették.

Milán király *holttestét Belgrádba fogják vinni.* Popovics Mika pénzügyminiszter és Pasics Dusán kereskedelmi miniszter még ma Bécsbe utaznak. A királyi pár ma este 7 órakor Belgrádba utazik. Sándor király nem utazik Bécsbe.

Milán király életrajza.

Milán király 1854 augusztus 10-én (ó naptár szerint) született, mint *Obrenovics* Milosnak és *Catargi* Máriának fia. Párisban nevelkedett és 1868 julius 2-dikán nagybátyja, *Mihály* fejedelem meggyilkoltatása után *IV. Milán* név alatt kiáltatott ki Szerbia fejedelmévé. Nagykoruságáig, azaz 1872 augusztusáig régensség volt Szerbiában, ekkor azonban maga vette át az uralkodást. Uralkodása szerencsétlenül kezdődött, s majdnem trónjának összeomlása volt annak a szerencsétlen hadjáratnak a következménye, melyet Oroszország biztatására hüberura, a török szultán ellen inditott.

A sulyos veszteségek után Milán kénytelen volt békéért könyörögni, a mit 1877 márciusában a hatalmak közbenjárására meg is kapott. Mikor az orosz-török háboru kiütött, Milán ujból fegyvert ragadott, ekkor azonban már több szerencsével, mert a berlini szerződés teloldotta Szerbiát a török uralom alól s önálló és független fejedelemséggé tette.

Milán érdeme tehát s az ő nevéhez füződik Szerbiának a török járom alól való felszabaditása. Ragyogó pályája azonban csak ezután kezdődött. Bár hogy itéljenek is róla kortársai, bármily mostoha volt is hozzá alapjában a szerencse istenasszonya, bármily boldogtalan volt is mint férj és apa s szerencsétlen mint hadvezér, három oly emléket hagyott népének, melyért halála után áldva fogják nevét emliteni: megnagyobbitotta országát, szabad és független királysággá emelte a hübéres fejedelemséget s alkotmányt adott népének.

Milánnak azóta, hogy a berlini kongresszus független fejedelemmé tette, az volt a vágya, hogy magát királylyá koronáztassa. Három évig kellett erre várnia, mig végre 1882. márciusában ehhez a hatalmak beleegyezését megnyerte. A tárgyalásokat 1881. őszén *Pirocsanácz* szerb miniszterelnök inditotta meg erre vonatkozólag Bécsben, s arról győződött meg, hogy Ausztria-Magyarország a szerb nép óhajtása elé semmiféle akadályt nem gördit, sőt hogy ujabb jelét adja Szerbia iránt táplált jóindulatának, hajlandó Szerbiát királyságnak elismerni.

Egyetlen hatalom volt csak, a mely ellenezte ezt, s ez Oroszország volt. Ősidők óta Ausztria-Magyarország, de főleg Magyarország volt Szerbia protektora. A szerb királyság régi korában ott küzdenek a magyar hadcsapatok egy sorban a hódító törökökkel szemben, s később a fogló töröknek kiüzetése ismét ezeknek segitségével hajtatik végbe. Nándorfehérvárból a magyar csapatok üzik ki először a törököt s csak akkor kerül az ismét vissza a szultán birodalmához, mikor elhagyja a magyar csapatokat a hadiszerencse s a passarowiczi békében nekünk jutott részről le kell mondani. Aztán ismét Magyarország az, mely a menekülő szerb családoknak otthont ad a hazában s megtelepiti őket az ország déli vidékein. Innen nyernek tápot a nemzeti aspirációk, mikor a függetlenségi mozgalmak e század elején megindulnak. Maga a belgrádi pasa a várnak Magyarország felé eső falára vonat nyársba a polgárok közül vagy háromszázat, hogy lássák ideát a Duna innenső partján ezt a borzasztó végrehajtást, mert hisz az első mozgalom innen indult ki. De innen indult ki a folytatás is s az Obrenovics Milán vitézsége nem lett volna elegendő Szerbia önállóságának kiküzdésére, ha a mi oldalunkról támogatásra nem talál. Ellenben a hányszor csak Oroszország beleártotta magát Szerbia ügyeibe, sohasem volt abban köszönet. A muszka perfidia nyilatkozott minden egyes tényben, mely felbiztatta, felhasználta s a legnagyobb veszély idején mindig cserben hagyta Szerbiát. I. Sándor czár *Czerny* György vezetése alatt ellenállásra, lázadásra késztette a szerbeket, s mozdulatlanul nézte, mikor a török zsoldosok leverték őket s százával, ezrével mészárolták le még az ártatlanokat is. De nem kell a század elejére menni, hogy ennek bizonyságát keressük. Milán az orosz-barátság megbizhatatlan voltát, az előbb már emlitett szerb-török háboruban is tapasztalhatta. A sulyos vereségek után egészen magára hagyta Szerbiát Oroszország, s Milán trónja összeomlott volna, ha Ausztria-Magyarország védelmébe nem veszi a török szultán bosszujával szemben.

Mikor 1882. márciusában a szerb diplomáczia tudatta a hatalmakkal, hogy Milán fejedelem királylyá akarja magát proklamáltatni, minden hatalom kedvező választ adott, csak Oroszország tiltakozott a terv ellen. Legkedvezőbb volt az a válasz, melyet a szerb külügyminiszternek gróf *Kálnoky*, Ausztria-Magyarország külügyminisztere adott.

A szerb miniszteriumnak az volt eleinte a terve, hogy a proklamációt az ugynevezett «nagy szkupstinával» hajtatja végre, de a mikor az elismerés kérdése a hatalmaknál már biztositva volt, készséggel engedett a szkupstina ama kivánságának, hogy a proklamáció lehetőleg gyorsan történjék s ne várjanak, mig a «nagy» szkupstina összeül. *Popovicscsal*, a szkupstina elnökével, három nappal a proklamáció előtt közölték bizalmas uton, hogy a nemzeti óhajtás valósulásának mi sem áll utjában. Gróf *Khevenhüller*, monarchiánknak szerbiai követe volt az első, a ki átadta Milánnak királyunk szerencsekivánatát, mely az elismerést is magában foglalta.

A szkupstina márczius 6-án ült össze *Kujuncsics* alelnök elnöklete alatt. Mindjárt az ülés megnyitása után *Popovics* elnök azt inditványozta, hogy a fejedelemség kiáltassék ki királysággá. Erre fölállt a miniszterelnök s kijelentette, hogy a proklamálás ellen sem a kormánynak, sem a hatalmaknak nincs kifogása. Kujuncsics üdvözölte a fejedelmet s kérte a királyság elfogadására. Milán ezt megtette s igy lett Szerbia királyság s Milán Szerbia királya.

Az első ágyudörgésre, mely Milán királylyá kikiáltására megszólalt, az osztrák-magyar konzulátus épületén már fenlengett a lobogó a proklamáczió elismeréséül. A történtek megleptek mindenkit. Délután 1 és fél órakor a fejedelem a nagy laktanya udvarán felállitott egész helyőrségi tisztikar és katonaság előtt lóháton, katonai diszben megjelenvén, a következő szavakat mondá:

— A nemzetgyülés Szerbiát királysággá, engem királylyá proklamált. Mindkettőt elfogadom!

Az erre fölharsanó éljenzés közben a király levette fövegét s aztán elmondta a királyi eskü szavait, melyek igy hangzanak:

— Esküszöm az élő Istenre, minden szentre, esküszöm dicső emlékü Milos és Mihály elődeim emlékére, hogy hü leszek ugy hazámhoz, mint hozzátok. Szentül őrzendem hazám érdekeit. Isten engem ugy segéljen.

Erre föltevén fövegét, leszállott lováról s igy szólt a csapatokhoz:

— Én I. Milán király kivánom eskütöket.

A király visszatérvén palotájába, 4 órakor fogadta az osztrák-magyar követet, ki uralkodónk üdvözletével a királyság elismerését nyilvánitotta, mint első a hatalmak között. Követünket királyi fénynyel vitték udvari fogatok az összes testőrség kiséretében lakására.

Belgrád egész lakossága kivilágitotta ablakait, de *Persiani* orosz követ és *Giers* titkár még a követség lobogóját sem tüzte ki.

Szerbiának királysággá emelését orosz részről nem szivesen látták s Oroszország belgrádi képviselője nemcsak részt nem vett az ünnepélyességekben, hanem folyvást Riszticcsel és pártjával volt érintkezésben, kiknek iránya, mint ismeretes, homlokegyenest ellenkezett a szerb kormányférfiak törekvéseivel. Megtagadni Oroszország sem tagadhatta meg előzetes beleegyezését a királyság kihirdetésétől, de mint Belgrádban boszankodva rótták föl, a legutolsó pillanatig iparkodott azt különféle ürügyek alatt halasztani. Pétervárott ugyanis minden lehetőt megtettek arra nézve, hogy a szerb királyság kikiáltását megakadályozzák vagy elhalaszszák. Midőn azonban Belgrádban megtudták, hogy Oroszország a királyságnak főkép a Pirocsananács-kabinet alatt való kikiáltását perhorreszkálja, a szerb kormány elég világosan adatta tudtul Pétervárott, hogy — mivel a többi hatalmak barátságos hajlama felől bizonyos volt — szükség esetén Oroszország beleegyezése nélkül is proklamálni fogja a szerb királyságot. Csakis e fenyegetés következtében határozta el magát a pétervári kormány arra, hogy beleegyezik a királyság kikiáltásába.

Oroszország azonban megmaradt továbbra is ellenségnek. Aksakov és Katkov küldötteinek aknamunkája nem maradt hatás nélkül. A szent Oroszország emisszáriusai vakondok módjára ástak és ástak, a királynak folyton több és több ellensége lett a városokban és szkupstinában s ismételten kellett a nem épen ajánlatos eszközhöz: a törvényhozás feloszlatásához folyamodni. Az izgalom itt is, ott is mutatkozott s a vakmerőbbek apróbb lázadásokat is megpróbáltak, hogy a «sváb-barát» uralkodótól megszabaduljanak. E desperádok egyike *Markovics* Jefrem főhadnagy halállal bünhődött a zaicsari felkelésért; a kivégzettnek özvegye pedig ugy akart hoszut állani, hogy a székesegyházban többször rálőtt Milán királyra.

Talán a királyi korona fénye homályositotta el Milán családi boldogságának ragyogását, de az kétségtelen, hogy királylyá való megkoronáztatása óta kezdődtek családi viszályai. A szerb királyi pár 1884-ben elhagyta szerény, csendes otthonát és a *Bugarszky* által épitett fényes királyi palotába költözött. A királyi pár élete fényesebb lett, de örömtelenebb, a boldogság ott maradt az elhagyott szerény palotában. Ez időben látogatta meg Rudolf trónörökös és neje Milán királyt és a szép Natáliát. Már akkor élessé vált a viszály a szerb királyi pár között ugy, hogy midőn a kis trónörökös a nevét viselő 7-ik gyalogezredet atyja engedelmével maga akarta bemutatni a vendég trónörökösnek, Natália királyné megtiltotta azt, «mert esett az eső és az etiquette is tiltja».

A királyi palota nemsokára katonakórház lett, mert 1885 novemberében kiütött a szerb-bolgár háboru Kelet-Ruméliának Bulgáriával való erőszakos egyesülése miatt, melyet Oroszországnak szerb-ellenes intrikai eredményeztek. Ez a nagy tömegekkel vivott párbaj Szerbiára nagyon keservesen végződött; Milán király reményeit a hősies Battenberg november 18-án Szlivniczánál porba sujtotta; csapás csapást ért és kéthetes hadjárat után a piróli legyőzött már kénytelen volt fegyverszünetért könyörögni. Szerbiára ezután felvirradtak a béke áldásos napjai, de a királyi konakba nem költözött be a béke, harcz és háboru folyt ott király és királyné, férj és feleség között. A délczeg király és a büszke királyné engesztelhetetlen ellenségek lettek, másutt kalandoztak a férj és másutt a feleség vágyai, és a királyné átment a király ellenségeinek táborába, ott harczolt, ott küzdött ura és királya ellen. Gyors egymásutánban játszódtak le ezután a családi dráma egyes jelenetei s mindenik szélesebbé, tátongóbbá tette az űrt a királyi házastársak közt. Natália külföldi utja; Liviádiába, az orosz udvari táborba való zarándoklása; a királyi férj vádjai, melyeket nyiltan, az egész világ előtt emelt hitvestársa ellen, majd a wiesbadeni epizód, a hol rendőri hatalom választotta el az anyát a fiától, a királynét a trónörököstől; azután Natália kiutasitása a német birodalomból, hosszu Odisszeája országról-országra, hatalmas tiltakozásai — mind egy-egy jelenete volt annak a szomoru, kinos drámának, melynek utolsó felvonásában felbontották a királyi házasságot, a világszép asszonyt számüzték második hazájából, megfosztották férjétől, gyermekétől, rangjától, koronájától. A szép asszony nem maradt egyéb, csak szép asszony, a királynak megmaradt hatalma, koronája mindene.

A szerb királyi pár válását 1888. október 24-én mondta ki Theodosius metropolita.

Hogy az országban a válópör folytán keletkezett rossz hangulatot a király másra terelje, hozzáfogott az alkotmány revideálásához, a mit 1889. január 2-án végre is hajtott. Az a trónbeszéd, melyet az uj alkotmánynak a skupstina által történt elfogadásakor tartott, egyike a legragyogóbb szónoklatoknak, a melyek valaha a trónról elhangzottak, s egyuttal a legfényesebb dythiramb a a polgári szabadságra: «A népnek oly alkotmányt visznek — mondta Milán király — mely a népképviselet kapuit megnyitja az ország tudós fiainak, a nép szabad akarata által választott értelmiségnek, mely szintén a nép kebeléből származott. Ez talán lehetővé fogja tenni, hogy Szerbia őszinte parlamentáris módon kormányoztassék és hogy az értelmiség a maga erejét a haza szolgálatának szentelje a törvényhozás mezején. De nemcsak ez és nemcsak a többség kormányzási joga biztositatott ezen alkotmány által, hanem az is, hogy a kisebbség arányosan képviselve legyen az ország törvényhozó testületében. A nemzeti szkupstina büszke lehet rá, hogy a közjogi tudomány ezen legujabb vivmányát felvette az ország uj alkotmányába és ezzel a szerb népben oly mélyen gyökerező igazságérzetnek eleget tett. Harmincz évig tartott hazánkban a küzdelem a polgári és politikai szabadságokért és annyira igényte vette a népképviseletek és a kormányok figyelmét, annyira fogva tartotta a kedélyeket, hogy az anyagi fejlődés és haladás sok életkérdése elhanyagolatott. Midőn az uj alkotmány által a politikai szabadságot függetlenitjük pártáramlatok és részrehajló törvényhozások befolyásától; midőn az erre vonatkozó kivánságok és igények mind kielégittetnek; midőn teljes gondolatszabadságot, teljes személy- vagyonbiztosságot biztositunk mindenkorra: véget vetünk ezen nehéz küzdelemnek, mely eddig kiméletlenül fogyasztotta a nép és az állam erejét; lehetővé tesszük, hogy ezentul a nép és az állam összes fizikai és szellemi ereje komoly, termékeny munkákra összpontosuljon.

Az államérdek igényli, hogy e szabadságok mértéke mindig alkalmazva legyen amaz illető nép értelmiségi fokához; de ép oly szent igazság az, hogy *a szabadság nemcsak a czél a müvelt emberi társadalomban, de az eszköz is, melynek segélyével e czél eléretik*, voltaképp a leghatalmasabb eszköz arra, hogy egy nép az önkormányzatra neveltessék. Együttes erővel vetettük meg az alapját az önkormányzatnak és mégis megóvtuk az állam egységét! A kerületi gyülések hatalmas pártfogói lesznek a kulturális, egészségügyi, középitészeti, nemzetgazdasági és egyéb helyi érdekeknek, de egyuttal kitünő iskolái lesznek az igazi parlamentárizmusnak. A népnek, mely önöket megválasztotta, oly alkotmányt hoznak, mely ezentul gátat fog vetni azon hatósági közegek önkényének, kik távol állva a központi kormány ellenőrzésétől, esetleg nem tennének eleget kötelességeiknek. Királyuk szerencsésnek érzi magát, hogy ő mindig együtt érzett a néppel, a midőn vágyódott az igazi alkotmány után, mely ime valósággá lett. Örvend nemcsak azért, mert szive teive van szeretettel népe iránt, nemcsak azért, mert a személyes szabadságban az igazságosság biztositékát látja, hanem azért is örvend ezen alkotmánynak, mert abban első és legállandóbb feltételét látja a rendnek, mely szintén biztositék arra, hogy ezentul a felelősség nem fog igazságtalanul azokra hárulni, a kiket nem illetne meg. Az országos törvények a közélet lelkiismereteles közegeit meg fogják óvni az ellenőrzési joggal való visszaélés ellen. Meg vagyunk róla győződve, az állam összes tisztviselői be fogják látni, hogy a napi politikába való beavatkozás nem fog nekik anyagi hasznot hajtani és hogy ennélfogva a kötelesség lelkiismeretes és törvényszerü teljesitésében fogják keresni üdvöket.»

Igazán fenséges, királyhoz illő szavak voltak ezek. S mégis mi történt? Három hónappal ezután Milán önként lemondott a trónról fia javára.

Egy bucsuproklamáczió intézett a szerb néphez, hogy megindokolja lemondását s ez az érdekes okirat következőleg hangzott:

«Mikor a nagy nemzeti szkupstinától elbucsuztam, jeleztem képviselőtek előtt, hogy drága, szeretett hazánknak nem a magam kedvéért, hanem fiamnak és Szerbiának kedvéért adom az uj alkotmányt. Ma eljött az óra, melyben a nemzet előtt kijelentem, hogy egy benem régóta érlelődő szándékot akarok követni. Hogy ezt az őszinte utolsó szót mint uralkodó intézhessem népemhez, a mai napot választottam ki azért, mert e naphoz füződik annak szent emlékezete, hogy a ti segitségtekkel sikerült kormányomat Szerbia államéletének egy uj nemzeti virmányaal gazdagabbá tenni. Hét esztendeje, hogy a ti akaratotokból és Európa elismerésével a királyi méltóságot elnyertem és huszonegy esztendeje, hogy születési jogomnal és az ország törvényeinél fogva dicső őseim trónján ülök. Ez idő alatt legjobb képességemmel és lelkiismeretesen arra törekedtem, hogy az ujonnan feltámadt szerb államnak, jelene megszilárditásának és jövője biztositásának szolgáljak. A belső politikában világosan és nyiltan azt a vezérelvet követtem, hogy Szerbiának megadjam egy modern jogállam alakját, intézményeit és előnyeit. Oly államnak, mely a tizenkilenczedik században támadt, nem lehet s nem szabad egyebet tennie, mint a haladásra, a müveltségre és polgarosodásra törekedni, kerüljön ez neki bármennyibe. Ezt kivánja királyotok abban az órában, mikor szerepe végére jár, ujra emlékeztekbe vésni. Uralkodásom első éveiben oly utat követtem, mely alkalmas volt nemzeti eseményeink egyikének, önállóságunknak elérésére. A berlini szerződés létrejötte után Szerbiát alkalmas utakon Európától elismert függetlenségének megerősitéséhez vezettem, az Európa iranti tisztelet utján, az általános s a mi nemzetközi szerződéseink tiszteletben tartása utján, azon az uton, melyen világosan ki volt tüzve a czél: hogy Szerbia arra töreksik, hogy a Balkán-felszigeten a rend és a béke egyik elemévé váljék. A legjobban ugy érheltem ezt el, hogy megnyerni fáradoztam a berlini szerződés és az európai béke f ntartásában érdekelt hatalmak barátságát és támogatását. Szerbia külviszonyai mai nap annyira rendezve vannak, hogy meg vagyok győződve róla, hogy az ország hasznot fog huzni munkámból, azt folytatni és tökéletesiteni fogja. Kormányzásomat viharos belső és külső harczok jellemezték, s nekem ugy az előbbiekben, mint az utóbbiakban sikereket és balsikereket lehet felmutatnom. A végzet ugy akarta, hogy sulyos, veszélyes pillanatokban legyek vezetőtök. Uralkodói működésemet a történelemre hagyom. Nektek köszönetet mondok a támogatásért, melyben engem részesitettetek. A sikerekért nektek mondok köszönetet, mert titeket illet a dicsőség; a balsikerekért a felelősség engem terhel. E harczokban, valamint ama sulyos napokban, melyeket mint ember éltem át, erőmet elfogyasztottam. Uralkodásom két periódusa véget ért; az egyiket külső vivmányok, a másikat a nagy alkotmányreform jellemzi. A mos beköveikező korszak erőt kiván a munkára; én nem érzem magamat eléggé erősnek, hogy e korszak kivánalmainak megfeleljek. Nincs jogem e munkát megkisérleni, sem Szerbiára való tekintettel, melyet szerettem és szeretek, de mely ma nemcsak szeretetet, hanem hevületet, komoly alkotó és gyümölcshozó működést kivan, sem fiamra való tekintettel, sem pedig Európára való tekintettel, mely engem szimpathiákkal elhalmoz, s mely iránt mindig hálas leszek a jó akaratért, melylyel uralkodásom alatt engem s a szerb nemzetet megajándékozta. Utolsó erőfeszitésemet a hazafiság kötelességének megfelelően az uj alkotmány létrehozására forditottam. E fáradozásokkal az ország belsejében a békét és nyugalmat, továbbá a fejlődést s a haladást komoly alapokra helyeztem. A politikai pártok dolga most — kik talán nem mindig tudták működésemet és törekvéseimet megérteni és méltányolni — hogy az uj alkotmányt, az ország intelligenciájának, továbbá a nemzet és a korona közti szabad s törvényes kompromisszumnak müvét becsülve, most már hazafiságuk és állambölcsességük bizonyitékait adják s jövendő működésükkel a nemzet bizalmát igazolják. Ha belső „politikai“ áramlatok ellen hibáztam, egyeseket megsértettem, ugy most bucsum alkalmával isten bocsássa azt meg nekem; — azoknak, kik ellenem szemben hibáztak, megbocsátok én. A jövőben én, ki most önként lemondok a trónról, az országban vagy azonkivül képességem szerint oda fogok működni, hogy az alkotmányos kötelesség szerint fiamból jó uralkodó képeztessék s hogy én az első, leghivebb alattvalója legyek I. Sándor királynak. Fiamat, Szerbiát fiát, törvényes királytokat, az ötödiket nemzeti dinasztiátok törzséből, környezzétek szeretettel és azzal a hüséggel és odaadással, a melynek körében én nőttem fel köztetek, a melyből, mint uralkodó erőt meritettem és a melyért örök időkre köszönetet fogok nektek tudni mondani.

A regenséget kipróbált, tapasztalt hazafiaknak és bölcs államférfiaknak adom át. Bizom benne és meg vagyok róla győződve, hogy I. Sándor király ő felségéhez hivek lesznek, az elkotmányt őrizni fogják, a kiskoru király nevében annak értelmében fognak uralkodni és minden erejüket arra fogják szentelni, hogy az országot belsőleg haladáshoz vezessék, a külpolitikát pedig akként fogják folytatni, hogy a belső békét és a Balkán-félsziget nyugalmát megalapitsák és az országnak mindamaz előnyöket megőrizzék, melyeket számára Európa jóakarata segélyével szereztem. Az alkotmány 70-dik szakasza értelmében uralkodásomat kiskoru örökösömre, fiamra Sándorra ruházom és kinevezem regenseknek: Risztics urat, Protics tábornok urat és Belimarkovics tábornok urat. Miniszertanácsunk elnökének ajánlom, hogy a királyi regenség kinevezését nyilvánosságra hozza és gondoskodjék annak bevezetéséről; valamennyi hatóságnak, mindeneknek és mindenkinek ajánlom, hogy e rendelet kövesse; a dicsőséges, nekem és az Obrenovics-dinasztiának drága és mindig hüséges és odaadó hadseregnek pedig, hogy ma ő felségének, I. Sándor királynak a hüség esküjét letegye. Isten áldja meg Szerbiát! Eljen ő felsége I. Sándor! Eljen a szerb nemzet!»

Néhány nappal a lemondás után Milán király Belgrádban fogadta az *Egyetértés* tudósitóját s a következőleg indokolta lemondását: «Szerbiában értik az én eljárásom okait. Egyik helyeslő nyilatkozat a másik után érkezik hozzám, mert az emberek belátják, hogy én jó és becsületes szándékkal cselekedtem, mert tudják és érzik, hogy a kormányzásba való beleféradásom, a melynek végül feláldoztam a trónt, nem szeszélyen vagy állhatatlanságon, hanem a tények kényszeritő hatalmán alapul. Igen nekem jogom van fáradtnak lenni. Két nagy kormányzati korszak van a hátam mögött. Menjen át a harmadik, mely nevemhez füződik, a fiamra.» A király ezután az uj alkotmányra tért át, «Azt vélik», ugymond, «hogy az uj alkotmány nagyon is liberális. Nos, a nép nincs ebben a nézetben, s az én nézetem itt háttérbe vonul; én azonban azt hiszem, hogy vagy valósithatónak bizonyul az alkotmány a regenség éveiben, s akkor fiam ám kövesse az uj alkotmány által megszabott utat, a mig uralkodik; vagy nehézségek fognak fölmerülni s akkor az ifju király alatt könnyebben eszközölhetők a módositások, mint az én uralkodásom alatt. Azt tanácsolták nekem, hogy ez uj alkotmány alapján tovább uralkodjam. Risztics kérve kért, hogy maradjak s hagyjam kormányaimat egymásután tetszés szerint eljárni és magukat lejáratni. De én kijelentém, hogy ezt nem tehetem. Nézetem szerint a szerb trónon nem szabad árnyékkirálynak lenni; a király akaratának és szavának érvénynyel kell birnia. Nem akarok oly király lenni, ki csak aláir és miniszereinek bábja. Nem áldozhatom fel azt a meggyőződésemet, hogy a modern alkotmányos értelemben vett fejedelem a Balkanon még most képtelenség. Az ország nem volt e véleményben, és minden part megegyezett abban, hogy annak ellentétét követelje, a mit én a királyi hatalom szükséges kellékének tekintettem. Ennek daczára küzdöttem, egy mindnyája ellen; végül kifáradtam. A küzdelem igen aránytalan, midőn ez az egy egyszersmind a király. Tovább mentem, de kitartottam volna az utolsó lehelletig, ha nem vagyok abban a meggyőződésben, hogy épen az oly országokban, minő Szerbia, az egy ideig tartó regenség előny. Spanyolország képe állott előttem és hatott rám. Gyermek ellen nem szokás küzdeni. Spanyolországban eltünt a pronunciamentók ideje, a mióta gyermek ül a trónon. Azt véltem hát, hogy ugy saját országomnak, mint a hatalmaknak érdekében, a melyekhez hiven ragaszkodtam, jól megfontolva cselekedtem.»

Lemondása után is azonban még belejátszott hazája történetébe, sőt Szerbia sorsára mindig nagyobb befolyást gyakorolt, mint fia, pedig ez a szerb király. Lemondása után Párisba költözött, de 1890. május 16-ától október 29-ig ismét Belgrádban tartózkodott és a radikálisokat s Garasanint támadta meg beszédeiben, kik viszont minden baj okozójának mondották és azzal vádolták, hogy államcsinyre készül.

Midőn a szeptemberi választásokban megint a radikálisok győztek, Milán otthagyta Szerbiát. 1891. márczius 1-én megint Belgrádban termett és Garasanint támadta meg a lapokban, a ki viszont Markovits Ilona megölésével vádolta Milánt, a szkupstina elvégre április 1-én felszólitotta az exkirályt, hogy a fiának nagykoruságáig Szerbiából távozzon, a mit Milán meg is tett. 1891. szeptember 30-án a szerb állampolgári kötelékből is kilépett és miután 1892-ben Takova gróf nevét felvette, azóta rendszerint Párisban élt. 1892 márczius 24-én, azonfelül midőn trónjáról és igényéről lemondott, azt igérte, hogy állandóan Szerbián kivül fog élni és sohasem fog Szerbiába visszatérni. Erre a szkupstina egy millió frank évi dijat szavazott meg neki. 1893 elején látszólag kibékült Biarritzban elvált nejével Natáliával, mely hirnek fiuk, Sándor örült legjobban, de szülei elválva éltek ezentul is. Milán továbbra is Párisban maradt, a honnan azonban Sándort tanácsokkal szolgálta. Az 1893 április 13—14—15 közti éjjel rendezett belgrádi államcsiny Milán tanácsával és tudtával történt. Azonban a deczember 3-án alakitott Gruics-kabinet sem akart Milán hazatéréséről hallani és midőn Sándor király atyját 1894. januárjában visszahivta, a Gruics-kabinet beadta lemondását. Az uj Nikolajevics-minisztérium április 20-án oly rendeletet adott ki, melynek értelmében Sándor király saját hatalmánál fogva, a szüleinek számkivetésére vonatkozó törvényt hatályon kivül helyezi. Milán visszatérése nem sokat segitett a pártok gyülölségén, sőt még ingerültebbekké tette a kedélyeket, ugy, hogy végre Sándor király az 1889-diki szabadelvü alkotmányt felfüggesztette. 1894. őszkor Milán visszatért Párisba és csak most jelent meg Natália királyné Belgrádban.

Nem maradhatott azonban sokáig ott, mert 1894-ben Milán is visszatért Belgrádba s évekig ott maradt. Sándor király 1898 január 6-án a szerb hadsereg legfőbb parancsnokának nevezte ki.

Legutóbbi belgrádi időzése alatt ismét merényletet követtek el ellene. 1899 julius 6-án, Szent Iván napján, a szerbek védőszentjének ünnepén nagy lakomára gyült össze a belgrádi helyőrség tisztikara a fellegvárban. A tisztikar az u. n. Szlava-ünnepet tartotta, a melyen évről-évre rendszerint megjelent Milán király is. Este hat óra után távozott Milán a tisztek köréből. Szárnysegéde, *Lukics* őrnagy kiséretében kocsira ült és kiadta a parancsot, hogy hajtsanak haza a konakba. Milán király tudta, hogy az ünnepnap miatt egész Belgrád az utczákon lesz, rendes utirányától eltéröleg azt a parancsot adta a kocsisnak, hogy ne a Vaszina-utczán, a hól napról-napra végighajtatni szokott, hanem Belgrád főutczáján a Knéz Michajl (Mihály fejedelem) utczán térjen a konakba. Ez a rendelkezés mentette meg Milán életét. Mert a Vaszina-utcza sarkán egy elzüllött ember lesett reá töltött revolverrel és merényletre készült ellene. Ha Milán király kocsija a rendes uton ment volna a konak felé, a merénylő golyója bizonyára halálra sebezi az ex-királyt.

Igy azonban megmenekült. Mert *Knezevics* Gyura, ez volt a merénylő neve, látva, hogy Milán kocsija letér

a rendes utról, egy keskeny utczán, kezében magasra tartott levéllel rohant át a másik utczába, hogy a kocsit megelőzze.

Épen akkor ért a Mihály fejedelem utczára, a mikor Milán király kocsija a magyar kir. kereskedelmi muzeum és a korona-szálloda között elhaladva beért az utczába.

A merénylőnek már nem volt annyi ideje, hogy a másik oldalra átjusson és igy közvetlen közelről hozzáférkőzhessen Milánhoz és ezért, mintha folyamodványt akarna a kocsiba dobni, oda ugrott és kabátja zsebéből előrántott revolveréből több lövést intézett a kocsiban ülőkre.

Szerencsére a golyók nem okoztak nagyobb veszedelmet. Lukics őrnagy, a szárnysegéd szenvedett jelentéktelen sérüléseket. Milán király kiugrott a kocsiból és rávetette magát a merénylőre, a ki azonban villámgyorsan kisiklott kezei közül és revolverét magasra emelve, futott a Száva felé és egy ott vesztegló hajóra menekülve, onnan beugrott a Szávába és a horvát part felé uszva, akart szabadulni gyilkos tette következményei elől. Az utána rohanó csendőrök azonban az uszó embert fegyvereikkel ártalmatlanná tették.

Milán király ezalatt egy Barlovácz nevü kereskedő üzletébe tért be s onnan küldött egy testőrtisztet Sándor királyhoz, hogy megnyugtassa fiát, majd egy másik tisztet szárnysegéde mellé rendelt és igy vitette föl a sebesült tisztet a konakba.

Majd kocsiba szállt és az azalatt sok ezerre szaporodott néptömeg lelkes zsivió kiáltásai közben tért vissza a konakba.

A merénylet kapcsán nagyszabásu bünvizsgálat indult meg. Milán király a vele ellenséges radikális pártot gyanusitotta azzal, hogy a merényletet ők tervezték. A radikális párt emberei ellen irtó hajsza indult meg. *Pasicsot*, a radikális párt fejét, Pozserováczon fogták el és vasra verve hozták Belgrádba. Éjjel ágyából hozták ki *Tausanovics* Koszta volt kereskedelmi minisztert és ugy hurczolták a prefekturára. *Nikolics* Vlajkó nyugalmazott ezredest, Zsivko *Angelics* sabáczi kerületi főnököt szintén letartóztatták. *Gruics* Száva pétervári szerb követet táviratilag rendelték vissza Belgrádba. A hosszas bünvizsgálat alatt a radikális párt minden fejét ártalmatlanná tették.

A belgrádi vár börtönei megteltek politikai foglyokkal és Milán, bár nem tudott semmit reájuk bizonyitani, nagy szigorral folytatta ellenük az akcziót. A merénylőt, *Knezevics* Gyurót agyonlőtték, a többi foglyot sulyos börtönbüntetésre itélte a törvényszék. Csak most, hogy Sándor király számüzte atyját — most nyilt meg előttük a börtön ajtaja.

A mult év nyarán végleg összeveszett fiával és pedig a miatt a házasság miatt, a melyet ez Draga Masin asszonynyal kötött. Azóta nem tért haza Szerbiába, hanem Bécsben telepedett le, mert Sándor király elrendelte, hogy a miatt a kiméletlen hang miatt, melylyel nejéről nyilatkozott, mihelyt szerb területre lép, tartóztassák le.

Halála váratlanul jött s bármint fogják is fel a szerbek, a közel jövő meg fogja mutatni, hogy nagy veszteség Szerbiára.

Egy sokat próbált, ravasz politikus s a dinasztiának egyetlen támasza halt meg vele. Sándor királynak most igazán nincs többé önzetlen barátja s becsületes tanácsadója. Ezt vajmi hamar be fogja látni ő is.

EGYHÁZ.

Esperes-választás. A *belső-somogyi* ev. ref. egyházmegye közönsége — mint tudósitónk jelenti — 39 szavazattal *Nagy* Lajos lábodi lelkész s egyházmegyei főjegyzőt választotta meg esperessévé, *Peti* Lőrincz bürüs-váradi lelkészszel szemben, ki huszonnégy szavazatot kapott.

UJDONSÁGOK.

— február 11.

— *Személyi hirek.* *Lipót Ferdinánd* főherczeg Bécsből Salzburgba utazott. — Herczeg *Wolkowski* Vladimir Bécsbe érkezett.

— **A király Budapesten.** Régebbi intézkedés szerint a *király* még e hóban, hosszabb időre Budapestre érkezett volna. Ez az intézkedés azonban az *angol királynőért* elrendelt udvari gyász miatt változást szenvedett. A király április második felére halasztotta idejövetelét, amikor is az udvar hosszabb ideig lesz Budapesten. Az uralkodóval a királyi család több tagja is ide érkezik. Ő felsége itt tartózkodása alatt több udvari ünnepély lesz. Udvari bált is rendeznek, mely alkalommal előreláthatólag a Bécsben időző diplomaták is meg fognak jelenni Budapesten.

— *Kossuth-szobor Nagyszalontán.* Nagyszalonta város hazafias közönsége *Kossuth* Lajosnak diszes szobrot állittat, a mely *Tóth* András jeles debreczeni szobrász müve. A leleplezési ünnepélyt május havában tartják meg.

— **A svéd udvar köréből.** *Zsófia* svéd királyné, a ki nemrégen sulyos torokbajban megbetegedett, már jobban van, de állapota most is aggodalomra ád okot. A királyasszony most 64 éves s ezelőtt 44 évvel ment nőül a királyhoz. A királyi párnak négy gyermeke van. *Gusztáv* herczeg, a trónörökös, *Károly*, *Westgotland* herczege, a ki sorra csak a harmadik s *Jenő* herczeg, a legifjabb királyfi. A kettő már nős, az utóbbi még nem. Második a sorban *Bernadotte* Oszkár herczeg, a ki 1888-ban, mint tudvalevő, lemondott trónöröklési igényeiről s elvette feleségül *Munck* Ebbát, a királyné udvarhölgyét. Azóta gróf *Wisborg* néven él családjával, a mely időközben öt gyermekkel gyarapodott, Stockholmban. A romantikus szerelmi történet hősei eleinte nagyon népszerüek voltak országszerte, utóbb azonban nagyon megcsökkent irántuk a szeretet. A herczegi pár ugyanis vakbuzgó pietistává, majdnem vallási rajongóvá lett, annyira, hogy *Oszkár* herczeg el nem mulasztja az alkalmat, hogy beszéljen, prédikáljon egy-egy parasztházban, mühelyben, boltban, már pedig a svédek rossz néven veszik ezt a királyi herczegtől, a kinek tengernagyi rangja van a hajóhadban. A 72 éves Oszkár király ereje teljességében van ma is és megható szeretettel ápolja beteg feleségét Ulriksdalban, a paradicsomi királyi kastélyban, a mely Stockholm közvetlen közelében épült.

— **A Dunáról.** A földmivelésügyi minisztérium vizrajzi osztályához ma érkezett jelentések szerint a jég- és vizviszonyok a következők: Az egész felső Dunán apadó jellegü a viz. *Budapestnél* 124 centiméteren áll 18 centiméternyi apadás mellett. Pakstól lefelé Mohácsig álló jég van, Gombostól lefelé helyenkint zajlik a jég. — A Tiszán a viz egész hosszában emelkedőben van s Szegedtől lefelé szabad a viz tükre, de fölfelé még mindenütt szilárdan áll. Egyébként sehol veszedelemtől tartani nem kell. A minisztériumban *Bogdanffy* főmérnök vezetése alatt állandó felügyelet van, külön e czélra berendezett távirdai szolgálattal, hogy veszedelem esetén rögtön intézkedni lehessen.

— **Ebéd a miniszterelnöknél.** *Széll* Kálmán miniszterelnök ma délután 6 órakor ebédet adott, a melyre hivatalosak voltak: *Tisza* Kálmán, *Wekerle* Sándor, gróf *Csekonics* Endre, báró *Wodiáner* Albert, *Bolgár* Ferencz, *Bollati* Richárd olasz főkonzul, *Dedovics* György, *Dósa* Endre, *Győry* Elek, *Kiss* Albert, *Molnár* Antal, *Pulszky* Ágost, *Rohonczy* György altábornagy, *Semsey* László, *Szabó* Imre, *Széll* Ignácz, *Ugron* Gábor, *Vészi* József, gróf *Zselénszky* Róbert.

— **A herczegprimás nevenapja.** *Vaszary* Kolos biboros herczegprimás holnap üli meg teljes csöndben budavári palotájában nevenapját. Ebből az alkalomból közéletünk kitünőségei közül számosan már ma aláirták a palotában kitett ivet. Dr. *Hettyey* Sámuel pécsi püspök már tegnap személyesen gratulált. A központi papnevelő intézet elöljárósága pedig *Várossy* Gyula praelátus és *Krizsán* Mihály pápai kamarás igazgató vezetésével tisztelgett a biboros főpapnál. Ott járt a kerületi papság is. A budai katholikus hivek szerencsekivánatait dr. *Nemes* Antal budavári apátplébános tolmácsolta. Ma délután érkezett meg az esztergomi káptalan küldöttsége *Boltizár* József püspök, érseki helynök vezetésével, az udvari papság dr. *Walter* Gyula praelátus irodaigazgatóval az élén és az uradalmi gazdatisztek küldöttsége, a kiket *Vaszary* László gazdasági tanácsos vezetett. A délután folyamán igen sok üdvözlő távirat érkezett a püspöki kar tagjaitól.

— **Vilma királynő nászajándéka.** A hollandi királynő esküvője alkalmával mesés értékü ékszereket kapott ajándékba. *Emma* királyné pompás gyémántokból készült mellcsokrot vett leányának, továbbá remek szines ékkőgyüjteményt, pár tuczat gyémánttüt, egy csodásan szép karpereczet az özvegy királyné emaille-képmásával, végül egy csodás fényü és nagyságu gyöngyöt, a mely még e fejedelmi gyüjteménynek is dísze lesz. A *mecklenburgi* herczeg-család becses mütárgyakat adományozott: négy ezüstből vert müvészi kivitelü kereket, négy háromszögletü tálat és izléses kandelábereket. A *mecklenburgi nagyherczeg* ajándéka a mecklenburgi ipar néhány remeke: tál, borhütő, kandeláber és ezüstedény. *Albrecht* porosz herczeg arany kupákat küldött, melyekbe keleti izlés szerint ezüst lapokat erősitettek és Németalföld és az orániai család történetének főbb eseményeit vésték. A *württembergi királyi család* ajándéka gyönyörü gyémántokkal, smaragdokkal és rubinokkal ékesitett nyaklánc. *Wied* herczegnőé hosszukás fehér kazetta aranypántokkal, mely az orániai család néhány becses antikvitását tartalmazza, a *német császáré* értékes czimerrel ellátott s a császári porczellángyárban készült szerviz. A *mecklenburgi herczegnő* nagyon praktikus ajándékot adott fiának, egy csodás mivü és rendkivül elmés szerkezetü iróasztalt, melyre a mecklenburgi pénzügyminiszter ajándékát, az iróasztalhoz illő remek ezüst tintatartót helyezték. Ezek a legközelebbi rokonság ajándékai, de se szere, se száma a temérdek nászajándéknak, a mit a fiatal királyi pár kapott. A hollandi lapok hosszu listákat közölnek róla.

— **Kitüntetett rendőrfelügyelő.** *Kolossa* Géza államrendőrségi felügyelőt, a nyugati pályaudvari kirendeltség főnökét a bolgár fejedelem a bolgár polgári érdemrend lovagkeresztjével tüntette ki.

— **Vörösmarthy-ünnep.** A budapesti m. kir. állami felsőbb leányiskola február 16-án, délután öt órakor, az intézet nagytermében (VI., uj-utcza 1.) Vörösmarthy-ünnepélyt rendez. Az előadás tiszta jövedelmét a Vörösmarthy szoboralap javára forditják.

— **Ingyen kenyér.** A Podmaniczky-utczai kenyérosztó-boltban tegnapelőtt 14.050 és tegnap 11.446 adag kenyeret osztottak ki. Ujabban a következő adományok érkeztek: *Sternberg* József 20 kor., Sieg. *Fischer* Prága 20 kor., *Virág* Henrik Fiume 10 kor., *Hoffmann* N. 10 kor., *N. N.* 10 kor., *Spolarits* Vilmos 160 kgr. kenyér, dr. *Csiley* József 400 drb zsemle.

— *Halálos kardpárbaj.* Löcséről megrenditő eset hirét hozza a távíró. Két katonatiszt kardpárbajt vivott s az egyik halva maradt a küzdtéren. Az ellenfelek *Lerner* Alfréd és *Enderle* Rudolf, mindkettő hadnagy a Löcsén állomásozó 85.gyalog ezredben. A viaskodás közben Lerner hadnagy a kardját ellenfele szivébe döfte. Enderle hadnagy azonnal összerogyott s még ott a helyszinén meghalt. A párbaj előzményeiről a részletek hiányoznak.

— **Ötvenezer koronás alapitvány.** *Hettyey* Sámuel pécsi püspök tegnapelőtt 50.000 koronát tett le örök alapitványként a pécsi egyházmegye róm. kath. iskolában alkalmazott szegényebb javadalmazásu okleveles tanitók fiugyermekeinek az ezen összegből létesitendő tápintézetben ingyenesen vagy félingyenesen való ellátására. Az alapitó leveleket még aznap átküldötte a megyés püspök *Troll* Ferencz vál. püspök, káptalani nagyprépósthoz azon kéréssel, hogy a székeskáptalan az alapitványt elfogadja és felelős gondossága alatt megtartsa, a pécsegyházmegyei alapitványi hivatal utján kezelje és gyümölcsöztesse. A püspök emberbaráti nemes cselekedete külön dicséretre nem szorul.

— **Az angol király Németországban.** *Edvárd* király, mint a *Berl. Tagbl.* londoni tudósitója jelenti, a parlament megnyitása után Németországba utazik, hogy visszaadja a német császárnak a látogatást. Már ki is adta a király a parancsot, hogy a *Viktoria and Albert* yacht készen álljon a Vlissingenbe való utra. Hogy *Alexandra* királyné is elmegy-e Németországba, az még bizonytalan.

— **Párbaj.** Ma délben a Ferencz József-laktanyában gróf *Pappenheim* Szigfrid és gróf *Leitrunn* Rudolf komolyabb következmények nélkül párbajt vivtak. Pappenheimnak gróf *Andrássy* Gyula és gróf *Hadik* Endre, Leitrunnak pedig gróf *Csáky* György és gróf *Sztáray* Gábor voltak a segédei.

— **A férj bosszuja.** Nagyváradon ma véres családi dráma történt. *Bodó* Imre fő-utczai fodrászt a felesége: *Pápay* Mariska már régebben elhagyta. De azért folyton czivakodtak egymással, mert a férj váltig hivta vissza az asszonyt. Nemrégen is csufosan veszekedtek a lapok nyilttereiben. Az asszony azonban hallani sem akart a visszatérésről. Bodó ma megleste feleségét és háromszor rálőtt. Az asszonyt életveszélyes sebeivel kórházba vitték. Bodó öngyilkosságot akart elkövetni, de meggátolták és bevitték az ügyészségre.

— **Tüzek.** Veszedelmes tüz támadt eddig ismeretlen módon az üllői-ut 113. számu házban a *Szeles* Ambrus szatócs boltjában. Valahogy lángot fogott két olajjal telt hordó, mely azután szétesett s tartalma nagy lánggal égve folyt szét a kis üzlethelyiségben, meggyujtva annak berendezését s az áruk egy részét. A *Blaschnek* Hugó segédtiszt vezetése alatt kivonult IX. kerületi tüzoltóság erős és fárasztó munka után eloltotta a tüzet. A kár néhány száz koronára rug. — A Révai testvérek részvénytársaságnak üllői-ut 18. szám alatt levő pinczeraktárában ma délben, eddig nem tudni mi módon, az ott felhalmozott papiros és több szemetesláda meggyuladt. A kivonult tüzoltóság hamarosan elfojtotta a tüzet s igy nagyobb baj nem történt.

— **A főváros közbiztonsága.** A főváros mai közigazgatási ülésén *Rudnay* Béla főkapitány beszámolt a főváros közbiztonsági állapotáról. 1827 büncselekmény nyomozását fejezte be januárban a rendőrség. Ebből 128 irányult az ember élete és 1587 a vagyona ellen. A fogház- és tolonczügyosztályba 1805 ember került. A tolonczok közül kitiltottak 42 embert. Januárban a büncselekmények nem fordultak elő oly számban, hogy a közbiztonsági állapotok rosszabodására vonhatnánk következtetést.

— **Hirtelen halál.** *Major* István somi születésü, huszonnyolcz éves földmivesember ma délelőtt a Garai-téren összeesett. Bevitték egy ház kapuja alá és kihivatták hozzá a mentőket. Szivszélhüdés ölte meg. Tetemét beszállitották a morgueba.

— **A részeg kocsis.** *Somossy* József 21 éves kocsis berugott állapotban vad gyorsasággal hajtatott végig a köztemető-uton. Több embert elütött kocsijával, egy ismeretlen öreg urat pedig elgázoltatott. *Kubányi* Lajos rendőr igazolásra akarta felhivni, de a részeg kocsis a lovak közé csapott s menekülni igyekezett, ügyet sem vetve a rendőrre. A rendőr utána futott, nemsokára el is érte, felkapott a kocsira és ártalmatlanná akarta tenni a részeg embert. E miatt heves dulakodás támadt közöttük. A kocsis ostornyelével többször a rendőr arczába vágott a megbokrosodott lovak pedig, mig ők veszekedtek, repültek a kocsival. A köztemető-ut végén a kocsi felborult s a dulakodók kizuhantak a kocsiból. Mindketten sulyosan megsebesültek. A rendőrt elszállitották a rendőrkórházba, a kocsist pedig eszméletlen állapotban a dologkórházba vitték.

SZINHÁZ ÉS MÜVÉSZET.

— **Barbi.** A Royal termében ma este harmadszor jelent meg *Barbi* Alice ezuttal igazán nagy müsorral. Három régi klasszikust: *Schumann—Schubert* sorozat követte. Ez a Barbi igazi repertoirja. A két dalkirályt a dalkirálynő interpretálja. Ott, a hol az énekben szavalni kell, a hol el lehet mondani minden bánatot és örömet, a hol a sziv megszólalhat a lélek nemességével, a hol a zene skálája egyesül az értelmek minden szinében: ott aratja Barbi Alice igazi nagy sikereit. A legszebb költészet dallamát halljuk Barbi ajkairól, az ő utánozhatatlan, mindent kifejező, mindent értelmező előadásában. Mai estéjén is megtelt a Royal terme zsufolásig és a közönség meleg lelkesedéssel tapsolt az egyes számok után. Schumann—Schubert minden dalát igaz lelkesedéssel követte s a müvésznő alig győzte a ráadásokat. Hiába, a Barbi ma is a legnagyobb: ő a legtisztább lélek, a legbájosabb jelenség. Csak az dalolhat igy, a ki maga a tökéletesség, a kinek érzéke rendkivüli finomsággal van kifejlődve. Őt mindenki ünnepelheti, mindenki csodálhatja, de senki sem érheti el. És ebben rejlik az ő örök nagyságának titka. (*e. á.*)

— **Rothauser Teréz**, a berlini udvari opera tagja, ez a kiváló magyar énekesnő, a ki müvészetével a külföldön annyi dicsőséget szerzett hazájának, pénteken, e hó 15-én hangversenyben lép föl a Royal-szálló dísztermében. Tervben volt ugyan az ünnepelt müvésznő vendégszereplése a budapesti kir. operaházban, de Rothauser Teréz csak rövid szabadságot nyerhetett az idén. Arról az örömről, hogy szülővárosának közönségét viszont lássa, nem akart lemondani, igy tehát a hangversenyteremben fog bemutatkozni annak a publikumnak, mely őt két évvel ezelőtt tetszése jeleivel szinte elhalmozta. Jegyek már csak korlátolt számban kaphatók Méry Béla (Andrássy-ut 12. szám alatti) zenemükereskedésében.

— **Goskay brigadéros.** Régen adtak darabot, a melyről az egész magyar sajtó oly egyhangu elismeréssel nyilatkozott volna, mint a Herczeg Ferencz uj darabjáról. A közönség az eddigi előadásokon szinültig megtöltötte a nézőteret és a darab szépségeiért estéről-estére fokozottabb mértékben lelkesedett. A hét többi napjaira pedig annyi az előjegyzés, a mennyi a vigszinháznál a Trilby emlékezetes sikere óta nem volt.

— **A kormány és a nemzetközi tárlat.** Gabriel *Mourrey* látogatást tett *Hock* János és *Szikszay* társaságában *Széll* Kálmán miniszterelnöknél, bemutatván neki hivatalos megbizó levelét és köszönetét fejezvén ki azért a szives fogadásért, melylyel Magyarország a franczia müvészetet kitünteti. A miniszterelnök rendkivül előzékeny modorban fogadta Mourreyt és a többek között a következőket mondta neki:

— Lássa, tisztelt uram, én őszinte hive vagyok a német szövetség politikai eszméjének, de azért nagyon szeretem a francziákat! Igazán örvendek, hogy hazánkat ily szép számmal fölkeresik és a magyar közönség is rokonszenvesen fogja fogadni, ha csoportban ismerheti meg a legtekintélyesebb müvészeket.

A szives jellegü kihallgatás teljes háromnegyed óráig tartott. — Ugyancsak a tegnapi nap folyamán tisztelgett Mourrey *Hegedüs* Sándor kereskedelmi miniszternél is, hogy a magyar iparmüvészet terén tervbe vett tanulmányaihoz támogatását kikérje. A miniszter kimeritőbben beszélgetett a nemzeti szalonban készülő nemzetközi tárlatról és már előre gratulált a fényes sikerhez. — Itt emlitjük meg, hogy *Wlassics* miniszter, a kinél Mourrey már előzőleg tisztelgett, azonnal visszaadta a neves franczia müritikusnak látogatását a Hungária-szállodában.

— **Barbi Alice** negyedik és utolsó jótékonyczélu dalestélye csütörtökön, február 14-én lesz a Royal szálló termében. *Thomson César* hegedümüvész bétfői hangversenyében remek müsort fog előadni, és pedig a legkápráztatóbb technikával ellátott müveket Paganini, Bazzini, Vieniavszky stb. szerzőktől, azonkivül Strausz Richárdtól egy egészen uj hegedü-szonátát fog játszani. Jegyek ezekre a hangversenyekre a «Harmonia» zenemü- és zongorakereskedésben (Váczi-utcza 20) kaphatók.

TUDOMÁNY ÉS IRODALOM.

— **A magyar tudományos akadémia** II. osztálya ma délután *Pauler* Gyula elnöklete mellett ülést tartott, a melynek első tárgya *Vámbéry* Ármin t. tag felolvasása volt egy magyarországi török utazóról. *Evlia Cselebi*, a török utazó 1660—1664-ig Magyarországban utazván, az akkori politikai és társadalmi viszonyainkról, nemkülönben a beutazott vidékek városainak, falvainak népeiről oly érdekes és részletes leirást ad, a minőt eddigelé nemcsak hazai, de még külföldi utleirásokban sem találunk. Munkája 10 kötetre terjed és ennek teljes példánya csak nemrégiben került napfényre Skutariban, a Seninnie mecsetben és kiadásához Nedsil Aaszim, egy előnyösen ismert török tudós fogott. A munkából, a melynek nyomatása épen most folyik, több érdekes részletet olvasott föl Vámbéry magyar forditásban. Ezután *Marczali* Henrik lev. tag: *Hunyady Mátyás és alkotmányos fejlődésünkről* olvasott fel. E tanulmány, melyet szerzője a készülő kolozsvári «Mátyás Emlékalbum» részére irt, különösen Mátyás 1486-iki törvénykönyvét tárgyalja. A törvénykönyvből kitünik, hogy Mátyás alkotmányosan gondolkodott és a törvényes szabadságot elébe helyezte a korlátlan uralomnak.

— **A Lorántffy Zsuzsánna-egyesület** ma délután 4 órakor tartotta a református gimnázium egyik termében évi közgyülését *Szilassy* Aladárné elnöklete alatt. *Szőcs* Farkasné pénztáros jelentéséből kitünt, hogy a 6 év óta fennálló egyesület vagyona 46.000 koronát tesz ki. *Szabó* Aladár tanár, egyesületi misszionárus jelentette, hogy az evangeliumi keresztény nők egyesülete nevében miss *Nugent* titkár Londonból üdvözli a közgyülést. Azután egyhangu lelkesedéssel elhatározták, hogy herczeg *Odescalchi* Gyulánét, ki nemcsak anyagi javakkal járul az egyesület felvirágoztatásához, hanem részt vesz a varró-órákon és minden más tevékenységben is, *védnöknőnek* kérje föl az egyesület. Erre a választások következtek. Elnöknő lett *Szilassy* Aladárné, alelnöknő *Vargha* Gyuláné, pénztáros *Szőcs* Farkasné, titkár *Dessewffy* Emma. Végül elhatározták, hogy az intenzivebb müködés előmozditására szegényügyi, kézimunka, sajtóügyi, jogi és pénzügyi és rendező-bizottságot alakitanak. Ezzel a közgyülés véget ért. Utána szeretetvendégség volt, melyen *Vargha* Gyuláné «Az igaz Krisztusról» czimen tartott szép előadást.

FŐVÁROSI ÜGYEK.

— *A Kossuth-siremlék biráló-bizottsága.* A Kossuth Lajos siremléke vázlatmintájára és tervrajzára kiirt nyilvános pályázat biráló bizottságát a következőkép állitották össze: Elnök Matuska Alajos alpolgármester, mint a főváros képzőmüvészeti bizottságának elnöke. Tagjai Heuffel Adolf közép. igazgató, Pucher József mint a képzőmüvészeti bizottság kiküldöttei; Strobl Alajos, Hauszmann Alajos és Kauser János, mint a fővárosi középitési bizottság tagjai; Lotz János az orsz. magyar képzőmüvészeti tanács és Bakos a fővárosi közmunkák tanácsa részéről; továbbá Zala György és Lechner Ödön az orsz. magyar képzőmüvészeti társulat képviseletében; Rauscher Lajos és Kann Gyula, mint a magyar képzőmüvészet egyesületének és végre Ziegler Győző, mint a mérnök- és épitész-egyesület megbizottja.

— **A székes főváros közigazgatási bizottsága** ma délelőtt ülést tartott *Márkus* József főpolgármester elnöklése mellett. A napirendretérés előtt dr. *Tóth* László és *Novák* Sándor, mint az erdőkihágások ügyeiben a bizottság részéről kiküldött birák, letették az esküt. Dr. *Schermann* Adolf tiszti főorvos jelenti, hogy a székes főváros közegészségi állapota *januar* hónapban nem volt kedvező, mert — noha a hevenyfertőző betegségek száma csökkent, a halálozásokban emelkedés mutatkozik s ezt főleg a légzőszervek hurutos, gyuladásos és gümős bántalmai okozták. Hozzájárult a halálozások számának a növekedéséhez az igen nagy mértékben föllépett *influenza* is. A hevenyfertőző betegségek közül tetemesen csökkent a kanyaró, a mennyiben 395 esettel kevesebb fordult elő januar hónapban, mint deczemberben. A többi hevenyfertőző betegségekben számitásba vehető változás nem mutatkozott. Élve született január hónapban 1867 gyermek s meghalt 1242 ember; igy a születések száma 625-tel több, mint a halálozásoké. A főváros összes nyilvános és magánkórházaiban s gyógyitó-intézeteiben 9879 fekvőbeteget és 10.235 járóbeteget ápoltak, vagyis összesen 20.114-et, a mi 498 czal több, mint deczemberben volt. A hajléktalanok menedékházaiban 27.291 férfi 1990 nő és 74 gyermek kapott szállást, tehát összesen 29.355 ember. A székes fővárosi kir. állami adófelügyelőség előterjeszti, hogy 1901. évi január hónapban közvetetlenül *az állampénztárnál* 2.841.942 kor. 03 fillért fizettek be *egyenes adóban*. Tavaly januárban a befizetés 2.910.878 korona 48 fillér volt, e szerint 1901-ben 68.936 korona 45 fillérrel kevesebb az eredmény, mint 1900 januárban. A *székes főváros adópénztáránál* 1901 januárban 630.807 korona 51 fillért fizettek be, míg 1900 január hónapban 999.578 korona 83 fillért; igy tehát az idei januárban 368.771 korona 32 fillérrel kevesebb folyt be. Igy az 1901. évi január hónapban történt összes befizetések eredménye az 1900. évi január hónapi eredménynyel szemben 437.707 korona 77 fillérrel kevesebb.

A főváros rendkivüli közgyülése.

A székes főváros törvényhatósági bizottsága ma délután rendkivüli közgyülést tartott *Márkus* József főpolgármester elnöklete mellett.

A közgyülésnek két tárgya volt; az egyik: az *iskolaigazgatók lakásának* a kérdése, a másik: az *Erzsébet királyné-utja villamos vasutjának az ügye.* Az elsőt *Faller* Ferencz, a másikat *Szabó* Károly tanácsos adta elő.

Az iskolaigazgatók lakásának az ügyével az összes szakbizottságok foglalkoztak már, legutóbb pedig a pénzügyi és gazdasági bizottság, a melynek a megállapodása, a mint már emlitettük, abban kulminál, hogy jövőben az uj iskolaépületekben az igazgatók részére lakást ne alakitsanak, kivéve a külső kerületekben, a hol azt a helyi viszonyok szükségessé teszik. Javasolja továbbá a pénzügyi bizottság, hogy a meglevő igazgatói lakásokat hagyják meg azoknál az iskoláknál, a melyeknél a lakások átalakitása a czélnak meg nem felelő, vagy a melyek oly külső területen fekszenek, a hol megfelelő lakást vagy egyáltalában nem, vagy csak nagy áldozatok árán lehetne kapni. Javasolja a pénzügyi bizottság, hogy az igazgatói lakások már most igénybe veendők ott, a hol azok fölhasználásával a főváros ujabb iskola épitésétől szabadul meg; ilyen volna: az akáczfa-utczai, a dohány-utczai, a német-utczai és a Murányi-utczában levő iskolák igazgatói lakása.

Kimondotta a pénzügyi bizottság azt is, hogy a fönmaradó igazgatói lakások közül a főváros csak azokat veszi igénybe, a melyeknek a fölhasználása a fővárosra közvetetlen pénzügyi előnynyel jár, vagy ha az iskola bajain másként segiteni nem lehet. Végre, kimondotta a pénzügyi bizottság, hogy a mikor valamely igazgató-lakás, akár haláleset, akár nyugdijazás, vagy áthelyezés folytán megüresedik s a lakás iskolateremnek czélszerüen fölhasználható, akkor az illető lakás erre mindig igénybe veendő. Igy most már föl lehet használni az érsek-utczai elemi iskolában s a Madách utczai elemi iskolában levő lakásokat, a melyek május elsejétől üresek lesznek.

A tanács az előbbeni álláspontját (hogy minden maradjon a régiben) elejtette és most a pénzügyi bizottság javaslatához csatlakozva, ajánlja a közgyülésnek annak az elfogadását.

A tárgyhoz ma a közgyülésen először **Polónyi** Géza szólt és javasolta, hogy a már most üresen álló igazgatási lakások átalakitását azonnal rendelje el a közgyülés; végre kivánja, hogy egyes esetekben, akkor és ott, a hol pénzügyi eredmény érhető el, a tanács foganatosittassa az átalakitást.

Havass Rezső kijelenti, hogy nem fogadja el Polónyi inditványát s kéri a közgyülést, térjen fölötte napirendre. De nem fogadja el a közoktatási ügyosztály, valamint a tanács javaslatát sem. Nagyon csodálkozik rajta, hogy a tanács előbbi határozatát, a mely szerint a mai állapotokat meg kell hagyni, megváltoztatta. Nagyon fontos pedagógiai érdekek követelik az igazgatói lakások föntartását. Épen az ellentmondó felkiáltások mutatják, hogy a kérdés nincs eldöntve, s ha nincs, akkor jobb, ha az igazgatók benmaradnak az iskolaépületekben levő lakásokban.

Máttyus Arisztid a mellett van, hogy az igazgatói lakásokat fönn kell tartani.

Verédy Károly kir. tanfelügyelő a tanitás helyes menete egyik főfeltételének tartja, hogy az igazgatók bent lakjanak az iskolaépületben. Mert szükséges, hogy a tanulók szüntelen felügyelet alatt álljanak.

Tenczer Pál, mert nagyon csekély pénzbeli előnyt lát, nem szavazza meg a javaslatot. Évekkel ezelőtt ő volt az, a ki javasolta, hogy az iskolákba, az igazgatók személyében, felügyelőket kell helyezni, ugy, hogy ezek ne tanitsanak. Akkor a nagyközönség és a sajtó helyesléssel fogadta az eszmét s most, hogy az igazgatók bent laknak és tanitanak is, ez sokaknak nem tetszik. Kéri, tartsák fönn az eddigi állapotot azzal, hogy ha esetleg valamely iskolai lakás megüresedik s ha arra alkalmas, esetről-esetre alakitsák át iskolatermekké.

Forgó István, a ki egyike volt a tanitói lakások megszüntetése mellett való küzdelem megindítóinak, most is ragaszkodik ahhoz az álláspontjához, hogy nincs szükség az igazgatók bentlakására. Azzal lépnek elő az igazgatók, hogy akkor, ha ők nem tarthatják folytonosan szemmel a tanulókat, nem vállalhatnak felelősséget a pedagógiai eredményekért.

Heltai Ferencz pontos kiszámitásokat tett s arra az eredményre jutott, hogy az összes pénzbeli megtakaritás 6840 koronára rugna. (Felkiáltások: Ohó! Sokkal több!) Ennél egy koronával se több. Különben ő abban a véleményben van, hogy ha mind a hetvenegy iskolaigazgatói lakást megszüntetik is, még akkor sem érnek el vele több anyagi eredményt, illetőleg megtakaritást, mint ha megszüntetik a belvárosi felsőbb leányiskolát. (Derültség. Ellentmondás a belvárosi bizottsági tagok részéről.) Azt is mondották ma ebben a teremben, hogy az igazgatók helyzete irigylendő. Ez sajnos, tulzás. De, ha igy volna is, a főváros közoktatásügye mindenesetre megköveteli, hogy olyan iskolaigazgatói legyenek, a kiket anyagi gondok el ne vonjanak a föladatuk teljesitésétől. (Helyeslés.) Elfogadja Havass Rezső inditványát.

Csiky Kálmán a legfontosabb pedagógiai okoknál fogva kéri, hogy a mai állapotokat tartsák fönn.

Halmos János polgármester az ellen a szemrehányás ellen szólal föl, mintha a tanács következetlenséget követett volna el akkor, a midőn az igazgatói lakások kérdésében nézetet változtatott. A polgármester megjegyzi, hogy a nézetváltoztatás a tanácsban is ép ugy megtörténhetik, mint a közgyülésen, mert hiszen a határozatokat szótöbbséggel hozzák itt is, ott is. De Heltai a szükségtelenül tragikus hangon tartott beszédében őt, mint polgármestert is következetlenséggel vádolja. Ez nem egészen igazságos dolog. Mert ha Heltai a multból csak egyetlen egy esetet tud olyat fölmutatni, a mikor ő a nézetét megokolatlanul megváltoztatta, akkor igazat ad neki, s azt a helyet, a melyet most elfoglal, elhagyja. Sem a multban nem változtatta meg a nézetét arról, a minek a helyességéről meg volt győződve, sem a jövőben megváltoztatni nem fogja. (Általános helyeslés. Taps.)

Havass Rezső sajnálattal látja, hogy — noha a közgyülés általában mindig nagy figyelemmel hallgatja Polónyit — a belvárosi bizottsági tagok egyáltalában senkit sem akarnak meghallgatni. (Egy hang: «Ez azt mutatja, hogy a belváros nagy hatalomra vergődött.») Söt a belvárosiak valósággal terrorizálják a többi kerületbelieket.

Következett a szavazás.

Az *elnök* először elrendelte a szavazást Havassnak arra az inditványára, hogy mellőzzék az összes egyéb inditványokat s tartsák fönn a mai állapotokat.

A közgyülés sem ezt, sem a tanács javaslatát nem fogadta el, hanem nagy többséggel hozzájárult Polónyi inditványához, a mit a többség nagy éljenzéssel fogadott.

Áttérve az Erzsébet királyné-uti villamos vasut ügyére, a közgyülés hozzájárult ahhoz, hogy a kereskedelemügyi minisztertől fölterjesztésben kérjék a vonatkozó iratok leküldését s azt, hogy ez ügyben addig ne döntsön, a mig a főváros törvényhatósága az uj tárgyalásokat be nem fejezi.

Ezzel a közgyülés este 1/2 8 órakor véget ért.

EGYLETEK, TÁRSULATOK.

— **A budapesti sakkör** tegnap tartotta meg ez évi rendes közgyülését a tagok élénk érdeklődése mellett. A szokásos évi jelentéseket, pénztári beszámolót stb. tudomásul véven, a kör megválasztotta a tisztikart. Elnök lett közfelkiáltással *Sándor* Pál. Alelnökök: *Bláthy* O. T. és *Hoffer* Márton. Titkár: *Hirsch* Károly. Pénztáros: *Scheffer* Jenő. Ellenőr: *Heller* Mór. Könyvtáros: *Gajdos* János. Háznagy: *Österreicher* Mór.

TÖRVÉNYSZÉKI CSARNOK.

— **A Dienes-Holló-párbaj.** Élénk emlékezetben van még az a véres kardpárbaj, melyet *Dienes* Márton országgyülési képviselő, a mi felelős szerkesztőnk vivott tavaly márczius 8-án *Holló* Lajos országgyülési képviselővel, a *Magyarország* szerkesztőjével. A párbaj, melyre okul hirlapi polemia szolgált, a Fodor-Rakossy-féle vivóteremben folyt le. Egyike volt az utolsó évtized legelkeseredettebb s legvéresebb párbajainak. A heves küzdelemben mindkét fél megsebesült. *Dienes* könnyebben, *Holló* sulyosabb sérülést szenvedett. A párbaj után *Holló* segédei: *Ivánka* Oszkár és gróf *Bethlen* Bálint, a kir. ügyészséghez beadványt intéztek, mely akkor mindenfelé nagy megütközést keltett, s a melyben a két segéd azt hozta a kir. ügyészség tudomására, hogy a párbaj nem szabályszerüen folyt le, amennyiben *Dienes* az «*Állj*» után is támadta ellenfelét. A vizsgálat során *Dienes*, valamint segédei: *Komjáthy* Béla és *Olay* Lajos, s a párbajnál jelenvolt vivómesterek vallomásából kiderült, hogy a vezetősegéd *Ivánka* Oszkár «*Állj*» vezényszavát a küzdelem hevében *Dienes* nem hallotta, s mert a vezetősegéd nem lépett közbe, mindkét részről eshettek vágások. Ezzel eldőlt *Holló* segédei beadványának sorsa. A vizsgálat befejezése után a kir. ügyészség *párviadal vétsége* miatt készitett vádiratot *Dienes* és *Holló* ellen, s a törvényszék ezért helyezte vád alá mindkettőjüket. Az ügyben mára tüzte ki *Lenk* Gyula kir. táblabiró a tárgyalást, melyre *Holló* orvosával, dr. *Farkas* Lászlóval megjelent. *Dienes*-távol maradt. A tárgyalás megnyitása után dr. *Geszti* alügyész tudomására hozta a törvényszéknek, hogy *Dienes* Márton időközben országgyülési képviselővé választatott, s azt inditványozta, hogy a törvényszék ezért napolja el a tárgyalást, s kérje a képviselőháztól *Dienes* mentelmi jogának felfüggesztését. A törvényszék az ügyész inditványa értelmében határozott s *elnapolta* a tárgyalást.

— **Krivány a törvényszék előtt.** *Aradról* táviratozza tudósitónk: A törvényszéki orvosok a mellékteremben ma még egyszer megvizsgálták *Kriványt* és aztán a törvényszék elé terjesztették véleményüket. Az egyik orvos, dr. *Paretz* Gyula véleménye az, hogy *Krivány* gerinczvelő-lobban szenved s *betegsége gyógyithatatlan.*

Elnök: Meddig tarthat a betegség?

— Tiz-tizenkét évig, de sohasem gyógyul ki.

— Egyéb testi fogyatkozások nem tapasztalhatók Kriványnál?

— A gerinczbajból kifolyólag igen.

A védő: Vajjon a fegyház káros hatással lehet-e Kriványra?

— Az attól függ, milyenek a fegyház egészségi viszonyai.

Dr. *Auszterweil* László, a másik törvényszéki orvos azt mondja, hogy *Krivány* vérkeringési és légzési szervei teljesen *hibátlanok, idegrendszerében semmi kóros tünet fel nem fedezhető, izmai épek*, s igy nem tudja megmagyarázni azt a járóképtelenséget, a mit *Kriványnál* tapasztalhatni. Általában semmi feltünő betegséget meg nem állapithatni. A gerinczbaj tüneteit nem észlelte.

Dr. *Paretz* fentartja véleményét. Ezután a törvényszék megállapitotta Krivány sikkasztásainak számszerü összegét, mely *363.756 forintot* tesz ki.

A bizonyitási eljárást ma délben befejezték, délután és holnap nem tárgyalnak, a perbeszédekre *szerdán* reggel kerül a sor.

— **A feleséggyilkos.** *Nagy-Becskerekről* táviratozza tudósitónk: Három napi tárgyalás után az idevaló esküdtbiróság *tizenöt évi fegyházra* itélte el *Puksa* Géza budapesti épitészt, a ki tavaly októberben *Német-Elemér* községbe utazott, s ott feleségét, a ki *Balázs* Iván földbirtokosnak volt gazdasszonya, négy revolverlövéssel agyonlőtte.

— **A cselédbér.** A budapesti büntető törvényszék előtt az utóbbi időben gyakorta merülnek fel esetek, a midőn egyes cselédtartó gazdák, hogy a cselédüknek kijáró néhány havi hátralékos bér megfizetése alól megmeneküljenek, feljelentést tesznek ezen szerencsétlen teremtések ellen lopás miatt. A szegény tudatlan leányok nem tudnak kellőképen védekezni első kihaligatásuk alkalmával a reájuk nehezedő váddal szemben, s igy vizsgálati fogságba kerülnek s hetekig sinylődnek a fogházban, a mig a főtárgyalás bizonyitási eljárása meg nem váltja őket az ártatlanul való meghurczolástól és szenvedéstől. *Schmittinger* Paula cselédleányt hasonló sors érte. Gazdája, *Sch.* Vilmos könyvelő két havi bérével tartozott neki, a melyet a leány többszöri sürgetés daczára sem kapott meg tőle. A mult év április 23-án Sch.-né azzal lepte meg, hogy ráfogta, hogy megdézsmálta fehérnemüs szekrényét. A leány tiltakozott az alaptalan meggyanusitás ellen. Május 1-én kilépve helyéről, béréert a kerületi kapitányságnál emelt panaszt. Mikor ezt gazdája megtudta, feljelentette *lopás büntettéért*. Ma tárgyalta ezt az ügyet *Lenk* táblai biró. A tárgyaláson kiderült a szerencsétlen leány ártatlansága, s az alügyész a vádat elejtette, mire a törvényszék *felmentette*.

MULATSÁGOK.

— **Farsang.** A székesfővárosi III. kerületi kör tegnap este kedélyes házi estélyt rendezett, saját helyiségében. A sikerült mulatságon, a mely csak a kora reggeli órákban ért véget, a következő hölgyek voltak elen: Augenstein Sámuelné, Finály Zsigmondné, Flóry Józsefné, Georgi Sandorné, dr. György Lajosné, Gyulányi Adolfné, Háry Ferenczné, Klein Lipótné, Linczenpolcz Jánosné, Milde Józsefné, Mottl Jánosné, Murányi Imréné, Schabenszky Richárdné, Ströcker Alajosné, Szamek Nandorné, Szende Antalné, Boschán Katicza, Elias Laura, Holzbauer Zsófika, Milde Olga, Mottl Mariska, Neubauer Janka, Schabenszky Esztike, Schubert Etelka, Szamek Etelka és Sarika, Szende Margit és Vilma.

— **A szanatoriumbál** rendezőbizottsága, dr. *Latzkovich* Elemér ügyvivő alelnök elnöklete alatt tegnap tartotta a bál előtt utolsó ülését. Dr. *Hermann* Gyula titkár bejelentette, hogy a terem diszitését már teljesen befejezték. A védnökök, valamint a 70 háziasszony részére gyönyörü baldachint állitottak fel, pompás butorokkal, szőnyegekkel és délszaki növényekkel. A tánczrendekkel kedves meglepetésben részesiti a bizottság a hölgyeket. *Klotild* főherczegasszony méltó fogadtatásához külső diszül *Beniczky* alispán a megyei huszárokat rendelte ki, a székes fővárosi csatlósok kirendelése iránt a bizottság lépéseket tesz *Halmos* János polgármesternél. Biztosra vehető, hogy csütörtökön a budai vigadóban megtartandó bál egyike lesz a legszebb elitemulatságoknak.

HÁZASSÁG.

— **Esküvő.** Dr. *Gál* Jenő fővárosi ügyvéd, e hó 17-én déli 12 órakor a dohány-utczai izr. templomban vezeti oltárhoz *Weisz* Herminát.

— **Eljegyzés.** Dr. *Mezey* Sándor kolozsvári gyakorló orvos, volt egyetemi tanársegéd eljegyezte *Mendl* Gizellát Kolozsváron.

GYÁSZROVAT.

Remenyik Pál földbirtokos, e hó negyedikén 78 éves korában meghalt Jolsván. Nagy szorgalommal tekintélyes vagyonra tett szert, s vagyonának nagy részét jótékonyczélra hagyta. Evekkel ezelőtt felügyelője volt a jolsvai ág. ev. egyháznak s az igazgatója az ottani takarékpénztárnak. Az ág. ev. egyháznak 100 000 koronát testált s családjáról is bőkezüen gondoskodott.

Purmann József m. kir. pénzügyi titkár, e hó 8-án, 41 éves korában hosszas szenvedés után elhunyt Aradon.

Bivalyi Mihály volt képviselő, 77 éves korában február ötödikén meghalt. Temetése hatodikán volt nagy részvét mellett.

Pavay Vajna Tamás 1848—49. évbeli honvéd főhadnagy, nyugalmazott kir. törvényszéki elnök, cs. és kir. kamarás, törvényhatósági bizottsági tag és a rikánbelőli 1848—49-es honvédegylet elnöke, életének 78-ik, házasságának 54-dik évében, Sepsi-Szent Györgyön meghalt.

TÁVIRATOK.

Bécs, febr. 11. Az urakháza mai ülését délután 4 órakor nyitotta meg *Windischgrätz* herczeg elnök Az ülés megnyitása után az elnök felolvasta a miniszterelnöknek egy átiratát, a mely felszólitja a házat, hogy *Ferencz Ferdinánd* főherczegnek *Chotek* Zsófiával való egybekelése alkalmával kiadott nyilatkozatát vegye tudomásul és tegye a reichsrath irattárába,

Azután *Jauner* osztályfőnök, az urakháza irodaigazgatója felolvasta a főherczeg nyilatkozatát, a melyet a ház állva hallgatott meg. A felolvasás után az elnök kihirdette, hogy a ház a nyilatkozatot köteles tisztelettel tudomásul vette és azt kivánja, hogy a főherczeget nagy és nemes czéloknak szentelt egész életében kisérje az a családi boldogság, a melynek ezzel a szivbeli frigygyel megvetette alapját (Általános helyeslés.)

A bejelentések elintézése után a ház a következő javaslatokat fogadta el első felolvasásban: Az irodalmi, müvészeti és fényképészeti müvek kölcsönös védelme tárgyában a német birodalommal kötött államszerződést, a fundált bankadóssag-kötvényekről szóló törvényjavaslatot, az osztrák kereskedelmi tengerészet rendtartásáról szóló törvényjavaslatot és a washingtoni világposta-szerződést. Ezeket a javaslatokat a bizottságokhoz utasitották, a melyeknek egy része még nincs megválasztva. Azután berekesztették az ülést.

Berlin, febr. 11. A birodalmi gyülés mai ülésén *Thielmann* miniszter egy hozzá intézett kérdésre azt válaszolta, hogy az uj vámtarifa előmunkálatainak befejezése a birodalmi pénzügyminiszteriumban legközelebb várható. Reméli, hogy a tervezetet nemsokára a szövetségtanács elé terjesztheti. Azután a sacharin-törvényről beszélt a miniszter és azt mondta, hogy az erre vonatkozó munkálatok is szépen haladnak. Csak az kétséges még, hogy az adó emelése vagy a forgalom megnehezitése előnyösebb-e.

Róma, febr. 11. A pápa ma magánkihallgatáson fogadta gróf Csáky váczi püspököt. A kihallgatás félóránál tovább tartott. A püspök kihallgatása után kiséretét is fogadta a pápa.

Páris, febr. 11. A kamara *Waldeck-Rousseau* miniszterelnök betegsége miatt az egyesületi törvény tárgyalását elnapolta és más napirenden levő törvényjavaslatokat tárgyalt.

Szófia, febr. 11. A Boris trónörökös állapotáról ma délelőtt kiadott orvosi jelentés azt mondja: A trónörökös az éjszakát jól töltötte. Étvágya jó. Öntudata tiszta. Hőmérséke 39·7. Érverés 116, szabályos. Közérzete elég jó.

Szófia, febr. 11. A tegnapi szobranje-választásoknál 58 kormánypártit, 31 Zankow-pártit, 27 demokratát, 23 Stojlov-pártit, 13 agráriust és 5 Radoslavov-pártit választottak meg. Három pótválasztás lesz; egy választás eredményét még nem ismerik.

Szófia, febr. 11. A választások nyugodtan mentek végbe. Az ellenzék köszönő táviratokat intézett Petrov miniszterelnökhöz a rendőrség korrekt magatartásáért. Csak Filippolyban történt a választóhelyiségen kivül véres összeütközés a pártok között, a melyben két embert megöltek és többeket megsebesitettek. Két embert letartóztattak.

Zavargások Spanyolországban.

Madrid, febr. 11. Valenczia tartományban kihirdették az ostromállapotot.

Valenczia, febr. 11. Ma Hanez képviselő vezetése alatt tüntetők vonultak egy szerzetes kolostor elé és annak falait leöntötték petroleummal. A csendőrségnek sikerült a gyujtogatást megakadályoznia. A tüntetések egész nap ismétlődtek. Egy papnevelőintézetet és néhány kolostort kővel dobáltak meg.

Granada, febr. 11. Egy tüntető csoport „Éljen a szabadság!“ „Le a jezsuitákkal!“ kiáltásokkal bejárta az utczákat és megdobálta a jezsuita kolostort. A kolostorból néhanyszor a tömeg közé lőttek. A prefektus benyomult a kolostorba és kijelentette, hogy a lövéseket csendőrök tették, a kik a kolostorban voltak. Mikor a tüntetők a kolostort megrohanták, a csendőrség szétoszlatta őket.

Madrid, febr. 11. *Sagasta* volt miniszterelnök egy ujságiró előtt sajnálkozását fejezte ki a mostani zavarok fölött. A kormány reméli, hogy az asturiai herczegnő házasságának megkötésével véget fog érni az izgatás. Ő azonban ezt nem tartja nagyon valószinünek, mert közeledneк a karnevali ünnepségek Sagasta meglehetős pesszimisztikusan nyilatkozott a mostani események esetleges következményeiről.

Az olasz kormányválság.

Róma, febr. 11. Zanardelli elfogadta a kabinetalakitás misszióját. A király arra kérte, hogy kedden estig igyekezzék a kabinetet megalakitani.

Róma, febr. 11. *Zanardelli* ma több kiváló politikussal folytatta tanácskozásait a válság megoldása érdekében. A lapok fentartják azt a jelentésüket, hogy az uj kabinetben *Zanardelli* lesz az elnök, *Giolitti* a belügyminiszter és *Prinetti* a külügyminiszter.

A transzváli háboru.

London, febr. 11. A Reuter-ügynökség jelenti Fokvárosból tegnapi kelettel: Eddig *tiz pestisgyanus megbetegedést* jelentettek. A betegek között van egy fehér ember és kilencz benszülött. A betegség terjedésének megakadályozására intézkedést tettek. A patkányokat és egereket kiirtják.

London, febr. 11. Örömmel fogadják itten Kitchener lord legujabb jelentéseit, a melyek szerint French tábornok megszállotta Edmelot és a búrokat visszavonulásra kényszeritette Amsterdam felé; Smith-Dorrien tábornok pedig Bothwellnél megverte Botha és Dewett csapatait. Ezek a sikerek már csak azért is megnyugtatók, mert bizonyosan kedvező hatást fognak gyakorolni a délafrikai angol hadsereg szellemére. French tábornok akciójából azt kell következtetnünk, hogy Kitchener lord erélyesen föl akar lépni a Transzvál keleti részén müködő búrok ellen, a kik folytonosan veszélyeztetik a pretória—lourencomarkezi vasutvonalat. Ennek a hegyes vidéknek az alapos megtisztitására azonban gondolni sem lehet addig, a mig az ujabb erősitések meg nem érkeznek a harcztérre. Ez lesz valószinüleg a háboru utolsó fejezete. Smith Dorrien tábornok bothwelli győzelmének az kölcsönöz jelentőséget, hogy valószinüleg az az egyetlen nagyobb búr sereg, a mely itten operál. Dewett hosszu idő óta azon fáradozik, hogy csapataival átjusson Oranjeból Fokföldre, már csak azért is, mert itten könnyebben gondoskodhatnék embereinek ellátásáról. Knox és Smith-Dorrien tábornokok folytonosan a sarkában vannak, és ugyszólván perczre sem hagyják őt nyugton. Annak nem tudták ugyan elejét venni, hogy Dewett északról Tabanechu mellől lemenjen délre Smithfield vidékére, amde azt mindeddig megakadályozták, hogy betörjön fokföldi területre. A bothwelli angol győzelem Jägersfontein és Bethulie között alkalmasint még inkább megnehezíti Dewett helyzetét és tervének végrehajtását.

East-London, febr. 11. Csak most érkezik részletes tudósitás arról a harczról, a mely január 30-án Bloemfontein és Smaldeel között a tabacksbergi dombоknál folyt. Crewe őrnagynak különféle fegyvernemekből összeállitott hadoszlopa, a mely január 30-án reggel a podgyászkisérettel Tabacksbergbe érkezett, erős puskatüzelést hallott a dombsor tulsó oldaláról, a hol Pilchner tábornok harczba keveredett a búrokkal. Crewe őrnagy előnyomult és találkozott a búrokkal, a kik Pilchner lidit-lövedékei elől visszavonultak. Crewe ágyuzni kezdett, mire a búrok eltüntek. Crewe csapata azután visszatért a táborba és délutánig pihent, azután pedig folytatta a menetelést. Csakhamar fölbukkant 200 búr, a kik, mint később kiderült, az angolokat csak tőrbe akarták csalni, mert mikor az angolok előre nyomultak, három oldalról is heves puskatüz fogadta őket. Egy angol gépágyut fel kellett adni. Mialatt megmentésén fáradoztak, sulyos veszteségeket szenvedtek az angolok. A tulnyomó számu búrok megkerülték az angolokat, a kik kénytelenek voltak harczolva visszavonulni a táborba. A kisérletet azonban megmentették. Másnap reggel a búrok ismételték a támadást. Az angolok kénytelenek voltak tovább hátrálni, mig végre Israelsportnál találkoztak Knox tábornok csapataival. A búroknak, a kik Dewett parancsnoksága alatt állottak, 2500 emberük volt, az angoloknak pedig csak 700.

A Reuter-ügynökség erre a jelentésre a következőket jegyzi meg: Ez a harcz, a melyről eddig sem hivatalos, sem a magántáviratok nem adtak hirt, valószinüleg egyike azoknak a hadmüveleteknek, a melyekkel Dewettnek sikerült dél felé való előnyomulásában a Bloemfontein és Ladybrand között álló angol vonalakat is áttörnie.

Cradock, febr. 11. (Reuter.) Abban a harczban, a mely pénteken Klipplaat-Junction közelében történt, a délafrikai könnyü lovasság két halottat és öt sebesültet veszitett. Tizenöt lovast elfogtak.

A közönség köréből.

Vérgyógyitás

Hemopátia.

Ezen uj eredeti gyógymód rendkivüli jó sikerrel lesz alkalmazva **köszvény, asthma, sziv-, vese-, gyomor-**, bél- és hólyagbántalmaknál, sulyos **ideg-, vér- és börbajoknál.** Biztos védelem **szélhüdés és elmezavar** ellen. 12 év óta ki lett próbálva és most évente száz meg száz teljes gyógyulással számol be. E gyógymód megalapitójának és egyedüli képviselőjenek 40562

Dr. Kovács J. egyet. orvostrnak (Hemopata) rendelő intézete van

Budapest, V., Váczi-körut 18. sz. alatt.

Rendelés naponta 9—1 és 3—6-ig. — Dijazott levélre válaszol. — Betegeket intézeten kivül is kezel Nehéz betegeknek legbiztosabb gyógymódja.

Szájpadlás nélküli fogak.

Fölöslegessé teszik az inylemez használatát. A szájból kivenni nem kell, nem is lehet Számos elismerö levél. Jótállás

WELLNER GYULA specz. a szájpadlás nélküli müfogak készitésében.

VI. kerület, Andrássy-ut 38. szám. 40482

Első Magyar Részvény Serfőződe

Budapest—Kőbánya

ajánlja elismert legjobb minőségü és gőzzel pasteurizált

PALACZKSÖREIT.

Megrendeléseket felvesz **a városi iroda VIII., Esterházy-utcza 6. sz. (telefon 52—59.) és a kőbányai palaczksörosztály (telefon 56—58). Kapható továbbá minden jobbnevü füszer- és csemegeüzletben. 20 palaczkra vagy ezenfelül való megrendelésnél Budapesten a házhoz szállitás, vidékre pedig a 25 és 50 palaczkot tartalmazó ládák szállitása a kőbányai vasutállomásra bérmentesen történik.** 40564

KÖZGAZDASÁG.

Bécs, febr. 11. A tőzsdeadó a mult évben **1,141.842** koronát tett ki, a mely összegből 538.499 korona a giró- és pénztáregylet forgalmából ered. 1899-ben az értékpapir-adó 1,191.850 forintra rugott.

Külkereskedelmünk 1900-ban.

Alább közöljük az 1900. évi külkereskedelmi forgalmunk hivatalos statisztikai adatait. Végig tekintve ezeken az adatokon s összehasonlitva azokat az előző 1899. év adataival, azt latjuk, hogy külkereskedelmünk mérlege tavaly örvendetesen javult, a mennyiben behozatalunk csökkenése mellett kivitelünk tetemesen nagyobbodott. Különösen tapasztaljuk ezt buzanal, rozsnál és lisztnél, továbbá a hüvelyeseknél; mindezeknél a czikkeknél a behozatal jelentékenyen apadt, ellenben kivitelünk tetemesen emelkedett. Érdekes a kőszén és barnaszén forgalma is, melynél a kivitel a behozatalt felével meghaladta. Jelentékeny emelkedést mutat vágó ökrök, vágó-bikák, tehenek és sertések kivitele; ellenben a juhok és bárányok kivitele csökkent. A mi araink alakulását illeti, azt látjuk, hogy legtöbb nyerstermenyünk ára a mult esztendőben csökkent, ellenben legtöbb iparczikkünk ára jelentékenyen emelkedett. A behozatal és kivitel értékre nézve pedig ugy alakult, hogy behozatalunk értéke az előző évhez képest 68 millió koronával csökkent, ellenben kivitelünk értéke 196 millió koronaval emelkedett.

A részletes adatok a következők:

A magyar korona országainak területére az 1900 évi folyamán 1 387.221 drb és **31,158.788** mm. áru hozatott be, a kivitel mennyisége pedig 7,961.059 darabot és 63,269.607 mmát tett. Meg kell azonban jegyeznünk, hogy ezek az adatok még nem tekinthetők véglegeseknek, s azok az utólagos pótlások és helyesbitések folytán még mindenesetre módosulni fognak. Igy sem lesz azonban érdektelen azokat az 1899 év megfelelő adataival szembeállitani.

Ezen egybehasonlitás alapján azt találjuk, hogy mult évi behozatalunk az 1899. évi behozatalhoz képest, a darab szerint számitott áruknál 1,048.635 drbbal emelkedett, mig a súly szerint kimutatott áruczikkeknél 4,141.337 mmval csökkent, kivitelünk pedig a darab szerint feltüntetett áruczikkeknél **1,432.073** darabbal, a suly szerint számba vett áruknál pedig nem kevesebb mint 11,468.213 mmval emelkedett. Az 1899 évben ugyanis behozatalunk összege **348.586** darabot és 35,300.126 métermazsát, kivitelünk pedig 6,528.986 darabot és 51,801.394 métermázsat tett. Ha a behozatalnak már a mult éven is csökkenő és a kivitelnek két év óta következetesen emelkedő irányzatát vizsgáljuk, a jelenségek okát a kőszén és barnaszén forgalmának az előző évektől eltérő alakulására, továbba gabonaforgalmunk vizsonyainak az előző évekhez mért javulására vezethetjük vissza.

Gabonaforgalmunk mult évi adatait az 1899. évi eredménynyel szembeállitva, a következő kis kimutatást tünteti fel:

	A behozatal mennyisége métermázsákban		A kivitel mennyisége métermázsákban	
	1899-ben	1900-ban	1899-ben	1900-ban
Buza	1676289	259972	3695315	5446629
Rozs	12621	9538	2062271	349608
Árpa	122946	122742	4240460	3720321
Zab	111660	51596	2436349	2713767
Kukoricza	490363	467890	2991580	2662578
Bab	2836	5889	426914	544020
Rizs fejtett	67792	82241	234404	263983
Liszt gabonából	85403	60956	5669821	6799924
Arpagyöngy	2774	2164	103072	120288
Összesen	2573684	1062988	21856186	25701118

E kimutatás szerint a fontosabb gabonanemüek és hüvelyesekből, valamint a lisztből az elmult éven 1,510.696 mm.-val kevesebbet hoztunk be, ellenben 3,844.932 mm.-val többet vittünk ki, mint az 1899 évben. A behozatal már abban az évben is sokkal csekélyebb volt, mint a korábbi években, mig a kivitel nagy mértékben növekedett. Legszembetünőbb a behozatal csökkenése a buzánál, mig a kivitel legerősebben a buzánál, rozsnál és lisztnél emelkedett. Ellenben az árpa és kukoricza kivitelében csökkenés mutatkozik.

A kőszén és barnaszén 1899., illetőleg 1900. évi forgalmát a következő összeállitás tünteti föl:

	A behozatal mennyisége métermázsákban		A kivitel mennyisége métermázsákban	
	1899-ben	1900-ban	1899-ben	1900-ban
Kőszén	13,088 672	11,045.719	537.737	1,480.759
Barnaszén	1,363.465	1,382.034	1,259.879	5,178.517
Összesen	14,452.138	12,427.753	1,797.616	6,659.276

A kőszén és barnaszén forgalma tehát mint látjuk az előző év tetemes behozatala mellett nem is egy hetedrésznyi kivitelt mutatott, mig az 1900. évben a kivitel, a behozatal mennyiségének felét is meghaladta. Ásványszén behozatalunk 1900-ban az előző évhez képest 2,024.385 mm.-val csökkent. Kivitelünk ellenben ugyanakkor 4,861.660 mm.-val emelkedett. E jelenség mint ismeretes a sziléziai és csehországi kőszénbánya üzemeknél hosszasan tartott sztrájk visszahatásaként következet be.

Vágó- és igás állataink mult évi forgalmának adatait az 1899. évi adatokkal szembeállitva az alábbiakban adjuk:

	A behozatal mennyisége darabszámban		A kivitel mennyisége darabszámban	
	1899-ben	1900-ban	1899-ben	1900-ban
Vágó ökör	65.593	57.275	215.024	224 443
Vágó bika	1.314	1.012	13 675	18 507
Vágó tehén	6.316	4.676	21.954	26.244
Borju	923	1.899	13.288	18.629
Juh kecske	15.007	14 931	319.633	131 595
Bárány gödölye	10.368	7.550	47 778	11.396
Sertés hizott	66.184	80.153	311.240	346.022
Sertés sovány és félig hizott	24.113	4.975	79.967	129.225
Igás kocsi s hátasló	561	468	36.031	48.986

Ezen adatok szerint a vágó ökrökből a mult évben valamivel kevesebbet hoztunk be, mint 1899-ben, szintugy a vágó tehenekből, juhokból, bárányokból s a sovány és félig hizott sertésekből is, mely utóbbiak behozatala csaknem ötödrésznyire szállott le. Ellenben kivitelünk a legtöbb csoportnál emelkedett. Igy a vágóökrök kivitelénél mintegy 9000 drb, a vágóbikáknál 5000 drb, a vágó-teheneknél 4300 drb, a hizott sertéseknél 35.000 drb, a sovány és félig hizott sertéseknél 49.500 darab, végül az igás-, kocsi és hátaslovaknál 12.950 drb az a többlet, mely az 1900. évi kivitelnél az 1899. évi eredményekhez képest mutatkozik. Csupán a juhok és bárányok kivitelénél állott be csökkenés, előbbieknél a kivitel mennyisége 319.633 darabról 131.595 darabra, utóbbiaknál 47.778 darabról 11.936 darabra szállott. De ettől a kisebb jelentőségü hanyatlástól eltekintve egészben véve élő állataink mult évi kivitelének eredményeivel meg lehetünk elégedve.

Az 1900. évi mennyiségi adatoknak az 1899. évre megállapitott egységértekekkel való beszorzása alapján hozzávetőleg kiszámithatjuk mult évi külforgalmunk értékét is. Természetes, hogy ez a számitás még megközelitő pontosságra is csak részben tarthat igényt, mivel eltekintve attól, hogy 1900-ról még a mennyiségi adatok is változni fognak, nem szabad szem elől tévesztenünk, hogy számos igen fontos czikkünk áraiban, a mult évben 1899-hez képest jelentékeny változások állottak be, a mi majd csak az 1900. évi értékek megállapitásánál jut kifejezésre.

Általános jellemzésül már most felemlithetjük, hogy legfontosabb nyers terményeinknél árhanyatlás mutatkozott a megelőző évvel szemben, ellenben az iparczikkek tulnyomó részénél jelentékeny áremelkedés állott be, ugy, hogy árumérlegünk alakulása a végleges adatok alapján semmiesetre sem lesz oly kedvező, mint a hogy előleges adatok mutatják.

Ezek előrebocsátása után 1900. évi külkereskedelmi forgalmunk összértékét az 1899. évvel egybevetve, az utóbbi évre vonatkozó értékegységek alapján számitva, a következőkben mutatjuk be:

A behozatal értéke koronákban		A kivitel értéke koronákban	
1899-ben	1900-ban	1899-ben	1900-ban
1,198,764.151	1.130,560.000	1.200,500.494	1.397,230.000

Ez adatok egybevetéséből azt látjuk, hogy 1900. évi behozatalunk értéke az 1899. évhez viszonyitva 68,204.151 koronával csökkent, kivitelünk értéke pedig 196 729.506 koronával emelkedett. Ez előleges, de a mint emlitettük a valóságnak nem egészen megfelelő számitás szerint kereskedelmi mérlegünk tehát, mely az 1899. évben 1,736.343 korona kiviteli többlettel zárult, a lefolyt évben nemcsak megőrizte aktivitását, hanem kiviteli többletértékünk 266,670.000 koronára emelkedett.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

‡ **A védőjegytörvény reviziója** most van munkában a kereskedelemügyi miniszteriumban. Ugy az 1890. évi II. törvényczikk, mint az 1895. évi XLI. törvényczikk felülvizsgálat tárgyát képezik. Ezzel kapcsolatosan — mint a Pol. Ert. értesül — a magyar iparczikkeknek országos védőjegygyel való ellátásáról is fognak gondoskodni.

‡ **A nemzeti balesetbiztositó-részvénytársaság** ez évi januar havában 1205 darab balesetbiztositási kötvényt állitott ki, melyek halálesetre 5,844.560 korona, rokkantság esetére 9 875.560 korona és mulékony keresetképtelenség esetén 3653 korona napi kártalanitásra biztositott összegről szólanak. Ugyanez időszakban összesen 708 baleset és pedig 10 haláleset, 53 rokkantsági eset és 645 mulékony keresetképtelenségi eset jelentetett be fentnevezett társaságnál.

KERESKEDELEM ÉS TŐZSDE.

** *Csalás nemzeti szinü czimkével.* Egész szokássá kezd már válni az osztrák iparosoknál, hogy silány gyártmányaikat, csakhogy könnyebben tuladhassanak rajtuk, magyar czimkével ellátva bocsatják forgalomba. Természetes, hogy mindig valami jóhangzásu magyar czégért választanak. Legutóbb valami Pekarek et Comp. bécsi czég „Emke-rum“-mal árasztja el az országot, palaczkjain nemzeti szinü czimkék diszlenek, hogy tévedésbe ejtsék a fogyasztót az üveg tartalmának eredete felől. E szédelgés ellen most *Hegedüs* Sándor kereskedelemügyi miniszter az összes magyarországi másodfoku iparhatóságokhoz a következő körrendeletet intézte:

«Tudomásomra jutott, hogy a bécsi Pekarek et Comp. czég (Heilige Stadt, Nussdorfer Strasse 113.) «Emke rum» jelzéssel, minden czégmegnevezés nélkül, *nemzeti szinü czimkékkel* külföldi rumot hoz Magyarország területén forgalomba. Miről a hatósága alá tartozó elsőfoku iparhatóságokat — utalással hivatali elődömnek 1897. évi május hó 30-án 13.470. szám alatt kelt körrendeletére — azzal értesitse, miszerint a menynyiben akár közvetlen tapasztalat, akár feljelentés utján tudomásukra jönne, hogy a fentemlitett kihágást valaki elkövette, az illető ellen az 1884. évi XVII. törvényczikk 157. §-ának **d)** pontja alapján a megtorló iparkihágási eljárást azonnal tegyék folyamatba.»

** **Az általános takarék- és hitelszövetkezet** tegnap tartotta *Engl* Hugó elnöklete alatt negyedik rendes közgyülését. Az évi jelentés szerint a szövetkezetnek 1900. év végén 1705 tagja volt 8591 üzletrészszel; befizetve volt 1,006.115 k. 5 f., kölcsön pedig 1,042.241 k. 58 f. van kiadva. A tiszta nyereség 6%. *Bálint* Gyula szövetkezeti tag köszönetét mondott az igazgatóságnak és vezértitkárnak eredménydus müködéseért. Végül a felügyelő bizottságba Bretschneider Vilmos, dr. Ehrenfeld Adolf és Szohner Károly ujból, a választmányba pedig Braun Vilmos, Deutsch Dezső, Frenkel Fülöp, Löwy Bernát, Perényi Ignácz, dr. Radvány Manó választattak meg.

** **Mediórendezés az értéktőzsdén.** A mai medióelhelyezésnél fél hónapra a következő dijtételeket fizették: magyar hitelbankért 70—130 fillér, magyar leszámitoló és pénzváltó bankért 10—20 fillért, rimamurányi részvényért 45—75 fillért, közuti vasutrészvényért 80—130 fillért, városi vasutrészvényért 25—50 fillért, magyar jelzálogbitelbank részvényért 40—65 fillért.

** **Menny' czukornak kell lenni a koczkaczukor-dobozokban?** Többször merült már fel panasz a miatt, hogy a forgalomban a koczkaczukort tartalmazó dobozokon a mennyiséget a burkolat beszámitásával jelölik meg, noha a törvény világosan rendeli, hogy *«ha a megjelölés suly szerint történik, a burkolat abba be nem számitható.»* Ezen panaszok folytán a kereskedelemügyi miniszter meggyőződést kivánván magának szerezni a dolog állásáról, valamint a kihágási eljárás megindítása előtt figyelmeztetni kivánván a gyárosokat a törvény emlitett rendelkezésére, a budapesti keresk. és iparkamarát az adatok beszerzésére, illetőleg felhivta arra, hogy e tekintetben a gyárosokkal lépjen érintkezésbe, mert a detailkereskedő rendszerint kész csomagolásu ily czukrot tart raktáron. A budapesti keresk. és iparkamara ennek folytán jelentette, hogy felhivta a hazai czukorgyárosok figyelmét az 1893. XXXIV. t.-cz. 1. §-ában foglalt szabályokhoz való alkalmazkodásra. Jelenti továbbá, hogy az osztrák czukorgyárosok ép ugy, mint a magyar czukorgyárosok a dobozokban, zsákokban és süvegekben forgalomba kerülő czukornál a csomag összsulyát tiszta sulynak veszik, szintugy a hordók és ládákban elárusitott czukornál, a hordók és ládák papirbetéte árukent számittatik, ha az bezárólag 100 kgos csomagoknál a tiszta suly 2%-át, nagyobbaknál a tiszta suly 1½%-át tul nem haladja. A közös vámterületre a vámkülföldről jövő czukorküldemények a jelenlegi vámviszonyok miatt annyira jelentéktelenek, hogy az azoknál szokásos eljárás figyelembe vételt nem érdemel.

** **Fiume áru- és hajóforgalma 1900. évben.** Fiume kikötőbe mult évi deczember hónapban hivatalos statisztikai adatok szerint 336.203 mm. áru hozatott be tengeren s 1,033.674 mm. vitetett ki onnan, szemben az 1899. év megfelelő hónapjával, a mikor is a behozatal mennyisége 434.866 mm., a kivitel mennyisége pedig 514.926 mm. volt. Az 1899-iki év deczember hónapjához képest tehát a behozatal mennyisége 98.663 mm.-val csökkent, mig a kivitel mennyisége több mint kétszeresre szökött fel, a mi főleg a czukor, gabonanemüek, főzelék-gyümölcs és növények, valamint a fa kivitelének emelkedésében találja magyarázatát. *Az 1900. évre vonatkozó előleges statisztikai adatok* szerint Fiuméba tengeren érkezett áruk mennyisége a mult évben 3,748 023 mm.-át, 1899-ben pedig 4,327.488 mm.-át tett, mig az onnan tengeren kivitt áruk mennyisége 1900-ban 7,912.706 mm., 1899-ben pedig 7,122 234 mm. volt. A fentebbi adatok szerint a fiumei kikötőbe tengeren érkezett áruk mennyisége az elmult évben 579.465 mm.-val kisebb volt, mint 1899-ben, a mit főleg a buza, tengeri, rizs, ásványszén, nyers és durván megmunkált kövek, magnezit, nyers kender, nyers juta, téglák és cserépzsindely, superphosphatok és végül a borsepró és törköly behozatalának csökkenése okoz. Ezzel szemben, különösen, ha a darabszám szerint kimutatott élőállatok forgalmát is számba veszszük (1900-ban 12.139 drb., 1899-ben 201 drb.) bő kárpótlás mutatkozik a kivitelnél, melynek mennyisége csaknem 800.000 mm.-val növekedett. A kivitel ezen nagymérvü fellendülése főleg a következő áruknál beállott emelkedésnek köszönhető:

	Kivitetett métermázsa 1899-ben	Kivitetett métermázsa 1900-ban
Nyersczukor	273 573	388.411
Homokczukor	554.158	743.772
Buza	59.838	108.644
Bab	187 088	318.396
Liszt	1,000 653	1,230.850
Ló (darab)	21	12 045
Puha nyers müfa	14 173	31.754
Vasuti talpfa	154.117	183.125
Deszkaléczi I. r. keményfából	528.297	754.715
Gerenda négyszög-fa II. r.	71.391	96.044
Nyomdapapir	172	9.052
Nyersvas	6.059	34.656
Ócska vas	10.329	23.934
Vas- és aczélsodrony	275	5.334
Egyéb köz. vasaruk	11.114	48.700

A behozatal, mint már föntebb emlitettük, az 1899. évvel szemben csökkenést szenvedett, minek magyarázatát már közöltük és a következőkben — a fontosabb behozatali árukkal együtt — az 1899. évre vonatkozó adatokat zárjelek közt idézve számokban feltüntetve közöljük:

	Métermázsa
Narancs, czitrom	156.512 (151.863)
Buza	459 (12.440)
Tengeri	70.471 (91.566)
Rizs fejtetlen	547.964 (722.072)
Bor	833 892 (1,091 299)
Ásványszén	531.519 (640 681)
Homok, kavics	9.148 (21.849)
Nyers és durván megmunkált kövek	23.353 (122.721)
Magnesit	— (2.845)
Foszfát földek	90 675 (64 530)
Petróleum nyers	47.802 (97 520)
Nyers kender	5 183 (10.969)
Nyers juta	104 995 (111.242)
Téglák és cserépzsindely	147.747 (197.087)
Nyers vas	136 665 (60.336)
Konyhasó	83.630 (83.979)
Salétrom	49.108 (47.211)
Superfoszfát	15 (11.480)
Borsepró, törköly	8.911 (17.460)

A hajóforgalomra vonatkozó adatok szerint a fiumei kikötőbe mult évi deczember hónapban 874 hajó érkezett és pedig: 823 rakománynyal, 51 pedig üresen s a hajók között 707 gőzös, 167 pedig vitorlás hajó volt. Az 1899 év megfelelő hónapjában érkezett gőzösök száma 626, a vitorlásoké 101 volt, mely adatokból látni való, hogy a hajóforgalom a mult év deczember havában jóval nagyobb volt, mint az 1899. év ugyanezen hónapjában.

** **A német birodalmi bank kimutatása.** A német birodalmi bank állása február 7-dikén a következő volt: *Aktivák*: érczkészlet árfolyamképes német pénzben, aranyrudakban, vagy külföldi érmekben, fontját 1392 márkával számitva 867 190.000 (+ 10,764.000) márka birodalmi pénztárjegyek 23,384.000 (+ 956.000) márka, más bankjegyek 11,001.000 (— 1,533.000) márka, váltótárcza 737 222.000 (— 48,720.000) márka, lombardkövetelések 63,015.000 (— 1,168.000) márka, értékpapirok 99,009.000 (+ 23,196 000) márka, egyéb aktivák 81,242.000 (— 14,519.000) márka. *Passzivák*: Alaptőke 150,000.000 márka, tartalékalapok 40,500.000 márka, bankjegyforgalom 1.131,721.000 (— 23,983.000) márka, egyéb napról-napra esedékes kötelezettségek 507,736.000 (— 9,645.000) márka, egyéb passzivák 541,106.000 (+ 2.604.000) márka.

** **Fizetésképtelenségek.** Köszler és fia nagyfuvaros czég Bécsben megszüntette fizetéseit s moratoriumot kér. Frey Lőrincz bécsi szabókellékekkel kereskedő czég Bécsben szintén beszüntette fizetését. Passzivái 24.000 koronára rugnak. A bécsi Kreditorenverein a következő fizetésképtelenségekről értesül: Eckwart József kereskedő *Marosvásárhelyen*, Udina D. N. kereskedő *Fiuméban*.

** **A tőzsdetanács hirdetménye.** A budapesti áru- és értéktőzsde tanácsa elrendelte, hogy az első magyar iparbank és a pesti magyar kereskedelmi bank részvényei mától fogva szelvény nélkül s az 1901. év január hó 1-ső napjától folyó 5%-os kamatokkal árultassanak s jegyeztessenek a tőzsdén.

—

A budapesti kereskedelmi- és iparkamara 1900. évi tevékenysége.

A budapesti kereskedelmi- és iparkamara ma tette közzé mult évi tevékenységéről beszámolóját, melyből kitünt, hogy az ország első kereskedelmi- és iparkamarája mily sokoldalu hasznos tevékenységet fejtett ki hivatása teljesitésében. A gazdasági életnek kedvezőtlen fejlődése a mult évben kétszeres kötelességévé tette a kamarának, hogy a hazai ipar és kereskedelemnek nehéz küzdelmét a saját hatáskörében kinálkozó eszközöknek teljes kihasználásával lehetőleg megkönnyitse, hogy számos üzletágak és szakmák érdekében hol önálló javaslattevő, hol véleményező és felvilágositó tevékenységet fejtsen ki, támogassa és sürgesse a kereskedelemre vagy iparra nézve hasznosnak igérkező eszméknek és javaslatoknak a megvalósitását, de egyuttal intő szavát is emelje az olyan törekvések ellen, amelyek a helyes fejlődés és a forgalom szabadsága szempontjából aggályosak és hátrányosak lehetnek. A kereskedelmi szerződések az 1903-dik évben lejárván, az üzleti érdekeltek bevonása mellett megtartott számos szakértekezleten, valamint széleskörü adatgyüjtés alapján megállapitotta az *autonóm vámtarifára* vonatkozólag megnyilvánuló óhajokat és azokat ideiglenes jellegü emlékirat-tervezetbe foglalta össze. Az igazságügyminiszter felhivására foglalkozik a kamara a *tengeri magánjogról* ujabban kidolgozott törvényjavaslattal, a mely az anyagnak a tárgyalás czéljaira leendő szakszerü előkészitése, illetve az idevágó előterjesztésnek elkészülte után legközelebb fog megfelelő érdemleges tárgyalás alá vétetni. A kamara foglalkozott a *kereskedelmi üzletek átruházásáról* szóló törvényjavaslat tervezettel s az erre vonatkozó jelentésben olyan módositásokat hozott javaslatba, a melyek az alkotandó törvény intenczióinak megvalósitására alkalmasak. Az országos balneologiai kongresszus előterjesztése alapján kidolgozott *fürdőtörvényjavaslatot* a kamara akként javasolta módositani, hogy a törvényben a mesterséges ásványvizek fogalma szabatosan megállapittassék s hogy a fürdő-részvénytársulatoknak elsőbbségi kötvénykibocsátási joga is eltérően szabályoztassék. Foglalkozott a kamara annak a törvénytervezetnek előadói javaslatával is, a mely *az ipari és gyári alkalmazottaknak betegség esetén való segélyezéséről* szól. Több izben tárgyalta a *tisztességtelen verseny* megakadályozását szóló törvényjavaslatot is a tervezés és előkészités különféle stádiumaiban s a *kereskedelem* terén folytatta azt az akcziót, a melyet a szolid üzletvitel érvényesitése és megvédése érdekében kezdeményezett. Több izben sürgette az ugynevezett *gabonauzsora* jelszava alatt a reális gabonakereskedelem ellen folyamatba tett üldöztetéseknek a beszüntetését, valamint a kétértelmüséget és eltérő magyarázatokat kizáró olyan utasitásoknak a kiadását, a melyek értelmében csak az esetleg előforduló tényleges gabona-uzsora üldözendő, de a melyek a *gabonaelővételi üzletet* nem csorbitják. Nyomatékosan felszólalt a kamara ama visszaélések ellen, a melyek a kincstári *kéz alatti vételek* körül elkövettetnek az által, hogy a katonai kincstár bizonyos élelmezési czikkeket az általános szokás ellenére nyilvános ajánlattárgyalás mellőzésével közvetlenül állitólagos termelőktől, de tényleg az árviszonyok által nem indokolt nyerészkedésre törekvő professzionátus hadseregszállitóktól szerez be. Beható megfontolás tárgyát képezte az a kérdés, vajjon czélszerü volne-e a tőzsdei *áruüzleti szokásokat* oda módositani, hogy a jövőben különös kikötések hiányában a határidő üzletben csakis belföldi buza legyen szállitható és a budapesti áru- és értéktőzsde tanácsa által ez ügyben összehivott ankétre képviselők is küldettek ki. A *magánzálogüzletek* által elkövetett és az arany- és ezüstmives-ipart károsító visszaélések elleni felszólalások által kieszközölte a kamara olyan intézkedéseknek az életbeléptetését, a melyek alkalmasak arra, hogy a visszamaradt tárgyakkal, a látszólagos elzálogositásokkal stb. üzött visszaélések lehetetlenné tétessenek, vagy pedig büntető uton megtoroltathassanak. Az *ügynöki foglalkozás* külön törvényben leendő rendezésének kérdésével foglalkozván, a kamara a külön törvénynek megalkotását mellőzni javasolta, de egyuttal kivánatosnak jelezte, hogy a kereskedelmi törvény reviziójának megindításakor az ügynökökre vonatkozó intézkedések az időközben beállott változásokhoz képest kiegészittessenek. A kereskedelemügyi miniszter felhivására a kamara a *vasárnapi munkaszünetről* intézkedő törvénynek a kereskedőkre vonatkozó rendelkezéseivel is foglalkozott, valamint beható tanulmányok alapján az alkalmas intézkedések megtehetése végett előterjesztéseket tett a kereskedelemügyi miniszternek *a gabonakereskedelem hanyatlásának okairól*, valamint a *magyar liszt forgalmának Angliában észlelt csökkenése ügyében.* A lefolyt évben is volt alkalma a kamarának foglalkozni a *csomagokban árult* czikkek mennyiségtartalmának megjelölését czélzó rendelkezésekkel. Az *ipar* tág mezején is számos kiváló érdekü ügy foglalkoztatta a kamarát az 1900-ik évben. Több esetben tárgyalta a különféle iparágak viszonyaira kiható szabályrendelet-tervezeteket. A *vámügy* terén a kamara számos esetben a külföldről behozott gépeknek és szerkezeteknek kedvezményes elvámolása czéljából azoknak nem eladás, hanem gyártás czéljaira való rendeltetését tanusitotta; nyilatkozott továbbá egyes czégek részére engedélyezhető vámhitelek tekintetében és több izben előterjesztést tett, illetve véleményt nyilvánitott egyes áruczikkeknek helyesebb és czélszerübb vámosztályozása, illetve a vámtarifának más tétele alá sorozása czéljából. A *közlekedés és forgalom* terén gyakran volt alkalma a kamarának az üzletkörök részéről fölhangzó panaszokat és óhajokat jó sikerrel az illetékes helyen tolmácsolni. A *kereskedelmi jogszolgáltatás* terén a kamara a 20 frton aluli kereskedelmi követelések birói érvényesitése tárgyában tett ujabb előterjesztésre azt a megnyugtatást nyerte, hogy a szóban lévő kérdés több más illetékességi kérdéssel együtt a készülő polgári perrendtartásról szóló törvényben fog rendeztetni s hogy ez a törvényjavaslat már legközelebb fog szaktanácskozmány elé terjesztetni, a melybe a kereskedelem képviselői is bevonatnak. Az elősoroltak távolról sem meritik ki a kamara sokoldalu tevékenységét, nemkülönben a kamarai iroda serény munkásságát, melyet a fentiekben csak általánosságban vázoltunk.

GAZDASÁGI KÖZLEMÉNYEK.

* ***A német mezőgazdák az uj vámtarifáról.*** A német mezőgazdák szövetsége — mint Berlinből táviratozzák — ma tartotta évi közgyülését. Az évi jelentés szerint a szövetségnek 232.000 tagja van, 26.000-rel több, mint a mult évben. Az uj vámtarifa kérdésének tárgyalása során a két előadó a következő inditványt ajánlotta elfogadásra: „Az uj vámtarifa minimális tételeit ugy kell megállapitani, hogy a mezőgazdasági terményekért az 1870-től az 1890-ig terjedő két évtizedben elért árak átlagát lehessen elérni. Ezek a minimális tételek, a melyeket átlépni nem szabad, csakis azokkal az országokkal szemben alkalmazandók, a melyek a maguk részéről hasonló előzékenységet tanusitanak Németország irányában. Azokkal az országokkal szemben, a melyek Németországot kedvezőtlen vámpolitikai elbánásban részesitik, egy kielégitően magas általános tarifa tételei alkalmazandók. A külföldi gyártmányokkal való kereskedelemnek ne adjanak tarifamérsékléseket, a melyek a vámok hatását lerontanák.“

* **A székely lentermelés érdekében.** A földmivelési miniszter elhatározta, hogy a háromszéki lentermelés érdekében inditott akczió sikerének biztositására segélyt utalványoz lenbeváltó telep létesitésére. Egyidejüleg meg fogják kisérteni a termelt lennek ipari feldolgozását is.

* **A pozsonymegyei gazdasági egyesület jubileuma** iránt — a mely e hó 14-én, délelőtt tizenkét órakor lesz a vármegyeház nagytermében — országszerte igen nagy az érdeklődés. A legtávolabbi vármegyék gazdasági egyesületei is egyre-másra jelentik be képviselőiket; igy a többek között Szlavónia, Torontál, Csanád, Heves, Szepes stb. vármegyék már bejelentették képviselőiket. A jubileumi diszközgyülés után a Bellevue éttermeiben nagy bankettet tartanak; mivel előreláthatólag e diszlakomán igen számosan fognak megjelenni, tanácsos a részvételi jegyet a pozsonyvármegyei gazdasági egyesület titkári hivatalánál előjegyeztetni. A képviselők tulnyomó része részt fog venni este az agrárbálon is.

* **Szőlőtermelők értekezlete.** A szőlőtermelők országos értekezletének végrehajtó bizottsága ma délután *Rohonczy* Gedeon elnöklete alatt ülést tartott a Köztelken. Az elnöki megnyitó után a bizottság előadója *Rubinek* Gyula terjesztette elő az országos szőlő- és gyümölcsértékesitő szövetkezetre vonatkozó tervezetét. A szövetkezet 100 koronás üzletrészekkel alakulna, és pedig minden öt hold szőlőterület után egy üzletrész jegyzése lenne kötelező. Ez a szövetkezet intézné a csemegeszőlő külföldön való értékesitésével kapcsolatos teendőket, — ellenőrizné a vasuti szállitást, az O. M. G. E. erkölcsi támogatásával szállitási kedvezményeket eszközölne ki, sürgetné a czélszerü szállitó eszközök meghonositását. Az előadó javaslata fölött hosszabb vita indult meg, melyben az elnöklő *Rohonczy* Gedeonon kivül *Nagy* György, Szeged város polgármestere, *Oppenheim* Henrik, *Forster* Géza, *Rácz* György, *Szobonya* Bertalan stb. vettek részt. A vita eredményeként az értekezlet általánosságban elfogadta az előadó tervezetét s letárgyalta azt részleteiben is. A végrehajtó bizottság legközelebbi teendője lesz, hogy kikérvén az OMGE erkölcsi támogatását, az országos szőlő- és gyümölcs-értékesitő szövetkezet alakitása érdekében felhivást bocsát ki s országos mozgalmat indit meg, ugy, hogy a szövetkezet a folyó évi szőlőszállitási időszakban müködését már felvehesse.

* **Lóvásárlás az angolok számára.** A mai bajai országos vásáron, mint nekünk Bajáról táviratozzák, angol tisztek a délafrikai harcztér számára nagyobb mennyiségü lovat vásároltak.

KÖZLEKEDÉS.

() **Villamos vasut Debreczenben.** A debreczeni közuti vasut részvénytársaság jelenleg gőzüzemü vonalainak villamos üzemre való átalakitását tervezi. Az átalakitás terveit *Szesztay* László müegyetemi tanár készitette el s e tervek alapján a kereskedelemügyi miniszter a közigazgatási bejárást márczius hó 5-ikére rendelte el.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE.

— Február 11. —

Gabonatőzsde.

Noha az amerikai árfolyamok egy árnyalattal emelkedtek és nálunk az időjárás ismét kissé hidegebbre vált, a buzaüzlet irányzata mégsem javult. A malmok vételtevékenységükben folytoncsan tartózkodók és miután épen most a nagybirtokosok, kik tavalyi termésük értékesitésével mindeddig várakoztak, egyfolytában tekintélyes mennyiségü tételeket kinálnak eladásra, ez ajánlatok és a velök kapcsolatban álló arbitragetranszakcziók hozzájárulnak az irányzat állandó lanyhaságához. A kukoriczaüzletben ma már némi ujabb lendület volt és miután a román jegyzések erős fedezések következtében meglehetősen emelkedtek, nincs mit csodálni azon a tényen, hogy most már maguk a tenparti városok nálunk keresnek fedezetet készáruszükségleteikért.

A mai készárupiaczon csupán 8.000 métermázsa buza kelt el változatlan árakon. — Eladatott:

Buza. *Tiszavidéki*: 100 mm. 81 kg. 7.82½ k., 100 mm. 79 kg. 7.75 k., keverékes, 100 mm. 78·5 kg. 7.82½ k., 100 mm. 78·3 kg. 7.80 k., 200 mm. 78 kg. 7.67½ k., 300 mm. 78 kg 7.60 k., 100 mm. 77 kg. 7.65 k., 100 mm. 77 kg. 7.60 k., 100 mm. 77·8 kg. 7.50 k., mind három hónapra.

Pestvidéki: 100 mm. 78 kg. 7.55 k., 200 mm. 77 kg. 7.50 k., 300 mm. 76 kg. 7.35 k., mind három hónapra.

Abauj-szántói: 200 mm. 77·8 kg. 7.50 k., három hónapra.

Felsőmagyarországi: 100 mm. 79·5 kg. 7.65 k., 400 mm. 79 kg., 200 mm. 78 kg. átlagban 7.60 k., mind három hónapra.

Bánsági: 500 mm. 76 kg. 7.35 k., 300 mm. 76 kg. 7.30 k., 300 mm. 76 kg. és 100 mm. 75 kg. 7.25 k., 100 mm. 75 kg. 7.15 k., mind három hónapra.

Baktári: 1000 mm. 77 kg. 7.65 k., 1700 mm. 77 kg. 7.62½ k., 500 mm. 76 kg. 7.45 k., mind három hónapra.

Rozs: 200 mm. 7.25 k. és 200 mm. 7.10 k., készpénz paritás.

Árpa: 200 mm. 6.05 k., 200 mm. 6.72½ k. készpénzfizetés mellett.

Zab: 200 mm. 6.45 k., készpénzfizetés mellett.

Az árak 50 kilogrammonkint koronaértékben értendők.

A határidőpiaczon élénkebb forgalom fejlődött, különösen a kukoricza és zab körül. — Köttetett:

Délelőtt:

Buza áprilisra 7.48, 7.47, 7.49 kor.
Buza októberre 7.62, 7.61, 7.63, 7.62 kor.
Rozs áprilisra 7.36 kor.
Tengeri májusra 5.15, 5.20, 5.19 kor.
Zab áprilisra 6.29, 6.30, 6.25, 6.32 kor.

Déli 1 óra 30 perczkor hivatalosan záródnak:

Magyar buza áprilisra	k	7.49— 7.50
» » októberre	»	7.68— 7.69
Szokványbuza áprilisra	»	7.48— 7.49
» októberre	»	7.62— 7.63
Szokványrozs áprilisra	»	7.36— 7.37
Szokványrozs októberre	»	6.57— 6.58
Tengeri májusra	»	5.19— 5.20
Tengeri juliusra	»	5.31— 5.32
Szokványzab áprilisra	»	6.29— 6.30
Káposztarepcze augusztusra	»	12.50—12.60

Délutáni forgalom.

A határidőpiaczon nagy mozgalom keletkezett, mert a kukoricza és zab árai intenzive emelkedésnek indulnak.

Délután 4 óra 30 perczkor hivatalosan záródnak:

Buza áprilisra	k	7.50— 7.51
Buza októberre	»	7.63— 7.64
Magyar buza októberre	»	7.69— 7.70
Rozs áprilisra	»	7.35-- 7.36
Rozs októberre	»	6.57— 6.58
Zab áprilisra	»	6.37— 6.38
Tengeri májusra	»	5.20— 5.21
Tengeri juliusra	»	5.33— 5.34
Repcze augusztusra	»	12.50—12.60

Terménytőzsde.

Mérsékelt forgalom mellett fizettek disznózsirért 55 koronát 50 kilóért.

Nyers *szesz* 42.——42.50 k.

Értéktőzsde.

Az értéktőzsdén már napok óta uralkodó szilárd alapirányzat az uj hétre is kiterjedt. A forgalom minden téren igen élénken fejlődött. Nemzetközi értékeken kivül, melyek külföldi számlára vásároltattak, egyes helyi értékekben is nyilvánult nagyobb vételkedv. A tőzsde második felében általánosan gyengült az irányzat, mert Berlinből bágyadtabb jegyzések érkeztek, a helyi spekuláczió pedig nagyobbmérvü realizálásokba bocsátkozott, hogy az eddig elért árnyereséget magának biztositsa. — Osztrák hitelrészvények, melyek délelőtt 677.50-re emelkedtek 671.50-ig hanyatlottak, osztrák-magyar államvasuti részvények 675.— után 4 koronával, magyar hitel 686.— után 4 koronával, rimamurányi vasmü 481.— után 3 koronával alacsonyabb jegyzéssel zárulnak.

Előtőzsde.

Az előtőzsde igen kedvező hangulattal indult. Később bécsi eladásokra némileg gyengült az irányzat és a vezető értékek árfolyama mérsékelten csökkent. — Köttettek: Osztrák hitelrészvény 677.30—674.75-ig, magyar hitelbank 681.50—685.50-ig, magyar jelzáloghitelbank II. kib. 440.—-ig, osztrák-magyar államvasut 671.75—674.50-ig, déli vasut 108.50—109.—-ig, rimamurányi vasmü 478.——481.—-ig, magyar koronajáradék 93.85—93.82½-ig, közuti vasut 588.25—586.50-ig

11 óra 15 perczkor záródnak: Osztrák hitelrészvény 674.75—675.—-ig, magyar hitelbank 683.25—683.50-ig, magyar leszámitoló- és pénzváltóbank 424.——425.—-ig, magyar ipar- és kereskedelmi bank 144.——146.—-ig, magyar jelzáloghitelbank II. kib. 440.——441.—-ig, osztrák-magyar államvasut 674.25—674.50-ig, déli vasut 109.——109.50-ig, rimamurányi vasmü 480.——481.—-ig, magyar koronajáradék 93.80—93.85-ig, közuti vasut 587.——588.—-ig, városi villamos vasut 284.——285.—-ig.

Déli tőzsde.

A déli tőzsdén futólagos javulás után, ismét visszaesés volt tapasztalható. Osztrák hitelrészvények berlini eladásokra erősebben hanyatlottak. — Köttettek: Osztrák hitelrészvény 676.50—672.75-ig, magyar hitelbank 686.——683.50-ig, magyar leszámitoló- és pénzváltóbank 424.50—423.75-ig, magy. jelzáloghitelbank II. kib. 442.50—440.50-ig, osztrák-magyar államvasut 674.75—672.50-ig, rimamurányi vasmü 480.50—478.50-ig, magyar koronajáradék 93.85½—93.67½-ig közuti vasut 586.——585.50-ig. — Helyi értékekben köttettek: magyar aszfalt 308.—.

1 óra 30 perczkor záródnak: Osztrák hitelrészvény 673.——673.50-ig, magyar hitelbank 683.50—684.—-ig, magyar leszámitoló- és pénzváltóbank 423.50—424.—-ig, magyar ipar- és kereskedelmi-bank 146.—147.—-ig, magyar jelzáloghitelbank II. kibocsátás 440.——441.—-ig, osztrák-magyar államvasut 672.25—673.25-ig, déli vasut 108.50—109.—-ig, rimamurányi vasmü 479.50—480.—-ig, magyar koronajáradék 93.65—93.70-ig, közuti vasut 585.25—585.75-ig, városi villamos vasut 285.——286.—-ig.

Prämium-üzlet: Dijbiztositások: Osztrák hitelrészvényben holnapra 4—6 k., nyolcz napra 10—14 k., február végére 18—20 korona.

Utótőzsde.

Az utótőzsde csekély üzlet mellett bágyadt hangulattal foly le. — Köttettek: Osztrák hitelrészvény 673.——671.50-ig, magyar hitelbank 683.——682.—-ig, osztrák-magyar államvasut 672.50—671.50-ig, rimamurányi vasmü 479.50—478.—-ig.

4 órakor záródnak: Osztrák hitelrészvény 672.25—672.50-ig, magyar hitelbank 682.50—683.—-ig, magyar leszámitoló- és pénzváltóbank 423.——424.—-ig, magyar ipar- és kereskedelmi bank 146.——147.—-ig, magyar jelzáloghitelbank II. kib. 440.——441.—-ig, osztrák-magyar államvasut 671.50—672.—-ig, déli vasut 108.——109.—-ig, rimamurányi vasmü 478.50—479.—-ig, magyar koronajáradék 93.60—93.70-ig, közuti vasut 584.——585.—-ig, városi villamos vasut 284.——285.—-ig.

Sertés kereskedelmi csarnok.

Budapest-Kőbányán.

Kőbánya, febr. 11. *A)* Hizott sertésárak: 1. *Magyar* elsőrendü: Öreg nehéz 88—92 f. Öreg közép —.— f. Fiatal nehéz 96—98 f. Fiatal közép 94—96 f. Fiatal könnyü 90—92 f. II. *Magyar szedett*: Nehéz —.— f. Közép —.— f. Könnyü —.— f. III. *Romániai*: Nehéz —.— f. Közép —.— f. Könnyü —.— f. IV. *Romániai eredeti* (Stachl): Nehéz —.— f. V. *Szerbiai*: Nehéz 92—94 f. Közép 90—92 f. Könnyü 88—90 f.

Megjegyzés. A fent jegyzett árak suly szerint és pedig a szokásszerü levonások mellett egy kilogramm sulyra fillérekben értendők. Szokásszerüleg a hizott sertések teljes (brutto) sulyából az életre páronkint 45 klgr. vonandó le. A sertések vételárából a vevő javára 4 százalék vonandó le. — A sertések osztályozásánál azok teljes (élő) sulya vétetik irányadónak.

Sertéslétszám: 1901 febr. 9. napján volt készlet 31.039 db, február 10. napján felhajtatott 763 db, február 10. napján elszállittatott 983 db, febr. 11. napjára maradt készletben 30.819 db. A hizott sertés üzletirányzata: változatlan.

Gabona forgalmi kimutatás.

A m. kir. központi statisztikai hivatal kimutatasa az 1901 febr. hó 8-án esti 6 órától febr. 10-én esti 6 óráig *Budapestre* vasuton és hajón érkezett s innen elszállitott gabonaküldeményekről és a budapesti fővámhivatalnál előjegyzett gabona- és lisztmennyiségekről:

Az aru megnevezese	Érkezett: vasuton	hajon	együtt	Elszállittatott: vasuton	hajon	együtt
	m é t e r m á z s a					
a) helyi forgalomban						
buza	12644	—	12644	1886	—	1886
rozs	401	—	401	511	—	511
árpa	2450	—	2450	506	—	506
zab	874	—	874	—	—	—
tengeri	1940	—	1940	204	—	204
repcze	—	—	—	—	—	—
liszt	509	—	509	16561	—	16561
korpa	—	—	—	2740	—	2740
összesen	18818	—	18818	22408	—	22408
b) átmeneti forgalomban						
buza	—	—	—	—	—	—
rozs	100	—	100	—	—	—
árpa	—	—	—	—	—	—
zab	—	—	—	—	—	—
tengeri	—	—	—	—	—	—
összesen	100	—	100	—	—	—

c) a fővámhivatalnál előjegyeztetett

Az aru megnevezése	A visszkivitel czéljából való behozatalra előjegy. mennyiség métermázsákban	Az aru megnevezése	A visszkivitelre előjegyzett mennyiség métermázsákban
buza	—	buzaliszt	—
rozs	—	rozsliszt	—
árpa	—	árpaliszt	—
összesen	—	összesen	—

BÉCSI ÉRTÉKTŐZSDE.

Bécs, febr. 11. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) A mai *előtőzsdén* ismét élénkebb forgalom fejlődött, de nem egységes irányzat mellett, mert a sorompoértékekre nézve szilárd, az üzérkedési értékekre nézve pedig bágyadtabb volt. Alpesi bányarészvenyeket ma nagyobb mértékben realizáltak, mert a vaskartellre vonatkozó hireket nem erősitették meg; a többi bányaértékek emelkedtek. A magyar hitelbank-, dunagőzhajózási, Länderbank- és Lloyd-részvények erősebben ingadoztak. A járadékok szilárdak maradtak, kivévén a magyar koronajáradékot, mely bágyadt lett. A valuták feszesebbek.

11 órakor záródnak: Osztrák hitelrészveny 674.50, magyar hitelbank 682.—, bankegyesület —.—, Länderbank 414.—, osztrák-magyar államvasut 674.—, déli vasut 108.25, közuti vasut Lit. A. 280.—, közuti vasut Lit. B. 277.—, alpesi bányatársaság 442.50, rimamurányi részvények 480.—, magyar koronjáradék 93.70, török sorsjegy 106.25, német birodalmi márka 117.51.

A *déli tőzsdén* az árfolyamok még jobban megszilárdultak. — Jegyeznek: Osztrák hitelrészvény 675.—, magyar hitelbank 682.—, Länderbank 414.50, unionbank 540.—, anglo-bank 270.—, bankegyesület 471.50, közuti vasut 280.—, osztrák-magyar államvasut 674.—, déli vasut 108.25, elbavölgyi vasut 473.—, észak-nyugati vasut 463.—, török dohányrészvények 292.50, alpesi bányatársaság 443.—, rimamurányi részvények 480.—, prágai vasmü 1595.—, májusi járadék 98.50, magyar koronajáradék 93.70, török sorsjegyek 106.25, német birodalmi márka 117.55.

A délutáni magánforgalomban a déli tőzsde zárlata után maradt: Osztrák hitelrészvény 672.25, magyar hitelrészvény 684.—, angol-osztrák bank 271.—, bankegyesület 472.—, union-bank 541.50, Länderbank 415.50, osztrák-magyar államvasut 670.75, déli vasut 108.50, elbavölgyi vasut 427.50, északnyugoti vasut 463.—, dohányrészvény 292.50, rimamurányi vasmü 478.—, alpesi bányarészvények 438.—, májusi járadék 98.50, magyar koronajáradék 93.70, török sorsjegyek 105.75, német birodalmi márka 117.52. Tartott.

Bécs, febr. 11. (*Magyar értékek zárlata.*) 4·2%-os aranyjáradék 118.25, tiszai és szegedi kölcsönsorsjegy 141.—, magyar vasuti kölcsön ezüstben 100.60, magyar kel. vasut áll. kötvény 119.—, magyar leszámitoló- és váltób.-részvény 422.—, magyar kereskedelmi bank —.—, magyar koronajáred 95.70, 4%-os magy. földtehermentesitési kötv. 92.80, magyar hitelbank-részvények 689.—, magyar nyeremény-k.-sorsjegy 166.50, kassa-oderbergi vasut-r. 358.—, rimamurányi vasmü 476.50 magyar czukoripar —.—.

Bécs, febr. 11. (*Osztrák értékek zárlata.*) 4·2%-os papir-járadék 98.50, 4%-os osztrák aranyjáradék 118.20, 1860. sorsjegy 136.50, osztrák hitelsorsjegy 389.—, angol-osztrák bank 270.50, bécsi Bankverein 470.50, osztrák-magyar bank 1688, déli vasut részvény 108.50, dunagőzhajózási társulat 755.—, dohányrészveny 292.50, cs. és kir. vert arany 11.33, német bankváltók 117.45, 4·2%-os ezüstjáradék 98.40, osztrák koronajáradék 98.20, 1864. sorsjegy 200.—, osztrák hitelintézeti részvény 672.50, union-bankrészvény 541.—, osztrák Länderbank 416.—, osztrák-magyar államvasut 671.—, elbavölgyi vasut 471.—, alpesi részvények 438.50, 20 frankos arany 19.13, londoni váltóar 240.65, bécsi tramway Litt. A. 278.—, Litt. B. 275.—, Lipótkohó 370.—. Szilárd.

BÉCSI GABONATŐZSDE.

Bécs, febr. 11. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) A határidőüzlet irányzatában a szilárdság növekedett s a forgalom valamivel élénkebb volt, mert a télies időjárás következtében a hajóközlekedés megkezdése bizonytalan lett. — Köttettek: Buza tavaszra 7.76—7.78, buza május—juniusra 7.87—7.88, buza őszre 7.94, rozs tavaszra 7.79, zab tavaszra 6.62.—6.64, tengeri május—juniusra 5.46—5.49, repcze augusztus—szeptemberre 12.95—13.05 koronán jegyeztetett. A készáruk piaczán részvétlenség következtében majdnem semmi üzlet sem volt, de az irányzat szilárd maradt. Zárlatkor buza tavaszra 7.79, zab tavaszra 6.68, tengeri május—juniusra 5.50 korona.

A *szesz* ára ma ismét alább szállt. Eladtak 300 hektoliter kontingentált szeszt azonnali átvételre 39.60 koronáért s maradt 39.40 k. pénz és 39.80 k. áru.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTŐZSDÉK.

Berlin, febr. 11. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) A vasipar foglalkoztatásáról szóló kedvező felsősziléziai jelentések jól hatottak a kohórészvényekre. Ugy a Laura-részvények, mint a bochumiak és dortmundiak emelkedtek. Kőszénrészvények mérsékelt forgalom mellett jól tartották magukat. Spekulativ bankrészvények véleményes vásárlásokra nagyobb részt emelkedtek. Járadékok szilárdak nyugodt forgalom mellett. Vasutak közül dortmund-gronaui, Northern Pacific és transzváli vasuti részvények nagyon nyomottak voltak, egyébként mérsékelt ingadozás konstatálható. A forgalom általában korlátolt volt. A második tőzsdeórában a készpiaczon, az iparértékek, arany és bankértékek bágyadtsága következtében nem jelentéktelen hanyatlás állott be. Magánleszámitolási kamatláb 3%.

Zárlatkor jegyeztetik 4·2%-os papir járadék 98.50, 4%-os osztrák aranyjáradék 100.75, elbavölgyi vasut —.—, magyar koronajáradék 94.60, osztrák-magyar államvasut 143.60, kassa-oderbergi vasut —.—, bécsi váltóár 85.05, magyar vasuti beruházási kölcsön 102.25, alpesi bányarészvény —.—, Disconto Commandit 182.10, általános villamossági Edison 209.—, gelsenkircheni 172.75, Laura-kohó 198.—, 4·2%-os ezüstjáradék 98.75, 4%-os magyar aranyjáradék 99.36, osztrák hitelrészvény 212.10, déli vasut 25.75, Károly Lajos-vasut 101.75, orosz bankjegyek 216.30, 4% uj orosz kölcsön 96.50, török dohányrészvény —.—, olasz járadék 96.10, magyar hitelbank —.—, Dynamit Trust 155.50, Harpeni 168.75. Gyenge.

Berlin, febr. 11. (Esti tőzsde.) Osztrák hitelrészvény 211.90, déli vasut 25.75, osztrák-magyar államvasut 143.60. Bágyadt.

Frankfurt, febr. 11. (Esti tőzsde.) Osztrák hitelrészvény 211.50, déli vasut 25.80, Disconto-Commandit 181.75, berlini Handelsgesellschaft 152.50, Harpeni 1678.0, Laura-kohó 197.—, magyar aranyjáradék —.—, osztrák aranyjáradék —.—, osztrák-magyar államvasut —.—, német bank 206.—, drezdai bank 149.60, gelsenkircheni —.—, Hibernia 179.30, olasz járadék 96.10, magyar koronajáradék —.—, osztrák ezüstjáradék —.—. Határozatlan.

Hamburg, febr. 11. (Utótőzsde.) Osztrák hitelrészvény 211.60. Nyugodt.

Hamburg, febr. 11. (Zárlat.) 4·2% ezüstjáradék 98.90, 1860. sorsjegy 136.50, osztrák déli vasut 25.50, 4%-os osztrák aranyjáradék 100.30, osztrák hitelrészvény 211.75, osztrák-magyar államvasut 143.75, olasz járadék 96.—, 4% magyar aranyjáradék 99.60. Nyugodt.

Páris, febr 11. (Az *Egyetértés* tudósitójanak távirata.) *3 óra 40 perczkor záródnak*: Osztrák-magyar államvasut 718.—, 4%-os osztrák aranyjáradék 101.50, osztrák Länderbank 460.—, 3%-os franczia járadék 102.37, ottomán-bank 553.—, 3½%-os franczia járadék 103.02, alpesi bányarészvények —.—, déli vasut 142.—, 4%-os magyar aranyjáradék —.—, párisi bankrészvény 1065, olasz járadék 95.30, franczia törlesztési járadék 100.50, osztrák földhitelint. részv. —.—, török dohányrészvény 319.—. Szilárd.

London, febr. 11. (Megnyitás.) Angol consol 97.

London, febr. 11. (Zárlat.) 2¾%-os angol consolok 97.—, spanyol járadék 70⅞, négyszázalékos magyar aranyjáradék 98½, 4%-os rupia 63⅝, leszámitolási kamatláb 3⅞, bécsi váltóár —.—, déli vasut 5½, olasz járadék 94½, négyszázalékos osztrák aranyjáradék —.—, Canada Pacific vasut 93½, ezüst 28⅛. Nyugodt.

KÜLFÖLDI ÁRUTŐZSDÉK.

New-York, febr. 11. (Zárlat.) *Gyapot*: Newyorkban helyben 9⅝ (9¾ tegnap), gyapot márczirsra 9.25 (9.32), gyapot májusra 9.21 (9.29), gyapot New-Orleansban helyben 9⁵⁄₁₆ (9⁵⁄₁₆). — *Petroleum*: Stand White Newyorkban 7.80 (7.80), petroleum Stand White Philadelphiában 7.75 (7.75), petroleum Rafined in Cases 8.85 (8.85), petroleum Credit Balances at Oil City 125 (125). — *Zsir*: Western steamt 7.80 (7.80) zsir Rohe és Brothers 7.95 (7.90). — *Tengeri* irányzata: szilárd. Tengeri februárra —.— (—.—), tengeri májusra 45¼.— (44¾), tengeri juliusra 44⅜ (44.—). — *Buza* irányzata: ingadozó. Piros őszi buza helyben 80½ (80⅛), buza februárra —.— (—.—), buza márcziusra 79¼ (78¾), buza májusra 79¾ (79⅜), — buza juliusra 79⅜ (79⅛). Gabona szállitási dija Liverpoolba 1⅝ (1⅝). — *Kávé* fair Rio 7. sz. 7.— (7.—), kávé februárra 5.50 (5.50) kávé májusra 5.60 (5.60). — *Liszt* Spring Wheat clears 2.75 (2.75). — *Czukor* 3¾ (3¾). — *Ón* 26.35 (26.30). — *Réz* 17.— (17.—).

Chikago, febr. 11. (*Zárlat.*) *Buza* irányzata: ingadozó. Buza februárra 73.— (72½), buza májusra 75¼ (74⅝). — *Tengeri* irányzata: szilárd. Tengeri februárra 38.— (37.—). — *Zsir* februárra 7.45 (7.42), májusra 7.52 (7.55). — *Szalonna* short clear 7.25 (7.25). — *Sertéshus* februárra 13.92 (13.82).

Berlin, febr. 11. Buza májusra 160.25, juliusra 162.25, gyengült; rozs májusra 142.75, juliusra 142.75, nyugodt; zab májusra 136.75, juliusra 135.75, nyugodt; tengeri májusra 106.75, juliusra 106.75, csöndes; olaj májusra 56.40, juliusra 50.75, javult; szesz 70-es helyben 44.20.

Boroszló, febr. 11. Buza helyben 15.50, sárga buza helyben 15.40, rozs helyben 14.50, zab helyben 13.20, repcze helyben 25.60, tengeri 100 kilonkint 13.20.

Köln, febr. 11. Olaj 64.50.

Páris, febr. 11. *Buza* folyó hóra 19.20, márcziusra 19.65, 4 első hóra 20.05, márcziustól négy hóra 20.40, állandó; *rozs* folyó hóra 15.—, márcziusra 15.—, 4 első hóra 15.50, márcziustól négy hóra 15.50, nyugodt; *liszt* fleur de Paris folyó hóra 24.55, márcziusra 24.85, 4 első hóra 25.50, márcziustól 4 hóra 26.15, állandó; *repczeolaj* folyó hóra 61.50, márcziusra 61.75, négy első hóra 62.75, márczius—áprilisra 58.50, szilárd; *szesz* folyó hóra 30.75, márcziusra 31.—, négy első hóra 31.25, májustól négy hóra 31.75, renyhe; *nyers czukor* folyó hóra 24.—, márcziusra 24.25, márcziustól négy hóra —.—, májustól négy hóra —.—, nyugodt; *fehér czukor* folyó hóra 27.25, februárra 27⅞, márcziustól 4 hóra 28⅛, májustól négy hóra 28⅝, renyhe; *finomitott czukor* folyó hóra 102.—, februárra 102.50. Idő: köd.

London, febr. 11. (*Gabonapiacz.*) Az irányzat általában renyhe. Buza és tengeri 3—3 p.-vel, vidéki piaczok általában 6 p.-vel alacsonyabbak. Városi liszt 21—26 sh. Repczeolaj 27 sh. Tengeri 22 sh. 3 p. Behozatal: buza 70.000, árpa 3000, zab 210.000 q. Az idő nedves.

ÜZLETI TUDÓSITÁSOK.

A központi vásárcsarnok árai. (*Magánjelentés.*) A mai forgalom igen gyönge volt s az élelmiczikkek ára csökkent. Igen olcsó volt a vidékről fölküldött hizott lud, melynek kilóját 104 fillérért adták, a hizott pulyka kilója 108 fillérbe került. A marhahus eleje 104 fillér, hatulját 112 fillérér, rostélyost 120 fillér, vesepecsenyét 150 fillérért mérték a huskereskedők legalább 5 kilós vételeknél. A rántani való csirke párja 180 fillér, sütni való tyuk darabja 130 fillér, kappan 240 fillér. Tojásból 30 darabot olvastak 2 koronáért.

Bécsi vágómarhavásár.

Bécs (St. Marx), febr. 11. (Az *Egyetértés* tud. távirata.) A mai vásárra felhajtottak: 2773 darab magyar, 886 drb galicziai, 47 bukovinai és 693 drb német, összesen 4399 darab vágómarhát. Noha a felhajtás kisebb volt a mult hetinél, a tulajdonosok az üzlet kezdetén mégis csak nehezen tudtak elsőrendü és jó középszerü árujukért jobb árakat elérni. Ugyanezt mondhatni a bikavásárról is. Igen jó árut élénken kerestek, jobban is fizették; a többinek általában nehézkes kelete volt. — Jegyeznek: elsőrendü magyar hizott ökrök 70—73 k., másodrendüek 58—68 korona, harmadrendüek 50—57 k., galicziai elsőrendü hizott ökrök 70—76 k., másodrendüek 60—69 k., harmadrendüek 50—58 k., elsőrendü német hizott ökrök 80—85 k., másodrendüek 70—79 k., harmadrendüek 58—69 k., silányabb hizott és parasztökrök 46—54 k., bikák és tehenek 40—65 k., 100 kilónkint élősulyban, fogyasztási adó nélkül.

Felelős szerkesztő: Dienes Márton.

Tulajdonos és kiadó:

„Egyetértés“ Hirlapkiadó, Irod. és Nyomda-Részv.-társaság.

Igazgató: Erdős Armand.

Napirend 1901. február 12.

Naptár: Kedd, február 12. — Róm. kath. Eulália sz. — Prot.: Eulália. — Görög-orosz (jan. 30.) Három püs. — Zsidó: Scheb. 23. — Nap kél: 6 óra 56 perczkor reggel, nyugszik: 5 óra 2 perczkor este. — Hold kél: 1 óra 24 perczkor délelőtt nyugszik: 10 óra 32 perczkor délelőtt.
A földmivelési miniszter fogad d. u. 5 órakor.
A budapesti kereskedelmi- és iparkamara teljes ülése délután 4 órakor.
A természettudományi társaság első felolvasó ülése este 6 órakor az iparegyesületben (uj-utcza 7.)
Az országos iparegyesület összes szakosztályának ülése d. u. 5 órakor az egyesület helyiségében. (IV. ker. Uj-uteza 4. szám. I. em.)
Az Otthon választmányi ülése.
A kenyérbál a vigadó összes termeiben.
Nemzeti muzeum: Régiségtár d. e. 9 órától d. u. 1 óráig. Többi tárai megtekinthetők 1 kor. belépődij mellett.
Technológiai iparmuzeum nyitva d. e. 9 órától 1-ig d. u. 1 től 5-ig.
Muzeumi könyvtár nyitva d. e. 9—1-ig.
Az iparmüvészeti muzeum könyvtára nyitva d. e. 10 órától 12-ig, d. u. fél 7-től fél 9-óráig.
Akadémiai könyvtár nyitva d. u. 3—8-ig.
Egyetemi füvészkert (az üllői-uton) nyitva d. e. 8—12-ig és d. u. 2—6 óráig.
A „Visszautasitottak Szalonja“ a Klotild-palotában reggel 9 órától este 9-ig. Belépődij 50 fillér.
Hoffmann-kiállitás a mücsarnokban d. e. 9 órától d. u. 5-ig. Belépődij 40 fillér.
A nemzeti szalon kiállitása délelőtt 9 órától este 9-ig.
Egyetemi könyvtár nyitva d. e. 9—12-ig és d. u. 3—8-ig.
Közlekedési muzeum a városligetben d. e. 9—12-ig.
Az uj m. kir. földtani-intézet muzeuma (Stefánia-ut 14.) megtekinthető dijtalanul 10 órától 1-ig.
A városligeti müesarnokban állandó képvásárlás. Nyitva délelőtt 9 órától, esti 6 óráig.
Iparmüvészeti muzeum és az iparmüvészeti társulat állandó bazárja az üllői-uton hétfő és pentek kivételével naponkint 9—1-ig.
Állatkert nyitva egész nap. Belépti dij 30 kr.
Deák-mauzoleum a kerepesi-uti temetőben nyitva d. u. 3 órától 5-ig.
A m. kir. központi statisztikai hivatal nyilvános könyvtára és térkép-gyüjteménye nyitva 10—1-ig.
Szabadalmi levéltár (Erzsébet-körut 19.) nyitva 9—1.
Magyar kir. kereskedelmi muzeum: *Igazgatóság* VI. váczi-körut 32. szám. Hivatalos órák 9—2-ig. *Tudakozó osztály és kereskedelmi szakkönyvtár és keleti mintatár* ugyanott. Hivatalos órák 9—12 és 3—6-ig. — *A haza, termékek állandó kiállitása, a kereskedelemtörténeti gyüjtemény és háziipari kiállitás* (melyben az üzletvezetőség utasitásokat is eszközöl) a városligeti iparcsarnokban Nyitva: 9—12-ig, d. u. 2-ig. — A *külföldi kirendeltségek* központi üzletvezetősége (magyar kereskedelmi részvénytársaság) V., váczi-körut 32.

IDEGENEK NÉVSORA.

Nádor szálloda. Luskandl A., Hoffer M. Gracz. — Marton Gy. Zágráb — Rákóczy M. R.-Almás. — Leitner A. Szeged. — Schubert V. Z.-Egerszeg. — Rosenberg A. Félegyháza. — Siklósy Ö. G.-Berzencze. Windisch J. Segesvár. — Skultéti Gy. Székesfehérvár. — Szabó E. Temesvár. — Weiner L. Karansebes. — Endredy A. Szentes. — Tury P. Zombor. — Vécsey K. Kassa. — Leitner A. Eger. — Simon F. Győr.

Hungaria szálloda. Főhg. József F. és kis Debreczen. — Gróf Villers H. és kis. Páris. — Gróf Pallavicini A.-né és kis. A.-Szemek. Gróf Salm R. Klattau. — Báró Hellebrandt B.-né családja és kis. Eger. Báró Koenigswarter H. és kis. Nagyvárad. — Delhaye F. Brüssel. Bonnet C. Konstantinapoly. — Luczenbacher N. Petteni. — Prónay A. Kassa. Fribradny H. Lemberg. — Hanitz W. Stettin. — Ihm W. Kassa. Rátkay L. Dunaföldvár. — Dr. Bantlin A. Perecseny. — Lebach C. Elberfeld. Sauter O. Páris. — Purds F. New-York. — Gröb B. Kikinda. — Dessauer M. Frankfurt. — Geetz E. Berlin. — Erecsény E. Esztergom. — Korff E. Berlin. — Dr. Mittler M. Arad. — Mandel D. Nyiregyháza. — Kranner H. Gracz. — Orosz A. Eger. — Wood H. Linkoln. — Weitzer J. Grácz. Halpern M. Stanislau. — White F. Hatzfeld. — Bacherer R. Pforzheim. Kahn L. Stuttgart. — Misrachi A., Davies M. Paris. Delune L. Brüssel. Pamer J. Berlin. — Prémolières A. Genf. — Kahn L. Stuttgart. Löwensohn H. Látrány.

Pannonia szálloda. Hegedüs S. Debreczen. — Báró Kemény P. M.-Tehát. — Dr. Kek L. Apatin. Keppich M. Karánsebes. — Coasa N. Jassy. — Hegyey E. Körmend. — Hajós I. N.-Bavom. — Hennel K. Sari. Hehle A. Berlin. — Marzso G.-né Bécs. — Dryander L. Gloggnitz. Stern H. Árad. — Jurenak L. P.-Tenyo. — Schilhan Gy. Kalmancza. Diosy L.-né Nagyvárad. — Bartalos L., Senessy K. Pápa. — Kéry K.-né Kapuvár. Dr. Büke L. B.-Csaba. — Finitzer F. Bátorkesz. — Herdy V. Késmárk. Dus J. Kistapolcsány.

Orient szálló. Dr. Nagy E. Orosháza. — Dr. Ajkai E. O.-Asszonyfa. Perjessy L. Versetz. — Polzovicz J.-né Félegyháza. — Keller Gy. B.-Novi. Vilaghy E. Komárom. — Horváth G. Erzsébetváros. — Baráth E. Pozsony. — Motis J. Brassó. — Kinári J. Marczali. — Huber J. Fiume. — Szlopovszky K. Acsa. — Habffy F. Marczali. — Schreiner J. Sopron. Kovács J. Szabadka. — Mazalka M. Kassa. — Pintér D. Csongrád. — Berger M. Pécs. — Fischer Gy. Szeged. — Huszár Gy. Szt.-Gotthárd. Pfeifer G. Zsámbék. — Strassburg E. Vadkert. — Gribóczky J. Bereszna. Kózer B. Tövis. — Böllmann A. Kassa.

SZINHÁZAK és MULATSÁGOK.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Évi bérlet 21. Havi bérl. 5.

Budapest, 1901 febr. 12-én.

Tannhäuser és a wartburgi dalnok-verseny.

Regényes opera 3 felv. Szövegét és zenéjét irta Wagner R. Ford. id. Ábrányi Kornél.

Személyek:

Hermann	Ney D.
Erzsébet	Dióssyné
Tannhäuser	Broulik
Wolfram	Beck
Walter	Kertész
Biterolf	Várady
Henrik	Kiss B.
Reimar	Kornai
Vénus	Kaczér
Pásztorfiu	Berts

Kezdete 7 órakor.

NEMZETI SZINHÁZ.

Évi bérlet 30.

Budapest, 1901 febr. 12-én.

Rablélek.

Szinmü 3 felvonásban. Irta Ferenczy Ferencz.

Személyek:

Szentmiklósy	Vizváriné
Fábián	P. Márkus
Mariska	Ligeti
Anna	Györgyné
Csathó	Beregi
Téry	Náday B.
Kiss	Rózsahegyi
Jónás	Cabányi

Utána:

Őszi napsugár.

Vigj. 1 felv. Irta Meilhac és Halévy. Ford. Kuliffay Ede.

Személyek:

Briqueville	Ujházy
Noel	Dezső
Lebretonné	Györgyné
Adrienne	Alszegi

Kezdete 7½ órakor.

NÉPSZINHÁZ.

Budapest, 1901 febr. 12-én.

A czigánybáró.

Nagy operette 4 felv. Jókai után irta Schnitzer I. Németből ford. Gerő K. és Radó A. Zenéjét szerzette Strauss J.

Személyek:

Zsupán	Németh
Arzena	Harmath
Mirabella	Krecsányi
Ottokár	Raskó
Carnero	Tollagi
Barinkay	Konedich
Czipra	Margó
Szaffi	Hegyi
Gábordiák	Kiss
Minna	Nyiri
Pali	Ujvári
Józsi	Delli
Ferkó	Kovács
Mihály	Parányi
Polgármester	Lejtényi
Egy hirnök	Kalocsai
Katrina	Galambos
Irma	Miklósi

Kezdete 7 órakor.

MAGYAR SZINHÁZ.

Budapest 1901 febr. 12-én.

Szulamit.

Zsidó daljáték 4 felv. Kövessy Albert átdolgozásából irták Beöthy L. és Makai E. Zenéjét összeállította és részben szerzette: Donáth Ede.

Személyek:

Monaóh	Mátrai
Szulamit	Sotér
Áron	Erdős
Abigail	Dóri
Absolon	Odry
Cingitang	Kardos
Beliezár	Bessenyey
Avidonó	Gireth
Jeremiás	Palásthy
Cipora	Gombaszögi

Kezdete 7½ órakor.

VÍG-SZINHÁZ.

Budapest, 1901 febr. 12-én.

Ocskay brigadéros.

Szinmü prológussal, 4 felv. Irta: Herczeg Ferencz.

Személyek:

Ocskay L.	Fenyvesi
Tisza I.	Csillag
Tisza J.	Nógrády
Pyber	Hegedüs
Czoróczi	Kazaliczky
Jávorka	Góth
Dili	T. Delli
A palócz	Szerémi
Udvari kamarás	Bárdi
Szörényi	Gál
Tarics	Bihari
Ocskay S.	Tapolczai
Czeglédi	Gyöngyi
Hamza	Szatmáry
Krupics	Rónaszéki
Málcsik	Nánási
Königsegg	Balassa
Papes	Vendrei
Dudás	Gyöngyi

Kezdete 7½ órakor.

Uránia

Magyar tudományos szinház

Budapest, 1901 febr 12 én.

Amerika.

Kezdete ½8 órakor.

Szinházi játékrendek.

A m. kir. operaház müsora: *Szerdán* Nincs előadás. *Csütörtökön* Mignon. *Pénteken* Don Pasquale (először). Coppélia. *Szombaton* Jurista-bál. *Vasárnap* Don Pasquale (másodszor.) — Zulejka.

A nemzeti szinház müsora: *Szerdán* Hófehérke. *Csütörtökön* A bölcső. — A medve. *Pénteken* A peleskei nótárius. *Szombaton* Stuart Mária. *Vasárnap* d. u. Troliusz és Kresszida, este Rablélek. — A medve.

A várszinház müsor: *Csütörtökön* Medea. *Szombaton* Pont-Biquet család.

A vigszinház müsora: *Szerdán, Csütörtökön,* és *Pénteken* Ocskay brigadéros. *Szombaton* jótékonyczélu előadás a budapesti épitőiparosok segélyegylete javára: A szálka. Hangverseny. — A királyné apródja. *Vasárnap* d. u. A titkos rendőr, este Ocskay brigadéros.

A magyar szinház müsora: *Szerdán, Csütörtökön, Pénteken* és *Szombaton* A Postás fiu. *Vasárnap* d. u. A Gyurkovics leányok, este A postás fiu.

A népszinház müsora: *Szerdán* A modell. *Csütörtökön* Nebántsvirág. *Pénteken* A modell. *Szombaton* Szép Heléna. *Vasárnap* d. u. Náni, este A modell.

Uránia szinház müsora: Egész héten át Amerika.

Somossy-Mulató.

Albrecht Ferencz igazgató.

Pénztárnyitás 7 órakor. Kezdete fél 8 órakor.

A februári müsornak halatlan sikere.

Schelby, az eredeti kitörő király. **Az 5 Lorrisons** angol szépségek. **Mlle Foscolo** „La poupe parisienne", a párisi scala szinház tagja. **Reybaud-Fleury csoport** franczia tánczhármas. **Les Soeurs Berrie** átváltozó női zene hármas. **Mirzl von Wenzl**, a legbrillánsabb tiroli énekesnő. **The Otinos** komikus excentrique. **Wargraph** a legutóbbi transzváli és khinai események élethű bemutatása. **Käthe és József Ármin** realisztikus és humorisztikus szinházi parodisták.

Baumann Károly mint Fregoli parodista.

Brand kapitány leányai.

Daljáték 1 felv. **Ármin Józseftől.** Zenéje **Schindlertől.**

Ugymint az összes különlegességek.

Szombaton, február 16-án, az I-ső nagy secessiós álarczosbál, meglepő ujdonságokkal.

Jegyek kaphatok a Mulató nappali pénztárnál 9—1 óráig és délután 3-tól estig, ugymint Weisz A. nagy tőzsde Károly-körut 26., Tözsde Andrássy-ut 38. és 26. szám alatt egész napon át.

HUNGARIA SZÁLLODA

Ma este az étteremben **Berkes Béla** ismert s kedvelt zenekara játszik. **Kezdete 8 órakor.** 1080

FOLIES CAPRICE

3 Ujdonság!!! Ma 3 Ujdonság!!!

11 órakor:

„Gebrüder Zifferblatt"

Posse von Leitner.

Personen:

Oblatt, Naschitz — Provinz Kaufleute	Schönberg, Roth
Rosa Zifferblatt, Fanny Zifferblatt — Schwägerinen	Ferenczy, Schindler
Salome Zwetschkenstiel, Hebamme u. Masseuse	Weisz
Szabadvári, Vöröshàzi — Gigerln	Steinchardt, Ormai
Gerichts-Executor	Pfeiffer
Gerichtlicher Schätzmeister	Peterdi
Kathi, Dienstmädchen	Bayer
Der Milchmann	Echten
Ein Fiaker	Juhász
Ein Geschäftsdiener	Jaulusz

Spielt im Hause Zifferblatt.

10 órakor:

„Fogat fogért".

Eredeti magyar bohózat. Irta egy **fogász.** Rendező **Rott S.**

9 órakor:

Umgekehrt heist auch gefahren.

Posse.

„Trio Arcella."

Phenomenális!! Szenzácziós!!

A remek télikertben

reggel 5 óráig czigányzenekar játszik.

Csütörtökön, február 14-én a Royal szálló termében

Barbi Alice

4-ik és utolsó dalestélye.

Jegyek a „**Harmonia**" zenemü- és zongorakereskedésben, Váczi-utcza 20. sz. kaphatók. 40625

Czukorbetegek,

hizásnak indulók, valamint

csuzos betegek és vérszegénység-ben szenvedők részére késziti az orvosi szaktekintélyek által elismert és külföldön annyira elterjedt

Glasner-féle ALEURONAT KENYERET,
Glasner-féle ALEURONAT KÉTSZERSÜLT,
Glasner-féle ALEURONAT BISCUIT-ET,
Glasner-féle MANDULA-KENYERET,
Glasner-féle GRAHAM-KENYER,
Glasner-féle KARLSBADI KÉTSZERSÜLT,

GLASNER MIKSA

csász. és kir. udv. szállitó 40054

BUDAPESTEN, gyár és főüzlet Király-utcza 56. szám.

Az Aleuronat készitmények naponta frissen kaphatók.

Tavaszi táncz-tanfolyam megnyitás.

Van szerencsém a nagyérdemü közönséget értesiteni, hogy ezidén is május 1-ig tartó

tavaszi tánczoktatást

létesitek, ezáltal mindazoknak, kik a téli idény alatt rossz időjárás, távoli lakás vagy bármi egyéb okból akadályozva voltak tánczoktatásban részesülni, alkalmat nyujtván az összes divatos tánczokat a legkönnyebb tánctan módszer szerint alaposan elsajátitani.

Egyetemi hallgatók és hivatalnokok kedvezményben részesülnek.

Tanitványok mindennap d. u. 5. órától kezdve felvétetnek

Mély alázattal
Wilschinszky Sándor
tánczatnitó
VII., Wesselényi-utcza 17. sz.

40603

ÉRDI ZSIGMOND

okl. épitészmérnök és vállalkozó müszaki irodája

Csömöri-ut 19. sz. és Ercsi (Fehérmegye).

Elvállal mindennemü, különösen mezőgazdasági és ipari épitkezések terveinek és költségvetésének elkészitését, valamint parczellázások, fölmérések, kisajátitások és egyéb müszaki munkák elvégzését. Ugyanott a hatóságilag engedélyezett

szabadalmakat értékesitő ügynökség

vesz jó szabadalmakat, ügyes találmányokra előlegezi a szabadalmaztatási költségeket és életképes eszméket financziróz. Hivatalos órák: 9—1-ig. Vidékieknek két korona beküldése ellenében megfelelő értékü kimeritő válasz adatik. 40491

Vizállás, 1901 február 11-én.

	Czentiméter			Czentiméter
Inn:			**Béga:**	
Schärding	+ 11		Kiszető	+ 112 < 10
Duna:			Temesvár	
Passau	+ 93 < 1		N.-Becskerek	+ 88 < 10
Linz	— 170 < 7		**Tisza:**	
Bécs	— 153 < 5		M.-Sziget	+ 45
Pozsony	+ 63 < 4		Tekenáza	+ 60 < 20
Komárom	+ 154 > 4		Tisza-Ujlak	+ 86 < 8
Budapest	+ 124 < 18		V.-Námeny	+ 2?3 1?2
D.-Földvár			Záhony (Csap)	+ 184 > ?4
Mohács	+ 276 < 16		Tokaj	+ 310 > 52
Gombos	+ 257 > 3		Tisza-Füred	+ 25? > 6?
Ujvidék	+ 202 > 6		Szolnok	+ 148 > 18
Zimony	+ 303 > 12		Csongrád	+ 120 > 22
Pancsova	+ 2?8 > 1		Szeged	+ 197 > 2
Drenkova	+ 159 > 1		Török-Becse	+ 132 14
Orsova	+ 330 > 4		Titel	+ 249 > 12
Vág:			**Körös:**	
Szered	+ 68 < 18		Sebes:N-Várad	+ 26 < 9
Rába:			Fekete: Tenke	+ 6? < 12
Győr	+ 173 < 13		Fehér: B.-Jenő	+ 108 62
Dráva:			Kettős: Bék-s.	+ 410 32
Zákány	+ 36 < 14		Hármas:Gyoma	+ 466 < 20
Barcs	+ 21 < 4		**Maros:**	
Eszék	+ 156 < 16		Arad	— 98 < 9
Száva:			Makó	+ 100 < 3
Sziszek	+ 330 < 10			
Mitrovicza	+ 502 7			

Jegyek magyarázata: + null fölött, — null alatt, > árada < apadat.

Időjárás.

A m. kir. meteorologiai központi intézet távirati jelentése 1901 febr. 11-én reggel 7 órakor.

Állomások	Légnyomás mm. 700+	A hőmérséklet Celsius szerint	Szél iránya és ereje	Felhőzet	Csapadék mm.	Hőmérsék maximum	Hőmérsék minimum
Akna-Szlatina	64·5	— 14.5	W 2	0	1	—1	—17
Szatmar	—	—	—	—	—	—	—
Eger	66·2	— 7.2	NE 2	6	—	—1	—9
Ungvár	65·4	— 10.4	NE 3	2	—	2	—10
Késmárk	66·3	— 10.3	S 1	0	1	—	—
Árvaváralja	—	—	—	—	—	—	—
Selmeczbánya	65·9	— 9.4	NW 3	0	—	—2	—9
Budapest	65·0	— 2.6	NW 1	0	—	3	—2
Ó-Gyalla	66·3	— 6.2	— 0	0	—	2	—5
Magyar-Óvár	66·3	— 4.8	NW 1	3	—	2	—5
Sopron	66·3	— 6.0	S 4	2	ny	3	—6
Hereny	—	— 2.3	—	4	—	6	—2
Keszthely	66·6	— 3.2	S 2	3	—	4	—1
Pécs	67·1	— 0.1	E 2	4	—	5	0
Eszék	67·5	+ 0·0	N 1	4	—	8	—1
Zágráb	67·4	— 1.0	E 1	4	—	3	—2
Károlyváros	63·4	— 4.0	— 0	4	—	1	—7
Fiume	66·2	+ 1.8	NW 1	0	—	10	0
Cirkvenica	—	—	—	—	—	—	—
Debreczen	67·1	— 7.4	NE 1	9	—	2	—3
Kis-Kartal	66·1	— 7.9	NNE 1	0	—	3	—3
Szolnok	66·1	— 6.6	S 2	2	—	2	—4
Szeged	66·6	— 4.6	NW 1	4	—	3	—6
Arad	67·1	— 3.0	NW 4	1	—	2	—3
Zsombolya	66·9	— 4.2	N 1	0	—	4	—3
Temesvár	66·2	— 2.4	NE 2	1	—	2	5
Versecz	66·1	— 4.0	— 0	0	—	1	4
Drenkova	—	—	—	—	—	—	—
Nagy-Várad	66·6	— 7.3	NE 2	0	—	2	—3
Kolozsvár	—	—	—	—	—	—	—
Nagy-Szeben	66·4	— 3.3	NW 2	*	—	4	—4
Bécs	65·5	— 2.4	W 3		—	2	—4
Salzburg	66·2	— 5.0	NW 2	*	—	1	—2
Klagenfurt	69·8	— 12.0	NW 1	≡	—	—3	—17
Póla	63·8	+ 2.8	N 2	6	—	5	1
Lesina	63·1	+ 5.6	NNE 2	0	—	10	5
Hamburg	63·7	— 4.0	NNW 4	●	—	—	—
Berlin	61·2	— 3.3	WWN 2		ny	—	—
Zürich	66·7	— 3.0	— 0		—	—	—
Biarritz	69·7	— 1.1	E 2	0	—	—	—
Nizza	—	—	—	—	—	—	—
Páris	70·4	— 1.2	S 2	4	—	—	—
Christiansund	62·5	— 1.6	ESE 2	4	—	—	—
Stockholm	61·5	— 12.3	WWN 7	*	—	—	—
Szent-Pétervár	—	—	—	—	—	—	—
Varsó	—	—	—	—	—	—	—
Moszkva	—	—	—	—	—	—	—
Kiev	—	—	—	—	—	—	—
Sarajevo	—	— 2.3	NE 1	2	—	4	—2
Sulina	62·9	— 0.3	N 1	4	—	7	—3
Szófia	3·7	— 1.4	NNW 5	4	—	3	—2
Athén	61·1	+ 6.6	— 0	3	12	15	6
Torino	66·5	— 6.3	SW 2	0	—	1	—7
Florencz	66·4	— 1.6	S 2	0	—	2	—2
Róma	64·	+ 1.9	NNE 3	0	—	10	1
Nápoly	62·2	+ 2.9	S 3	0	—	9	2
Brindisi	—	—	—	—	—	—	—
Palermo	64·5	+ 8.0	WWN 3	4	—	15	5
Malta	62·8	+ 11.1	NW 3	1	—	12	9

A szélirányok a őlése: N = észak, E = kelet, S = dél, W nyugot. — **Felhőzet:** 0 = egészen derült, 1 = többnyire derült, 2 = részben felhős, 3 = többnyire borult, 4 egészen borult, ● = eső, * = hó, ≡ = köd ⌐ = zivatar.

A nyugati maximum megtartotta helyzetét, mig az orosz-országi és a balkáni depressziók a kontinens keleti felében erősen sülyesztik a légnyomást.

Az idő Európaszerte változékony és helyenkint csapadékos volt. A hőmérséklet keletről sülyedt.

Nálunk tegnap szórványosan volt csapadék, jobbára csak az ország északkeleti részein. Az idő egyébként változékony volt és élénk északi légáramlás mellett a hőmérséklet erősen sülyedt, ugy, hogy az északi és északkeleti Kárpátokban az éjjel igen kemény fagyok voltak.

A budapesti áru- és értéktőzsde hivatalos árjegyzése

1901. február 11.

Időjárás szép | Vizállás reggel 7 órakor 126 cm. | Hőmérő reggel 7 órakor — 2 C. | Legsulymérő reg. 7 ó. 770 m/m.

A) Árutőzsde.

I. Gabonanemüek. — Árak koronaértékben.

a) Kész áru.

A budapesti áru- és értéktőzsde szokásai szerint készpénzben **50 kilgr.-kint.** — A minőségi suly hektoliterenkint és kilogrammonkint.

Buza	74		75		76		77		78		79		80		81	
tiszavidéki	—.—	—.—	7 25	7.35	7.35	7.50	7.50	7.60	7.55	7 65	7.65	7 80	7 75	7.85	—.—	—.—
" uj	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—
feherm.	—.—	—.—	7.15	7.35	7.35	7.50	7 50	7.60	7.55	7.65	7.65	7.75	7.75	7.80	—.—	—.—
" uj	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—
pestvidéki	—.—	—.—	7.15	7.30	7.25	7.35	7.40	7.50	7 50	7.60	7.55	7 65	7.65	7.75	—.—	—.—
" uj	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—
bánság	7 20	7.25	7 25	7 35	7.35	7.45	7.50	7 60	7.55	7.65	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—
bácskai	7 25	7 35	7 30	7 45	7 45	7 50	7.60	7.70	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—
szerb atm.	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—
román	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—
bolgár	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—

	Minőség	Árfolyam kor.-tól	Árfolyam kor.-ig
Rozs — 50 kg.-kint	Elsőrendü	7.15	7.30
	Középminőségü	7.—	7.10
Árpa — 50 kg.-kint	Takarmány, elsőrendü	6.10	6.20
	" másodrendü	5.90	6.10
	Sörfőzésre tiszavidéki	—.—	—.—
	" felsőmagyarországi	—.—	—.—
	" dunántuli	—.—	—.—
Köles — 50 kg.-kint	—	5.10	5.30
Zab — 50 kg.-kint	Elsőrendü	6.10	6.35
	Középminőségü	5.95	6.10
Tengeri 50 kg.-kint	Belföldi	5.10	5 20
	Román v. bolgar	4.95	5.—
	Cinquantin	5.75	5.95
	Fehér	4 80	5.10
Repcze 50 kg.-kint	Káposzta	—.—	—.—
	Bánsági	—.—	—.—

b) Határidőre.

	Határidő	Pénz korona	Áru korona
Magyar buza 50 kg.-kint	1901 április	7.49	7.50
	" október	7.68	7.69
Buza 50 kg.-kint	1901 szeptember	—.—	—.—
	" október	7.62	7.63
	" junius	—.—	—.—
	1901 április	7 48	7.40
Rozs 50 kg.-kint	1900 október	6.59	6.58
	" május	—.—	—.—
	1901 április	7 36	7.37
Tengeri 50 kg.-kint	1901 julius	5.31	5.32
	" szeptember	—.—	—.—
	1901 május	5.19	5 2?
Zab 50 kg.-kint	1900 október	—.—	—.—
	1901 április	6.29	6.30
	" junius	—.—	—.—
Kap.-repcze 50 kg.-kint	1900 augusztus	12.50	12.60
	" február	—.—	—.—

II. Leszámoló árfolyamok

Buza 50 kg.-kint május	—.—
Rozs 50 kg.-kint május	—.—
Tengeri 50 kg.-kint május	—.—
Zab 50 kg.-kint május	—.—
Árpa	—.—
Kap.-Repcze	—.—

IV. Hajózási fuvardij.

	Honnan	fillér
Duna	Pancsova	52—5
	Ujvidék	44—46
	Bezdán	36—38
	Kalocsa	26—28
	D.-Földvár	25—27
Tisza	Szentes	64—66
	Szeged	59—61
	Zenta	59—61
	Titel	46—48
Száva	Mitrovicz	62—66
Béga	Temesvár	80—84
	N.-Becsk.	58—60

A fuvardij 100 kilogrammonkint a szállitással és a biztositási dijjal értetik. Győrbe a fuvardijtétel 20 fillérrel magasabb.

III. Különféle termenyek.

Ár 100 kilogrammonkint.

		Faj	Pénz korona	Áru korona
Ingyen hordó 50 kg.-kint	Disznózsir	budapesti	55.—	55.50
		vidéki	—.—	—.—
50 kg.-kint	Szalonna	magyar la légenszáritott vidéki	—.—	—.—
		városi légenszáritott, 4 darabos	42 50	44.—
		" " 3 "	45 50	46.—
		füstölt	—.—	—.—
Zsákkal együtt göngyeiltisztasuly helyett. Minőség 600 grammonkint 50 kg.-kint	Szilva	bosznia, 1898 évi, usance-minőség	15.—	15.50
		" " 100 darabos	16.25	16 50
		" " 85	17.—	17.50
		szerbiai, usance-minőség	14 25	14.50
		" 100 darabos	15.50	15.75
		" 85	16 25	16.50
Ingyen hordó 50 kg.-kint	Szilvaiz	szlavoniai 1898	19.25	19 50
		szerbiai 1898	18.—	19.—
50 kg.-kint	Heremag	luczerna magyar, 1899	43.—	48.—
		lóhere aprószemü 1899	48.—	50.—
		" középszerü 1899	55.—	58.—
		" nagyszemü 1899	61.—	65.—

B) Értéktőzsde.

Kamatláb	Értékpapirok	Utolsó árfolyam pénz (100 kor.-kint)	áru
	I. Államadósság.		
	a) Magyar államadósság.		
4 %	Aranyj. 100,500, 1000 ar. frt névért. drbok, adóm. 100 ar. frt = 240 k.	118.—	118.50
4 %	Aranyjáradék, 10.000 ar. frt névért. dbokb. adóm. 10,000 ar. frt = 24.000 k.	—.—	—.—
4 %	Aranyjáradék, adómentes, 100 ar. frt = 240 k.	118.—	118.50
	" " febr. vég.	118.—	118.50
3½%	Koronaértékü járadék, adómentes	84.50	85.—
4 %	" " "	93.70	94.10
4 %	" " " febr. vég.	83 65	83.80
4½%	1876. kel. vas. államk. ar. frtb. 100 ar. frt = 240 k.	119.—	120.—
4½%	1889. államv. aranyk., adóm. 100 ar. frt = 240 k.	121.50	122.50
3 %	1889. évi államvasuti ezüstkölcsön	100.50	101.50
	Államk. vask. czélj. ar. adóm., 10 f. sterl. = 240 k.	83.—	84.—
	1870. nyereményk., 100 frtos drb 100 frt = 200 k.	166.—	168.—
	1870. " 50 " 50 frt = 100 k.	166 —	168.—
4½%	Magyar regale-kárt. kötvény, adómentes	99.30	100.05
4½%	Horvát-szlavon " "	99.—	99.—
4 %	Magyar földtehermentesitési kötvény, adómentes	92.50	94.50
4 %	Horvát-szlavon " " "	93.50	94.50

Kamatláb	Értékpapirok	Utolsó árfolyam pénz (100 kor.-kint)	áru
4 %	Tiszai és szegedi nyeremk. adóm., 100 frt = 200 k.	141.50	142.50
4⁶/₁₀%	Horvát-szlavon jelz. földv. kötv. adólev. 7%	—.—	—.—
	b) Osztrák államadósság.		
4²/₁₀%	Egyesitett járadék papirban február—augusztus	98.25	98.75
4²/₁₀%	" " " május—november	98.25	98.75
4²/₁₀%	Egyesitett járadék ezüstben január—julius	98.10	98.60
4²/₁₀%	" " " április—október	98.10	98.60
4 %	Aranyj., adóm., ar. frtban, 100 ar. frt = 240 k.	118.—	118.50
4 %	Koronaértékü járadék	98.25	98.25
3⁸/₁₀%	Államsorsj. 1854. évb. 250 frt. p. p. = 525 k.	181.—	183.—
4 %	" 1860. " 500 " o. é. = 1000 k.	136.—	137.—
	" 1860. " 100 " " = 200 k.	168.—	168.—
	" 1864. " 100 " " = 200 k.	200.—	202.—
	" 1864. " 50 " " = 100 k.	200.—	202.—
	II. Más kölcsönök.		
6 %	Bolgár államv. zálogkölcsön 100 ar. frt = 240 k.	97.—	98.—
4 %	Bosnyák-herczegovinai orsz. kölcsön 1895. évből	86.—	87.—
4½%	Bosnyák-herczegov. orsz. vasuti kölcs. 1898. évről	94.—	95.—

Kamatláb	Értékpapirok	Utolsó árfolyam pénz (100 kor.-kint)	áru
4½%	Budapest főváros 1890. évi kölcsöne, adómentes	97.—	98.—
4 %	Budapest székes-főváros kölcsöne adómentes	86.—	89 50
4 %	Temes-bégavölgyi rizszab. társ. kölcsöne	92.25	93.25
	III. Záloglevelek és kölcsönkötv.		
	a) Budapesti intézetek kibocsátásai.		
4½%	Belvárosi takarékpénztár r.-t.	98.50	99.50
4½%	Egyesült Bpesti fővárosi takarékpénztár frtban	97.50	98.50
4 %	" " "	92.25	93.25
6 %	Egyes. tégla- és czementgyár r.-t. elsőbbs. k.	102.—	103.—
4½%	Ganz és társa vasönt. s gépgyár r.-t. kölcs. köt.	95.50	96.50
5 %	Kisbirtokosok országos földhitelint. frtban	101 50	102.50
5 %	" " 50½ évre	101.—	101.50
4½%	" " 50½ évre frtban	97.—	98.—
4 %	M. agr.- és járadékbank r.-t. szőlőkötv.	97.—	98.—
4½%	" " járadékjegy visszafiz. 102%	97.—	98.—
4½%	" Záloglevél koronaértékben	98.—	99.—
4½%	Magyar földhitelint. o. é. frtban	99.50	100.—
4 %	" " 41 évre	91.50	92.50
4 %	" " koronaértékben 50 évre	91.50	92.50
3½%	" " koronaértékben 63 évre	81.50	82.—
4 %	" " szabály. és talajjav. frtban	90.50	91.—
4½%	Magyar helyiérd. vasutak kötv. 50½ évre	96.—	97.—
4 %	" " " 60 évre	90.—	91.—
4 %	" " " 50 évre 105%	92.25	93.25
4½%	Magyar jelzáloghitelbank frtban	97.50	98.50
4½%	" " 50 évre	97.50	98.50
4 %	" " frtban	92.—	92.50
4 %	" " 60 évre	90.50	91.50
4½%	" " közs. kötv. 50 évre frtban	97.25	98.25
4½%	" " közs. kötv. 50 évre	97.25	98.25
4 %	" " közs. kötv. 50 évre frtban	92.25	93.25
4 %	" " közs. k. 50 é., vf. 110 frt.	99.—	100.—
3½%	" " k. k. 60 é. 100 frk. = 96 k.	—.—	—.—
4 %	" " nyer.-kötv.	114 —	115 —
4 %	" " osztr. felülb.	116.50	117.5
3 %	" " nyer.-kötv.	103.—	104.50
4½%	Magyar országos közp. takarékpénzt 40 é frtban	97.50	98.50
4½%	" " 50 é.	97.50	98.50
4 %	" "	91.50	92 50
4½%	M. takarékp. közp. jelzálogb. 1, 2, 3, 6, 7, 8. kib.	97.25	98.25
4½%	" " 4., 5. kib.	97.25	98 25
4 %	" "	89 75	90.—
4½%	" " közs. kötv.	97.—	98.—
4 %	" "	91.50	92.—
5 %	Országos központi hitelszövetkezet kötv.	100 —	101.—
4 %	Osztrák-magyar bank 40½ évre frtban	98.75	99.75
4 %	" 50 évre	98.75	99.75
4½%	Pesti hazai első takarékp. közs. kötv. 50 évre	98.25	99.25
4 %	" " " frtban	91.50	92.50
4	" " zálogl. kor. ért.	92.—	93.—
4½%	Pesti m. keresk. bank frtban	97.50	98.50
4 %	" "	92.25	93.25
4½%	" " közs. kötv. 50½ évre	97.50	98.50
4½%	" " közs. k. visszf. 110% frtb	102.—	103.—
4 %	" " közs. k. visszf. 105%	93.—	94.—
	b) Vidéki és külföldi int. kibocsátásai.		
5 %	Albina takarék és hitelintézet	101.—	102.—
5 %	Aradi polgári takarékp. 40 évre	—.—	—.—
5 %	" " 40 é. visszafiz. 110%	—.—	—.—
5½%	" " 40 évre	—.—	—.—
4½%	Aradmegyei takarékpénztár	98.—	99.—
5 %	Bosnyák-herczegovinai szabad. országos bank	—.—	—.—
4½%	Debreczeni első takarékpénztár	96.50	97.—
5 %	Erdélyr. m. jelzáloghitelb. 40 évre	96.50	100.—
4½%	" " 40 évre visszafiz.	98.50	99.50
4½%	Horvát-szlavon országos jelzálogbank	98.75	99.75
4½%	" " közs. kötv.	98.50	99.50
5 %	Nagys b. ált. takp. 31½ é., vissz. 110%	102.—	—.—
5 %	" " 40 évre, vissz. 105%	102.—	—.—
5 %	" " 40 évre, III. kib.	101.75	102.25
4½%	" " 35 évre, IV. kib.	98.50	99.50
5 %	Nagyszebeni földhitelintézet	102.50	103.50
5½%	" "	106.—	107.—
6 %	" "	106.—	107.—
4½%	" " VI. kib.	98 25	99 25
3 %	Osztrák földhitelintézet nyer.-kötv.	120.25	121.25
5 %	Temesvár első takarékpénztár	100.—	101.—
4½%	" "	96.—	96 75
	IV. Elsőbbségi kötvények.		
4½%	Adria m. kir. tengerhajózási részvényt.	97.—	98.—
4 %	Budapesti közuti vaspálya-társ. koronaért.	97.50	97.50
4 %	Budapest villamos városi vasut r.-t.	95.—	96.—
4 %	Budapest-pécsi vasut	91.50	92.50
4 %	Déli vasut 100 márka = 118 k.	107.50	108.—
6 %	Első cs. kir. sz. b. dunagőzhajózási társ.	—.—	—.—
4 %	Kassa-oderbergi vasut 1889.	95.—	96.—
4 %	" " 1889, 100 m = 118 k.	111.50	112.50
4 %	" " 1891,	97.25	96.2?
4 %	" " 1891, 100 m. = 118 k.	111.50	112.50
4 %	" (oszt. von.) 1889. ez.	95.50	96.50
4½%	Magyar folyam- és tengerhajózási r. t.	98.25	98.75
5 %	Magyar-gácsországi vasut I. kib.	105.—	103.—
5 %	" " II. kib.	105.—	106.—
4 %	" " ezüst	96.—	97.—
5 %	Magyar ny. v. (székesf.-győr-gráczi vonal)	105.—	106.—
5 %	" 1874. kib.	105.—	106.—
4½%	Magyar v. els. k. bernh. czélra, 100 m. = 118 k.	118.—	119.—
4 %	Osztrák-magyar államvasut 1883. 100 m = 118 k.	—.—	—.—
3 %	" X. kib. 1885 100 fr. = 96 k	—.—	—.—
4½%	Torontáli helyi érdekü vasutak	97.25	97 75

Osztalék 1900-ra	Értékpapirok	Utolsó árfolyam pénz (koronaérték)	áru
	V. Bankok részvényei.		
—.—	Angol-osztrák bank 240	269.50	270.50
—.—	Budapesti bankegyesület 200	168.—	170.—
—.—	Első magyar iparbank 300	328.—	333.—
—.—	Fiumei hitelbank 160	154.—	158.—
—.—	Budapesti giro- és pénztár-egylet 2000	—.—	—.—
—.—	Hazai bank-részvény-társaság 200	216.—	218.—
—.—	Hermes magy. ált. váltóüzlet részvt. 200	210.—	220.—
—.—	Horvát kereskedelmi bank 240	—.—	—.—
—.—	Horvát leszámitoló bank 400	—.—	—.—
—.—	Horvát-szlavon országos jelzálogbank 200	208.—	215.—
—.—	Magyar általános hitelbank 400	—.—	—.—
—.—	" " febr. v. 400	683.50	680.—
—.—	Magyar ipar- és kereskedelmi bank 200	—.—	—.—
—.—	" " febr. v. 200	146.—	147.—
—.—	Magyar jelzáloghitelbank 240	440 —	440.50
—.—	Magyar kereskedelmi r. t. 400	405 —	410.—
—.—	Magyar leszámitoló és pénzváltó bank 400 K.	—.—	—.—
—.—	" " febr. k. 400	423.50	424.—
—.—	Magyar takarékp. közp. jelzálogbankja 1000	1000.—	1030 —
—.—	Osztrák hitelintézet 320	—.—	—.—
—.—	Osztrák hitelintézet febr. v. 320	673.—	673.50
—.—	Osztrák hitelintézet 1899. kib. 320	—.—	—.—
—.—	Osztrák-magyar bank 1200	1690 —	1700.—
—.—	Pesti magyar kereskedelmi bank 1000	2540.—	2550.—
—.—	Unionbank 400	539.—	541.—
	VI. Takarékpénztárak részvényei.		
—.—	Belvárosi takarékpénztár 200	200.—	202.—
—.—	Budapest III. kerületi takarékpénztár 100	210.—	214.—
—.—	Budapest-erzsébetvárosi takarékpénztár 200 K.	160.—	162.—
—.—	Budapesti tak. pénzt. és orsz. zalogk. r. t. 400 K.	421.—	425 —
—.—	Egyesült budapesti fővárosi takarékp. 600	2050.—	2100.—
—.—	Magyar általános takarékpénztár 500 K.	580.—	585.—
—.—	Magyar országos központi takarékpénzt. 600	1384.—	1392.—
—.—	Pesti hazai első takarékpénztár 2000	15875—	15975—
	VII. Biztositó-társaságok részv.		
—.—	Bécsi biztositó társaság 400	375.—	385.—
—.—	Bécsi élet- és járadék-biztositó intézet 400	520.—	530.—
—.—	Első magyar általános biztositó társaság 2000	4750.—	4850.—
—.—	Fonciere, pesti biztositó intézet 200	185.—	190.—
—.—	Magyar jég- és viszontbiztositó intézet 200	213.—	215.—
—.—	Nemzeti baleset-biztositó r.-t. 200 K.	185.—	190.—
—.—	Pannonia viszontbiztositó intézet 600	1050 —	1100.—
	VIII. Gőzmalmok részvényei.		
—.—	Concordia-gőzmalom r.-t. 800	98.—	100.—
—.—	" elsőbbségi részv. 800	800.—	—.—
—.—	Első budapesti gőzmalom r.-t. 500 K.	1015.—	1030.—
—.—	Erzsébet-gőzmalom-társ. 400	417.—	420.—
—.—	Lujza-gőzmalom r.-t. 320	210.—	280.—
—.—	Pesti hengermalom-társ. 800	940.—	980.—
—.—	Pesti molnárok és sütők gőzmalom r.-t. 400	425.—	435 —
—.—	Pesti Viktória-gőzmalom 300	335.—	336.—
	IX. Bányák és téglagyárak részv.		
—.—	Budapest-szentlőrinczi téglagyár 20	340.—	350.—
—.—	Egyesült tégla- és czementgyár r.t. 200	10.—	20.—
—.—	Északm. egyesült kőszénb. és iparv. 200	215.—	220.—
—.—	Esztergom-szászvári kőszénbánya r. t. K. 400	—.—	—.—
—.—	Felsőmagyarorsz. bánya és kohóm. r.-t. 200	214.—	216.—
—.—	István téglagyár r.-t. 200	60.—	65.—
—.—	Kis-sebesi gránitbánya r.-t. 200 K.	300.—	305.—
—.—	Kőbányai gőztéglagyár r.-t. 320	650.—	700.—
—.—	Kőszénbánya és téglagyár r.-t. 20 K.	350.—	360.—
—.—	Lechner rákosi téglagyár r.-t. 200	196.—	200 —
—.—	Magyar asphalt r.-t. 200	300 —	305.—
—.—	Magyar ált. kőszénbánya r.t. 200	223.—	225.—
—.—	Magyar keramiai gyár r.-t. elöv. jog. n. 200	165.—	170 —
—.—	Péterhegyi téglaipar r.-t. 200 K.	100.—	110.—
—.—	Salgótarjáni kőszénbánya r.-t. 200	629.—	634 —
—.—	Ujlaki tégla- és mészégető r.-t. elöv. jog. n 300	147.—	150.—
	X. Vasművek és gépgyárak részv.		
—.—	Első magyar gazdasági gépgyár r.-t. 400	200.—	210.—
—.—	„Danubius" m. hajó- és gépgyár r.-t. 200 K.	155.—	160.—
—.—	Fegyver- és gépgyár részvénytársaság 300	—.—	—.—
—.—	Ganz és társa vasöntőde és gépgyár 800	2840.—	3900.—
—.—	Magyar belga fémipargyár r.-t. elsőbbs. 200 K.	—.—	—.—
—.—	Magyar waggon- és gépgyár r.-t. 200	338.—	348.—
—.—	Nadrági vasipar társulat 400	—.—	—.—
—.—	„Nicholson"-gépgyár részv.-társ. 200 K.	204.—	208.—
—.—	Rimamurány-salgótarjáni vasmü r.-t. 200	—.—	—.—
—.—	" febr. k. 200	479.50	480.—
—.—	Schlick-féle vasöntőde és gépgyár 100	195.—	210.—
—.—	Teudloff s Dittrich gépgyr.-t. A) eor. elölj. 200 K.	190.—	200.—
—.—	Weitzer János gép-, waggongyár r.-t. 400 K.	185 —	192.—
	XI. Könyvnyomdák részvényei.		
—.—	„Athenaeum" irodalmi és nyomdai r.-t. 300	310.—	330.—
—.—	Franklin-társulat 500	540.—	550.—
—.—	„Kosmos" müintézet 200	—.—	—.—
—.—	„Pallas" irodalmi és nyomdai r.-t. 400	355.—	365.—
—.—	Pesti könyvnyomda r.-t. 1000	2680.—	2720.—
	XII. Különféle vállalatok részv.		
—.—	Általános waggonkölcsönző-társulat 400 K.	1020.—	1040.—
—.—	„Apollo" kőolajfinomitó-gyár r.-t. 400 K.	—.—	—.—
—.—	Bantlin-féle vegyi gyárak r.-t. 500 K.	1210.—	1240.—
—.—	Bihar-Szilágyi olajipar r.-t. 200 K.	200.—	220.—
—.—	Brassói cellulose gyár r.-t. 200 K.	270.—	280.—
—.—	Budapesti általános villamossági r.-t. 200 K.	214.—	216.—
—.—	Bpesti Zsolnay-féle porcz.-fayenczegy.r.-t. 2000 K.	2600.—	2700.—
—.—	Első magyar betüöntöde r.-t. 200	272.—	276.—
—.—	Első magyar gyapjumosó- és bizom. r.-t. 400	880.—	900.—
—.—	Első magyar részvény serfőződe 600	2225.—	2275.—
—.—	Első magyar sertéshizlaló r.-t. 400 K.	469.—	479.—
—.—	Első magyar szálloda r.-t. 160	425.—	430.—
—.—	Első pesti spódium és csontliszt gyár 200	305.—	310.—
—.—	Fiumei rizshántoló- és rizskeményitő gyár 1000	2775.—	2800.—
—.—	Gschwindt-féle szeszgyár 400	820.—	840.—

Osztalék 1900-ra	Értékpapirok	Utolsó árfolyam pénz	áru
—.—	„Hungária" müitrágya és kénsav-gyár 400	200.—	210.—
—.—	Kábelgyár részvénytársaság 400	650.—	660.—
—.—	Kőbányai polgári serfőző részvény-tár. 200 K.	150.—	158.—
—.—	Magyar czukoripar r.-t. 1200 K.	1880.—	1920.—
—.—	Magyar fém- és lámpaáru-gyár r.-t. 200	270.—	280.—
—.—	Magyar gazdaszövetség r.-t. 200	560.—	580.—
—.—	Magyar ruggyantaárugyár r.-t. 200	350.—	355.—
—.—	Magyar vasuti forgalmi r.-t. elöv. jog. n. 200 K.	530.—	550.—
—.—	Magyar villamossági r.-t. 200 K.	225.—	227.—
—.—	Mezőgazdasági ipar-részv.-társ. 400	—.—	—.—
—.—	Nagyszebeni villamosmü r.-t. 1000	950.—	1000.—
—.—	Nemzetközi villamossági társaság 400	490.—	495.—
—.—	Nemzetközi waggonkölcsönző r.-t. 400 K.	980.—	1000.—
—.—	Popper Lipót faipar r.-t. 200	—.—	—.—
—.—	Quarnero részvénytársaság 200	—.—	—.—
—.—	Royal nagyszálloda részvénytársaság 200 K.	55.—	58.—
—.—	Szegedi kenderfonógyár r. t. 400	570.—	575.—
—.—	Szeszeki tárházak r.-t. 400	—.—	—.—
—.—	Telefon-Hirmondó r.-t. 100 K.	—.—	—.—
—.—	Törökbirodalmi dohányegyedárusági r.-t. 192	293.—	295 —
	XIII. Közlekedési váll. részv.		
—.—	Adria m. kir. tengeri hajózási r.-t. 200	450.—	452.—
—.—	Aradi és csanádi egyes. v. r.-t. törzs.-r. 200	—.—	—.—
—.—	Baja-Zombor-Ujvidéki helyi érd. v. r.-t. 200	—.—	—.—
—.—	Barcs-pakráczi vasut elsőbbs. részv. 400	405.—	408.—
—.—	Budapesti közuti vaspálya társ. 200	585.25	587.75
—.—	" " " bv. vég. 200	—.—	—.—
—.—	" " " id. részj. 200	—.—	—.—
—.—	" " " elv. jegy	379.—	380.—
—.—	Budapest villamos városi vasut r.-t. 200	291.—	293.—
—.—	" " elv. jegy	95.—	95.—
—.—	Budapest-szent-lőrinczi h. é. vasut 200	—.—	—.—
—.—	Bpest-ujpest-rákosp. vill. köz. vasut r.-t. 200 K.	105.—	107.—
—.—	Debreczen-hajdunánási vasut h. é. v. els. r. 200	—.—	—.—
—.—	Déli vasut 400	—.—	—.—
—.—	" " febr. vég. 480	109 —	110.—
—.—	Első cs. kir. szab. dunagőzhajó-társ. 1050	735.—	740.—
—.—	Gölniczvölgyi vasut r.-t. elsőbbs. részv. 200 K.	—.—	—.—
—.—	Kassa-oderbergi vasut 400	355.—	358.—
—.—	Kassa-tornai helyi érd. vasut r.-t. els. r. 400	397.—	399.—
—.—	Magyar folyam- és tengerhajózási r.-t. 200 K.	—.—	—.—
—.—	Magyar-gácsországi vasut 400	417.—	418.—
—.—	Magyar helyi érdekü vasutak r.-t. 400	—.—	—.—
—.—	Magyar nyugoti vasut 400	418.—	420.—
—.—	Máramarosi sóvasut els. részvény 200	188.—	180.—
—.—	Máramarosi sóvasut törzsrészvényei 200	118.—	126.—
—.—	Máramarosi sóvasut B. részvényei 200	118.—	126.—
—.—	Marosvásárh.-szászreg. vasut els. részv. 200	—.—	—.—
—.—	Oriente magy. tengeri hajózási r.-t. 1000 K.	—.—	—.—
—.—	Osztrák-magyar államvasut 400	—.—	—.—
—.—	" " febr. vége 480	672.75	673.23
—.—	Pécs-barcsai vasut 400	420.—	422.—
—.—	Szt.-Lőrincz-Szlatina-Nasiczi h. é. v. els. r. 200	—.—	—.—
—.—	Temesvár-Módosi h. érd. v. r.-t. els. r. 200 K.	—.—	—.—

XIV. Sorsjegyek.

Névérték drbkint	Értékpapirok	pénz	áru
10	Bazilika sorsjegy	12.75	13.75
10	" " osztr. felülbélyegzéssel	14.25	15.25
—	" " nyeremeny-jegy	—.—	—.—
200	Bécsvárosi nyereménykölcsön 1874. évről	392.—	398.—
80	Budavárosi sorsjegy	145.—	150.—
80	" " osztr. felülbélyegzéssel	150.—	155 —
4	„Jó sziv" egyesületi sorsjegy	7.25	8.—
4	" " osztr. felülbélyegz.	7.50	8.50
—	Magyar jelzáloghitelbank nyer.-jegy	18.—	19.—
10	" " osztr. felülb.	20.—	21.—
10	Magyar vörös-kereszt sorsjegy	21.—	22.—
—	" " osztr. felülbélyegz.	23.25	24.25
24	" " nyeremény-jegy	—.—	—.—
24	Olasz vörös-kereszt sorsjegy	22.50	23.50
—	" " osztr. felülbélyegz.	25 —	26.—
20	Osztrák földhitelintézet nyeremény-jegy	27.—	29.—
200	Osztrák vörös-kereszt sorsjegy	47.50	48.50
p. p. 84	Osztrák hitelintézeti sorsjegy	398.—	398.—
96	Pálffy sorsjegy	144.—	147.—
96	Szerbiai nyer.-kölcs. 100 fr.-kint 3% k.	78.—	80.—
	Szerbiai nyer.-kölcs. 100 fr.-kint (o. felülb.) 1900	79 —	81.—

XV. Pénznemek.

	pénz	áru
Arany, cs. és kir. vert	11.35	11.40
" " " kör.	11.37	11.3?
" osztrák vagy magyar 8 frtos	19.11	19.16
" 20 frankos	19.11	19.1?
" 20 márkás	23.50	23.58
" török aranylira	—.—	—.—
Német birod. vagy egyenért. bankj. (100 márka)	117.45	117.55
Francia bankjegy (100 frank)	95.5?	95.80
Olasz bankjegy (100 lira)	90.20	90.60
Papirrubel darabonkint	2.53	2.54
Román bankjegy (100 lei)	—.—	—.—
Szerb bankjegy (100 ezüst dinár)	—.—	—.—

XVI. Váltók árfolyama (látra).

Bankkamatláb			pénz	áru
3½%	Amsterdam	100 hollandi frtért	198.20	199.60
4 %	Brüssel	100 frankért	—.—	—.—
4 %	London	10 sterlingért	240.60	241 —
5 %	Német bankpiaczok	100 márkáért	117.45	117 55
5 %	Olasz bankpiaczok	100 liráért	90 20	90.50
3 %	Páris	100 frankért	95.50	95.70
4½%	Svájczi bankpiaczok	100	95.??	95.5?
5½%	Szentpétervár	100 rubelért	—.—	—.—

Leszámitoló árfolyamok február 11-éről.

Magyar ált. hitelbank	683.—	Pesti m. keresk. bank	—.—	Kőbányai polgári serfőző	—.—
Osztrák hitelintézet	673.—	Magy. jég- és viszontbizt.	—.—	Salgó Tarjáni kőszénb. t.	—.—
Magyar aranyjáradék	—.—	Magyar czukoripar r. t.	—.—	Kőszénbánya és téglagyár r. t.	—.—
Magyar koronajáradék	—.—	M. takp. közp. jelzálogb.	—.—	M. orsz. közp. takarékp.	—.—
Magyar ip. és keresk. bank	—.—	Magyar asphalt r.-t.	205.—	Kassa-Somodi kőszénbánya	—.—
Magyar jelzáloghitelbank	—.—	Belvárosi takarékpénztár r.-t.	—.—	Budapesti vill. városi vasut	284.—
Magyar leszámitoló bank	—.—	Adria m. kir. tengerhajóz. r.-t.	—.—	Magyar ált. takarékpénztár	—.—
Rima-Murányi vasmü r.-t.	—.—	I. magyar ált. biztositó társ.	—.—	Budapesti villamossági r.-t.	—.—
Bpesti közuti vaspálya t.	—.—	Ujlaki téglagyár r.-t.	—.—	Magy. keramiai gyár r.-t.	—.—
Déli vasut	—.—	Molnárok és sütők gőzm.	—.—	Felsőm. bánya- és kohómü	—.—
Osztr.-magyar államvasut	—.—	Egy. tégla- és czementgyár r.-t.	—.—	Egyes. Bp. föv. takarékp.	—.—
Budapesti bankegyesület	—.—	Erzsébet-gőzmalom r.-t.	—.—	Horvát-szlavon jelzálogb.	—.—
Első magyar iparbank	—.—	Pesti Victoria-gőzmalom	—.—	Pesti hazai első takarékpénztár	—.—
Hazai bank r.-t.	—.—	Budapesti ált. villamossági r.-t.	—.—	Concordia gőzmalom t.	—.—

Kamatozó kincstári utalvány kamatlába (6 hó) 4½%. Az Osztrák-Magyar bank kamatlába váltóleszámitolásnál 4½%. Járadékok és bankzáloglevelek elzálogositásánál 5%. Más értékpapirok elzálogositásánál 5½%.

Ezen hirdetési rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betükből 4 fillérrel, s compact betükből szedve 8 fillérrel fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK

Ezen hirdetési rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betükből 4 fillérrel, s compact betükből szedve 8 fillérrel fizetendő.

TELEFON 5166. Csak oly levelekre válaszolunk, melyekkel a válaszra szükséges levélbélyeg vagy levelezőlap beküldetik és a hirdetés alatt álló szám közöltetik. TELEFON 5166

Kis hirdetéseket
elfogad az Egyetértés számára a központi hivatal Papnövelde-utcza 8. sz. és a következő fiók kiadóhivatalok:

Breuer nővérek dohánytőzsdéje VI. ker., Teréz-körut 54. szám.

Burger Vilmosné dohánytőzsdéje Erzsébet-körut 51. szám.

Nemecsek A. dohánytőzsdéje IV. Petőfi-tér 3. szám.

Deutsch Julia dohánytőzsdéje József-körut 60. sz., (Baross-utcza sarkán.)

Toldi Lajos könyvkereskedése Buda, II., Fő-utcza 2. szám, valamint minden hirdetési iroda.

Kiadóhivatali üzenet.

Tudakozódásoknál csakis olyan levelekre válaszolunk, a melyekért a válaszbélyeg beküldetett.

Jeligés hirdetéseknél a hirdető a kiadóhivatal előtt ismeretlen.

Eladás.

Használt és uj pénz-szekrények
rendkivül olcsó áron kaphatók a bécsi pénzszekrénygyár raktárában, **Budapest, V., Bálvány-utcza 6. sz.** 37960

Régóta fönnálló
vas- és konyhaszer-kereskedés Budapesten, haláleset miatt előnyös feltételek mellett átvehető. Czim a kiadóhivatalban. 40622

Egy rőfös divatáru
üzlet kedvező feltételek mellett kizárólag egy keresztyének, nagyobb vidéki városban átadandó. Czim a kiadóhivatalban. 11363

Czimbalom,
pedálos, olcsón eladó. Rökk Szilárd-utcza 11. ajtó 1. Havlitschek Károly. 40507

Butorok.
Mindenféle uj és keveset használt háló, ebédlő és uriszobaberendezés, perzsaszőnyegek, előszobafal, gyermekkocsi, lámpák, varrógép, iróasztal, könyvszekrény, valamint különféle butordarabok minden elfogadható áron eladó. Használt butorok becseréltetnek. Gyár-u 2. sz. I. em. Vakok intézetével szemben. 40353

Eladó birtok.
Hevesmegyében egy nemesi birtok, 356 magyar hold, csaknem mind szántó és rét, urilakkal és megfelelő gazdasági épületekkel, jutányosan, szabad kézből eladó. Terheli 50,000 korona magyar földhitelintézeti kölcsön. Közvetitők nem dijaztatnak. Czim a kiadóban. 8931

Csemege-szőlőt
legszebb fajból, 5 kilós postakosarankint 3 frtért bérmentesen szállit **Mertz Nándor, Nagyváradon.** 8929

Vétel.

Keresek megvételre
használt s eszgyári berendezéseket. Czim Fried Aurél, Nyir-Mada, (Szabolcsmegye). 11374

Alkalmazást keres.

Jó bizonyitványokkal
ellátott, ügyes inas, ki csak magyarul beszél, ajánlkozik urasági házhoz. Czim VIII. ker. Nagyfuvaros-utcza 26. szám ajtó 7. 8928

Jó családból
való urilány ajánlkozik magános urnőhöz vagy idősebb házaspárhoz házvezetőnek. Levelet a kiadóhivatalba kér: „Szerény" jeligével. 8915

Kereskedelmi
szaktanfolyamot végzett kisasszony, ki a magyar és német levelezésben, valamint a gép és gyorsirászatban is kellő jártassággal bir, állást keres. Levelek „Pontos" jelige alatt a kiadóhivatalba kéretnek. 11365

Gazdatiszti vagy számvevői állást keres.
Szerény feltételelek mellett azonnali, vagy márczius 1-én leendő belépés mellett egy 42 éves, róm. kath. vallásu, nős, kis családu, kellő intelligenczia, jó irás, nyelvismeretek és kiváló referencziákkal biró okleveles gazdatiszt, a ki elméletileg és gyakorlatilag egyaránt képezve van. **Nevezett a földmivelés, szöllő s borászat, dohány, czukorrépa és egyéb kulturális növények termesztése, valamint az állattenyésztés, gyógyászat, de különösen a sertésvész elleni okszerü védekezés, tehenészet, tejkezelés, tehenészet felállitás, fejős s igavonó marhák beszerzése, mindennemü hizlalások, ugyszintén az irodai teendők, illetőleg az egyszerü s a kettős gazdasági számadások vezetésében és azoknak pontos felülvizsgálásában kiváló gyakorlattal bir.** Szives megkeresések „B. V." jelige alatt e lap kiadóhivatalához kéretnek. 8889

Oktatás.

Nevelőnőket
zene és nyelvismerettel, bonneokat, magyar, német és francziákat lelkiismeretesen ajánl és elhelyez **Szegheőné S. Lujza.** Budapest, VI., Dessewffy-utcza 22. Ugyanott angol nevelőnő azonnali alkalmazást keres. 40579

Hatodik
gymnasista órákat keres. Tanitja az elemit, polgári és gymnasium 4 alsó osztályát. Levelek „Szerény" jelige alatt a kiadóba kéretnek. 11364

Lakás és bérlet.

Falun,
fővároshoz közel Tárnokon öt szoba, két konyha, éléskamara, pincze, padlás, parkozott udvarral nyári vagy évi lakásnak kiadó. Tudakozódni lehet Stefkovits Gyula postamesternél, Fejérvár-Tárnokon. 8921

Családház
modern kényelemmel épitve, szép árnyas kerttel, bérbe adatik. Tisztviselő-telep, Delej-utcza 15. szám. 11371

Budán
Karátsonyi-utcza 6., a délivasut bérházával szemben, azonnal vagy májusra urilakások kiadók. 8917

Butorozott
szobák esetleg konyhával Üllői-ut 15. olcsón azonnal kiadók. 8926

Korcsmahelyiség
kerttel, berendezéssel, Üllői-ut 15. sarokház azonnal bérbeadó. 8927

Keresek
jobb helyen fekvő budapesti házakat **bérbevétel** czéljából. Csakis előnyös ajánlatok vétetnek tekintetbe. Czim Gy. B. VII., Dembinszky-utcza 29. sz. 2. ajtó. Található vagyok délelőtt 10—12 óráig. 11367

Szép utczai lakás.
Két utczai szoba alkoffal, előszoba, cseléd- és fürdőszoba, konyha, éléskamra lépcsőházi bejárattal, ujonnan tapetázva azonnal kiadó, garsonoknak nagyon ajánlatos. Magyar utcza 4. sz. 11362

Különféle.

Privát-kutató.
Kényes megbizásokat, megfigyeléseket, nyomozásokat elvállalok. Budapest, VI., Váczi-körut 39. szám, II. emelet 15. Található 9-től 2-ig. 8897

Hirdetmény.
Magyar királyi államvasutak. 11415/1900. C. I. Gács-magyar közös forgalom. Kiegészitő ill. helyesbitő lap kiadása. A gács-magyar közös forgalomban 1900. évi deczember 1-től érvényes II. rész I. dijszabási füzethez „Kiegészitő-, illetve helyesbitő lap" jelent meg, mely a dijszabás 36. és 37. oldalain foglalt, a reexpeditionális kedvezményekre vonatkozó határozmányok helyesbitését, továbbá a helyi érdekü vasutakkal való forgalomban előforduló kezelési illetek röviditése (10 oldal 5.) módositását is, Szlawina állomás bevonását tartalmazza az ásványi olajokra (328. oldalra) fennálló dijkedvezménybe. A „Kiegészitő ill. helyesbitőlap" a végpályák igazgatóságainál kapható. Budapest, 1901 január hó 26-án. Az igazgatóság. 1110

Szőlőbirtokért
15—20 hold szőlővel, 50—60 hold földdel, épületekkel, felszereléssel 30,000 forint tiszta értékben elcserélem budapesti háromemeletes, jövedelmező, uj házamat. Varga Imre, Budapest, Elemér-utcza 4. szám, d. u. 3—5 órakor. 8904

Őszibaraczk-
csemetét, csodaszép gyümölcsü fajokban, 30 százalék árengedménynyel szállit Unghváry László gyümölcsfaiskolája Czeglédről, hol azonfelül kitünő minőségben, végtelen nagy mennyiségben megrendelhető: szőlővessző, nemes eperfa, birsojtvány, spanyolmeggy, diófa, minden másféle nemes gyümölcsfa, továbbá 2—5—10—15 kros kiselejtezett mindenféle ojtvány, mindenféle vadoncz, 1—2 éves akácz, sövénykészitésre gledits chia, maclura, ribizli, kertieszköz, bor, stb. 39599

Viszonteladók kerestetnek s ezek 5—10—20—30% engedményen tul 6 heti, esetleg 4—6 havi hitelt is kapnak. **Ár- és névjegyzéket** küldök:
UNGHVÁRY LÁSZLÓ gyümölcsfa-iskolája Czegléd.

Bélyeg gyüjtemény.
1200 drb szép ritka drb-ból olcsón eladó. **Kis Károly, Ujpest Vasut-utcza 2.** Vasárnap d. u. 2—6-ig. 11354

Háztulajdonos urak figyelmébe!
Sok évi kisérlet után általam feltalált és sikerrel alkalmazott, mészszel kevert vizfestékkel (bármely szinben) elvállalom házak, kastélyok, villák és templomok restaurálását (vidéken is. Módszerem szerint restaurált homlokzatok és udvari falak festése évekig ellentáll a nedvességnek, nem cserepesedik és nem hullik le. Eső után visszanyeri eredeti szinét és nem mutatkoznak foltok. Ajánlom magamat a t. épitész urak figyelmébe is. **Kovács József,** épitő iparos, Budapest, Andrássy-ut 51. 40619

Pénz-kölcsönt
házakra, birtokra és ingatlanra Budapesten és környékén, 2-ik vagy 3. helyre is leggyorsabban kieszközöl 29802

GRÜNSFELD Budapest, Király-utcza 23. Található d. u. 1—4 óráig.

Megbizható hirdetési ügynök

aki e szakmában jártassággal bir, azonnal alkalmazást nyerhet fix fizetés és jutalék mellett. Jelentkezni lehet d. e. 9 és 10 óra között a kiadóhivatalban. 11375

(Védjegy.)

Feltünést keltő! Tea-szilvorium (FINE FLEUR.)

A rumot teljesen pótolja **Hermann A.-féle tea-szilvoriumja** (Fine Fleur), mely már mindenütt, söt a legmagasabb körökben is, kiváló finom zamatjánál és valódiságánál fogva közkedveltségnek örvend, minthogy **jobb, jutányosabb és kiadóbb** mint minden külföldről behozott rum. 40591

Hermann A. horvátországi szilvorium csarnok
Budapest, Erzsébet-tér 18/K. szám.
Kéretik a fenti védjegyre jól ügyelni.

83/1901. sz.

Versenytárgyalási hirdetmény.

Az esztergomvármegyei m. kir. államépitészeti hivatal területén levő ipolyság-esztergom-székesfehérvári állami közut 35·732—49·089 km. szakaszának fentartásához szükséges fedanyag szállitás biztositása végett 1901. évi február hó 21-én a fentnevezett államépitészeti hivatal helyiségében zárt irásbeli ajánlatok utján versenytárgyalás tartatik.

Felhivatnak ennélfogva vállalkozni kivánók, hogy ajánlataikat a fentemlitett épitészeti hivatalhoz czimezve legkésőbb a kitüzött tárgyalási nap d. e. 10 órájáig nyujtsák be. A később beérkezett ajánlatok, valamint általában a bármikor beérkezett táviratok és utóajánlatok figyelembe vétetni nem fognak. Az ajánlatok öt pecséttel zárt boritékan a czimezésen felül világosan kiirandó az állami közut szakasz, melyre az ajánlat vonatkozik, s a letéti nyugta összege.

Az ajánlatok az államépitészeti hivatalban átvehető kavicsfelosztási kimutatás alapján tehetők. Bányáról vállalkozó tartozik gondoskodni.

Azon esetben, ha ajánlattevő a kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur ő excellencziája által elfogadott s az államépitészeti hivatalnál kitett kőmintától eltérő anyagot kiván szállitani, ennek saját pecsétjével ellátott két mintaját ajánlatához mellékelni s egyuttal a felosztási kimutatás 6-ik rovatában a termelési helyet is megjelölni tartozik.

A benyujtott ajánlatok vissza nem vonhatók s mindegyik ajánlattevő az ajánlatának beadásától számitandó nyolcz hétig kötelezettségben marad.

Az ezen állami közutnak csupán egyes szakaszaira tett ajánlatok figyelembe vétetni nem fognak. Ugy az ajánlat, mint a felosztási kimutatás szabályszerü bélyeggel látandó el és ajánlattevő által aláirandó s az egységárak a 10-ik rovatban számokkal s a (13) jegyzet rovatban betükkel is kiirandók.

Az ajánlatok az ajánlattevők által kimutatott s a versenytárgyalás alapjául szolgáló kavics felosztási kimutatásban kitett mennyiség után az ajánlati egységárak alapján számitott végösszeg 5%-át tevő bánatpénznek letételét igazoló adóhivatali nyugtával látandók el.

Azoknak az ajánlattevőknek bánatpénze kiknek ajánlata el nem fogadtatik, a kereskedelmi m. kir. miniszter urnak erre vonatkozó rendelkezése után fog csak visszaadatni.

A tett ajánlat az az ajánlattevőt azonnal, a kincstárt azonban csak azon naptól fogva kötelezi, melyen azt a miniszter ur ő nagyméltósága jóváhagyta.

A szállitási szerződési minta, a részletes feltételek s ennek mellékletét képező felosztási kimutatás és ajánlati minta a kömintával együtt az államépit. hivatalnál a hivatalos órákban megtekinthetők.

Esztergomban, 1901. február hó 7-én.

40623 **Magyar királyi államépitészeti hivatal.**

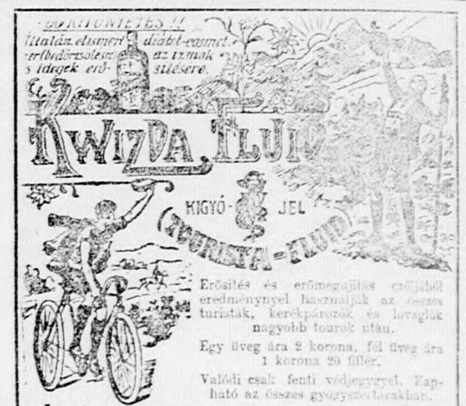

Erősités és erőmegujitás czéljából eredménynyel használják az összes turisták, kerékpározók és lovaglók nagyobb tourok után.

Egy üveg ára 2 korona, fél üveg ára 1 korona 20 fillér.

Valódi csak fenti védjegygyel. Kapható az összes gyógyszertárakban.

Főraktár: Kreisapotheke, Kornenburg, Bécs mellett.

Főraktár Magyarország részére: 28143/G
TÖRÖK JÓZSEF gyógysz. Király-utcza 12.

Tekintetes
Friedrich János
gyógyszerész urnak
Malaczkán.

Torga Gyula barátom utján már rég használom a
kárpáti egészségi labdacsait
s olyas bizalom és nyugodtsággal irna most szép dolgokat.

Nagy-Kőrösön, 1900 február 25-én.

Tisztelettel
Kökény Sándor
kir. végrehajtó.

Raktár Budapesten:
TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerész urnál
Király-utcza 12. szám.

Egy skatulya ára 42 fill. (21 kr.), egy tekercs 6 skatulyával 2 kor. 10 fill. (1 frt 05 kr). 40597

Szőlőoltványok

és európai gyökeres szőlővesszők. 16906

Szokványminőségben teljes jótállással, fajtisztán és minden hibától mentes. A melyen leszállitott árakról, az előleg nélküli megrendelésről s a szokványminőségtől csak csekély részben is eltérő oltványoknak saját költségemeni visszavételéről az ingyen és bérmentve küldendő árjegyzék nyujt teljes és kimeritő felvilágositást.

Ripária-Portális (valódi Gloire de Montpellier.)
Rupestris-Monticola (azonos és teljesen fajtiszta).

Élőkerités (élősövény) csemeték. **Gleditschia.** — (Koronatövis, Krisztustövis vagy tüskéslepényfa.)

Árjegyzékek ingyen és bérmentve küldetnek. Ezen katalogus megszerzése minden birtokosnak igen érdekében áll, még azoknak is, kik rendelni semmit nem akarnak, mert benne nem csak az árak jegyzéke foglaltatik, hanem számos oly közlemények, melyek a gazdának nagy szolgálatot tesznek. — Tartalmazza ezeken kivül az összes szőlőfajok leirását, termőképességét, vidékenkénti viselkedését, metszését, betegségekkel szemben ellenálló képességét és más gyakorlati tudnivalókat. Ugyszintén az **Élősövény telepités** rendkivüli eredményeit, melyek minden gazdára nagy előnynyel birnak. — Cim: Ermelleki első szőlőoltvány-telep. Nagy Gábor, Nagy-Kágya u. p. Székelyhid.

89302/1900. II/2. b. szám.

Fürdő-bérbeadási hirdetmény.

Az Alsó-Fehér vármegyében fekvő Vizakna kincstári sósgyógyfürdő összes tartozékaival együtt folyó évi február hó 28-án d. e. 9 órakor a vizaknai m. kir. sóbányahivatal helyiségében tartandó nyilvános szóbeli árverésen az 1901. évi deczember hó 31-éig terjedő időtartamra bérbe fog adatni.

Az évi bérösszeg 10%-ának megfelelő bánatpénz az árverést megelőzőleg a vizaknai m. kir. fürdőfelügyelőségnél leteendő.

A haszonbéri szerződés feltételei a hivatalos órák alatt a m. kir. gazdasági főigazgatónál (Budapest, földmivelésügyi minisztérium II. em. 80. ajtó) és a vizaknai fürdőfelügyelőségnél megtekinthetők.

A beérkezendő ajánlatok alapján bértárgy oda itélésében a döntést magamnak fenntartom.

Budapest, 1901 február 8-án.

40626 **Magy. kir. földmivelésügyi miniszter.**

Az egyedül kifogástalan sokszorositó az

Aita-Duplikator

legnagyobb elismerés mellett **a cs. és kir. hadügyminisztériumnál, a vezérkar főnökénél, a m. k. földmivelésügyi stb. minisztériumnál, valamint sok alispán, ügyvéd és gyári hivatal,** állandó használatában. 40334

Amerikai irodaberendezési különlegességek.
Sok más amerikai meglepetési czikk.
Képes árjegyzék 40 fillér ellenében bélyegben.
„AITA" Budapest, Nádor-utcza 11.

Sürgős!!!

Miután kizárólag magyar gyártmányu czipőket készitek, kérem hazafias érzelmü vevőim b. pártfogását. Minden nálam vásárolt czipőért hat havi felelősséget vállalok. Kérem egy próbarendelést tenni, mely ha nem felelne meg, ezennel nyilvánosan kötelezem magam, hogy saját költségemen visszaveszem és a pénzt minden levonás nélkül visszaadom.

Férfi vixborczipő egy darabból	frt	3.—
Férfi vix betétes czipő, erős kivitelben	„	3.30
Valódi borjubőr füzős czipő vászon vagy filczbéléssel	„	3.50
Posztóczipő oroszlakkal, dupla talppal	„	4.—
„ bagariafejjel, háromszoros talppal	„	3.50
Oroszlakk, füzős, meleg béléssel, elegáns	„	4.20
Valódi bagariacsizma egy darabból, vizhatlan háromszoros talppal, jótállás mellett	„	8.50
Erdélyi darócz- (halina) csizma, csuklóig bőrboritással, daróczczal bélelve térdig	„	7.—
Darócz-csizma bőrfejjel, meleg kivitelben	„	5.50
Női zerge- v. borjubőr czugosczipő, erős, meleg béléssel	„	3.—
Posztóczipő borjubőrfejjel, erős kivitelben	„	3.30
Előlkötős posztóczipő, báránybőrbéléssel, prémmel szegve	„	4.—

Mértéknek elegendő, ha harisnyában a láb talpa egy papirlapra rajzoltatik. Kérjen árjegyzéket több száz ábrával, melyet ingyen és bérmentve küldök. 40063

AGULÁR EDE Bpest, Erzsébet-körut 6.
A New-York palotával szemben.

Gyengeségi állapotok
(impotentia) 40598

ellen páratlan sikerü gyógyhatásai folytán legmelegebben ajánljuk

Dr. Mitzger Tivadar

hirneves hydro-elektrotherapiai rendelő-intézetét
Budapest, Teréz-körut 44., I. em.

Tapasztalt gyors és biztos eredmények folytán honorárium teljes gyógyulás után fizethető.

Rendelés délelőtt 8—1-ig, délután 2—8-ig.

Kapható minden gyógytárban. 39780

Valódi franczia és angol
GUMMI
és halhólyag-különlegességek tuczatja 1 forint 20 krajczártól 6 forintig csak

RADVÁNYI L.
sérvkötő és sebészeti kötszergyárosnál
Budapest,
Erzsébet-körut 36. szám
kapható. 40409

Dr. CZINCZÁR J.
egyetem. orvostudor szakorvos
gyorsan és alaposan gyógyit minden friss-, régi-, makacs
titkos betegséget
ugy férfiaknál, mint nőknél egész biztos eredménynyel, kényelmes egész uj módszer szerint, foglalkozási akadály nélkül

Lakik: Budapest, Kerepesi-ut 14. szám, I. em.
Rendel: d. e. 10—4; este 6—8-ig. 40595

Külön várótermek. Levelekre válaszol, kivánatra gyógyszerről gondoskodik.

Telefon 614.
Villamos világitás!
Házicsengő berendezés, telefon, villámhárító olcsón és szakszerüen eszközöltetik

RIEDER OTTÓ
villam-müszaki intézetéből 11350
Budapest, IV., Kecskeméti-utcza 6. sz.
Csillár- és fonográf-raktár.
Képes árjegyzék és költségvetés kivánatra ingyen.

Neustein Fülöp
Czukrozott hashajtó labdacsai

melyek évek óta beváltak és előkelő orvosok által, mint
gyenge hashajtó, vértisztitó és feloldó szer gyanánt melegen ajánltatnak, 39685

az emésztést nem zavarják, teljesen ártalmatlanok. Czukrozott külsejük végett még gyermekek is szivesen veszik. Egy **15 pilulát** tartalmazó doboz **30 fill.**, egy tekercs, mely 8 dobozt, tehát **120 pilulát** tartalmaz, csak **2 kor.**

Csak „**Philipp Neustein**" hashajtó labdacsait használjuk. Valódi, ha minden egyes doboz hátlapja törvényileg bejegyzett védjegyünkkel „Szent-Lipót" van ellátva, piros-fekete nyomatban. Törvényszékileg bejegyzett dobozunk, használati utasitásunk és csomagolásunk „Apotheker Philipp Neustein" aláirással legyenek ellátva.

PHILIPP NEUSTEIN
gyógyszertára a „Szt. Lipót"-hoz **Bécs, I., Plankengasse 6.** Főraktár Magyarország részére: **Török József** gyógyszertára **Budapest, VI., Király-utcza 12. és Andrássy-ut 29. szám.**

39160

Valódi franczia különlegességek
(gummi és halhólyag, összes női óvszerek stb). **csakis F. Berguerand fils** leghirnevesebb párisi gyárostól legelőnyösebben beszerezhetők

POLGÁR SÁNDOR-nál
Budapest, Erzsébet-körut 50.

Részletes képes árjegyzék ingyen és bérmentve küldetik.

5 fillér
40609

egy levelező lap dija. Tessék ezt a következő czimre elküldeni: **Franz Rehwald Söhne, Wien, II/8.** erre kap ön olcsó és elegáns **szövet-mintákat** ingyen és bérmentve.

DECKERT és HOMOLKA

távíró-, távbeszélő-, villámhárító- és villamvilágitási berendező

Gyár és iroda: VI. Izabella-u. 88. **BUDAPESTEN** Raktár: V. Dorottya-u. 8.

a magy. kir. államvasutak és a magyar állam szállitói,

a hangosan beszélő grafit mikrófon
feltalálói és szabadalom tulajdonosai.

Készit: **telefonberend zéseket központtal vagy börkapcsolással,** elvállalja régi berendezéseknek s egyes készülékeknek alapos **átalakitását,** továbbá: **villámháritókat, házi sürgönyöket, tüz- és vizjelző-berendezéseket** stb. 40285

Villamvilágitást
a legszakszerübb kivitelben jutányos áron végez.

Árjegyzék, költségvetések és ajánlatok ingyen és bérmentve

A nekünk bemutatott számtalan megbizható hiteles köszönőirat folytán ezen negyedszázad óta fennálló rendelő-intézet a legmelegebben ajánlható.

Rendelő intézet VI. Andrássy-ut 24. szám,
Opera mellett.

Titkos betegségeket,

hugyosőfolyásokat és sebeket, az önfertőztetés utóbajait, az **elgyengült férfierőt, magömléseket, a bujakórnak** utókövetkezményeit, **nőknél fehérfolyást,** bármennyire is idült, valamint mindazon **női betegségeket,** melyeknek a **magtalanság** egyik főokozója és **bőrbetegségeket** gyógyit **uj gyógymód** szerint biztos sikerrel, **gyorsan és alaposan**

Dr. GARAI ANTAL

orvos, sebész, szülész és szemesz tudor, volt csász. kir. osst.-főorvos. **Rendel:** naponta 10 órától d. e. egész 4 óra délutánig, este 7 órától 8 óráig. Dijazott levelekre a legnagyobb figyelemmel válaszoltatik és gyógyszerekről is gondoskodva lesz. — Nőknek külön váróterem.

Ugyanott megjelent és a szerzőnél Dr. GARAI ANTAL-nál megrendelhető

NÉPSZERÜ UTMUTATÓ
(már a 12-ik kiadásban megjelent) a nemi betegségek és ezek észszerü gyógykezeléséhez czimü könyv, volt ára 2 frt 50 kr., 40314
most csak 90 kr.

A könyv jól becsomagolva 1 frt beküldése mellett bérmentve küldetik meg. **A könyv tartalma:** I. Az ivarszervek leirása. — II. A nemi élet ebredése. — III. Az önfertőzés és az éjjeli magömlések. — IV. A hugycsőtakár (tripper) és hugycsőszükülétek. — V. A bujakór (siphilis). — VI. Fehérfolyás. — VII. Elgyengült férfierő. — VIII. Női magtalanság. IX. Az ivarszervek megbetegedésének főtényezője a prostituczió.

Magyar királyi államvasutak.

4315/F. IV. szám. 1106

Hirdetmény.

A kézbesithetlen és fölös szállitmányok a vasuti üzletszabályzat 70. §-a értelmében nyilvános árverés utján d. e. 9 órakor az alább felsorolt állomások teheráru-raktáraiban a következő napokon kerülnek eladásra, melyhez a t. közönség ezennel meghivatik.

Fiume	állomáson	1901	február	11-én.
Budapest dunapart	„	„	„	14-én.
Miskolcz-göm. p. u.	„	„	„	14-én.
Kecskemét	„	„	„	18-án.
Arad	„	„	„	18-án.
Győr	„	„	„	18-án.
Pápa	„	„	„	19-én.
Szatmár-Németi	„	„	„	19-én.
Temesvár Józsefváros	„	„	„	19-én.
Zágráb	„	„	„	21-én.
Nagyvárad	„	„	„	21-én.
Budapest nyug. p. u.	„	„	„	21-én.
Pozsony	„	„	„	25-én.
Kassa	„	„	„	25-én.
Szabadka	„	„	„	25-én.
Veszprém	„	„	„	26-án.
Eszék	„	„	„	26-án.
B.-Csaba	„	„	„	26-án.
Debreczen	„	„	„	27-én.
Kolozsvár	„	„	„	27-én.
Pécs	„	„	„	27-én.
Budapest Józsefváros	„	„	„	27-én.
Szeged	„	„	„	28-án.
Ujvidék	„	„	„	28-án.

Budapest, 1901 febrnár hó.

Az igazgatóság.

Az önsegély

Mind azok kik ifjukori tévedéseik káros következményeiben, ugy mint az ideg — és nemi rendszer betegségeiben, régi hólyagbajban, különösen a gyengeségben szenvednek a legokszerübb, kipróbált, a vért és a nedveket javitó gyógymódot találnak. Olvassa mindenki, a ki a fenebbi bajokban szenved. Ára, 1 forint (levélbélyeg) Kapható Ruzitska Ármin könyvkereskedőnél, Budapest, Muzeum-körut 3. sz. A könyv boritékban küldetik meg.

Hirdetések
felvétetnek a kiadóhivatalban
Budapest, IV., Papnövelde-utcza 8.

Érdekes könyvek.

... Zsedényi Aladár ...
A mi vármegyénk.
Ujabb bácskai históriák.
Ára 2 korona.
Egy csomó szebbnél szebb bácskai történet, melyeket irójuk érdekesen, szinesen és a maga elismerésre méltó eredeti modorában beszél el.

Vándorfelhők.
— Versek. —
Irta: FELEKI SÁNDOR.
Sávely Dezső rajzaival.
Ára füzve 3 korona, kötve 4 korona.
Régóta nem fogadott a magyar kritika irai kötetet oly osztatlan dicsérettel és elismeréssel, mint Feleki Sándor könyvét, a melyet gyönyörü kiállitása nagyon alkalmassá tesz ajándékmünek is.

Spanyol téli esték.
— Verses legendák. —
Ára 3 korona.
Forditotta és jegyzetekkel ellátta:
Kőrösi Albin,
a spanyol kir. akadémia k. lev. tagja.
A kiváló spanyol müforditó egyik legjobb és legtartalmasabb kötete.

... Szalay Károly ...
A magam utján.
Költemények.
Ára füzve 4 korona, kötve 6 korona.
Emelkedett, eszményi hang lengi át ez érdekes kötetet, melynek derült életbölcseség és a hazaszeretet ihlete adja meg jellegét.

Megrendelhetők:
LAMPEL R.
(Wodianer F. és Fiai)
cs. és kir. udv. könyvkereskedésében Budapest, Andrássy-ut 21. sz.

Nyomatott Nagy Sándor könyvnyomdájában. Budapest, IV., Papnövelde-utcza 8., az „Egyetértés" hirlapkiadó, irodalmi és nyomda részvénytársaság körforgó-gépein.